

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

THE ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE OF
BANKHOK SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
MUANG DISTRICT MUKDAHAN PROVINCE

พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

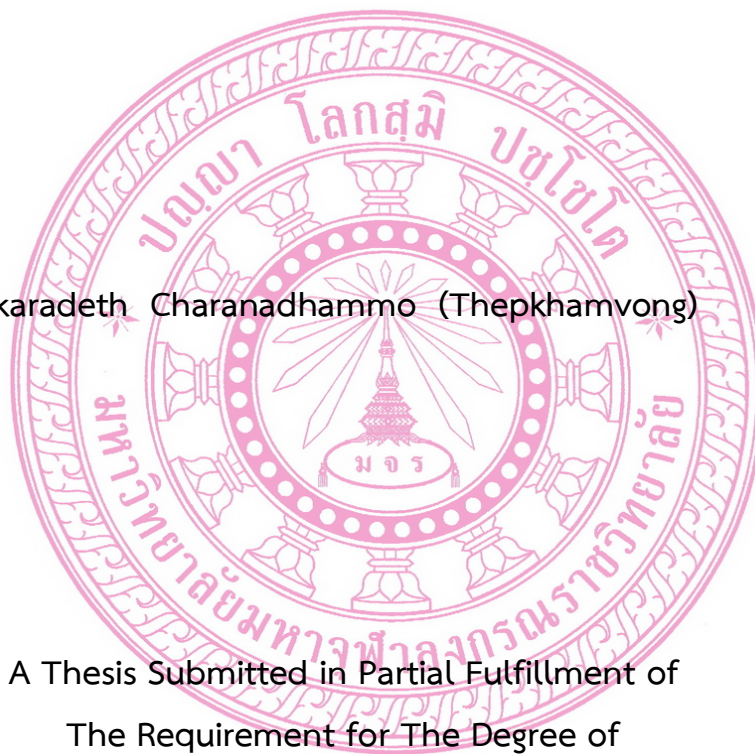
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE OF
BANKHOK SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
MUANG DISTRICT MUKDAHAN PROVINCE

Phra Akaradeth Charanadhammo (Thepkhamvong)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2013

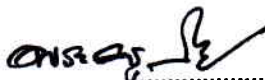
(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

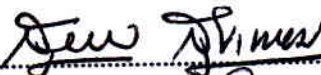
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระครูปริมาภิรักษ์, รศ.ดร.)

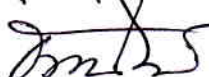
ประธานกรรมการ

(ผศ.พิเศษ ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระอัครเดช จรณธมโม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
ผู้วิจัย : พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร. สุรพล สุยะพรหม พ.ม., พธ.บ., M.A., Ph.D.,(Pol.Sc.)
: ผศ.ดร. ธัชชนันท์ อิศรเดช พธ.บ.,M.A., Ph.D.,(Political Science.)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร การศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) ทั้งวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๓๘๒ คน จากจำนวนประชากร ๘,๔๔๖ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequencies) ร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test), การทดสอบค่าเอฟ (F-Test), การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD). การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

๑) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.401) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.484), ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.80$, S.D.= 0.500), ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.471), ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= 0.480), ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.508) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.84$, S.D.= 0.480).

๒) ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร คือผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานขององค์การไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างทัศนคติทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรภายในองค์การ เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างแท้จริง ในการวางแผนยุทธศาสตร์ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมและความเสมอภาค เพื่อให้การทำงานเกิดความโปร่งใส ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

Thesis Title : The Administration In Accordance with Good Governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province

Researcher : Phra. Akaradeth Charanadhammo (Thepkhamvong)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Surapon Suyaprom B.A., M.A. Ph.D., (Pol.Sc.).

: Asst. Prof. Dr. Thatchanan Issaradet B.A., M.A., Ph.D., (Pol.Sc.).

Date of Graduation: 31 March 2014

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1) to study the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province, 2) to study the opinion of the people towards the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub - District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province, classified by the personal factors and 3) to study a problems, obstacles and suggestions the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province. The research used mixed research methodology both of quantitative and qualitative research. The sample consisted of the people with the age of 18 years upward an amount 382 from the 8,446 persons in the area of Bankhok Sub-District Administrative Organization was made by means of sampling by using the formula of Taro Yamane with questionnaires. Data analysis used the following statistics such as: frequencies, mean, Standard Deviation, t-test, f-test, One way ANOVA and Least Significant Difference: LSD. The qualitative used in-depth interview with key informants by used the content analysis technique.

The research findings were as follows:

1) The administration according to good governance of Bankhok Sub - District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province. The overall were in the high level ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.401) when considered in each aspect, was found all aspects were on a high level. In descending order as follows : The equity ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.484), the Integrity ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.500), the transparency ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.471), The Participation ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.480), The Accountability ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.508), and the cost effectiveness ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.480).

2) The study opinion of the people towards the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province classified by the personal factors, such as: gender, age, education, occupation, income and experience found that the people to have different gender and income have the opinion to the administration according to good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province did not different, hypothesis were rejected. Whereas the people to have different age, education, occupation and experience have the opinion towards the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization significantly statistically different at the 0.05 level

3) The problems, obstacles and suggestions about the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province such as: the executive of Sub-District Administrative Organization has to bring the principles of good governance applied to the administration of Sub-District Administrative Organization to have the organization administration to be in the same direction. That was to emphasize the right way to the laws and the principle of good governance. The Sub-District Administrative Organization should be support the personnel to see the common benefit. More than oneself and should be support the harmony among the personnel within the organization to lead the efficiently management.

4) For the result of In-Depth Interview of the key informants about the administration in accordance with good governance of Bankhok Sub-District Administrative Organization Muang District Mukdahan Province, can be concluded as follow: The executive of Sub-District Administrative Organization have to bring the principles of good governance applied in the positively administration in strategic planning to be consistent with needs of the people by taken the principles of accuracy, fairness and equality to have the operation be transparent in the resource management that has a limited to have cost have high benefit to the community.

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อันประกอบด้วย ผศ.ดร. สุรพล สุธะพรหม และ ผศ.ดร. ธัชชนันท์ อิศรเดช ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดถึงการให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ และตรวจสอบแก้ไขให้สมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียดด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ประกอบด้วย อาจารย์พระมหาสม กลยาโณ,ดร, พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ., ดร.ยุทธนา ปราณีต, ผศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และอาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยให้สมบูรณ์ ขอเจริญพรขอบคุณ ดร. บุษกร วัฒนบุตร ที่ช่วยแนะนำแก้ไข ตรวจสอบทศด้อย และขอบพระคุณ พระครูปริมาณรักรัษ,รศ.ดร., ผศ.พิเศษ ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล, ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม และ ผศ.ดร. ธัชชนันท์ อิศรเดช ผู้ทรงคุณวุฒิสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จไปด้วยดี และขอขอบคุณ พระครูสังฆรักษ์ เกียรติศักดิ์ กิตติปญโญ ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ความเข้าใจแนะนำเกี่ยวกับสถิติ การวิจัยที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัด ได้ให้ความกระจ่างงานวิจัยชิ้นนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ ดร. ธิดิฐิ หนัมนี และเจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และนอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พระครูอุดมวรปัญญา (กมล แสนวิเศษ), เจ้าคณะตำบลโพธาราย ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา โดยเฉพาะ คุณพ่อธนูศักดิ์, คุณแม่หวันอุดม, นางสาวจันทร์พะเนาว์ เทพคำวงศ์ และญาติพี่น้อง ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา พร้อมทั้งเพื่อนๆ นิสิตรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่นที่ ๗ ที่ให้ความห่วงใยและเป็นกำลังใจ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้สำเร็จจุล่งไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหาร สมาชิก และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านโคก ตลอดถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก และให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งนี้ และขอบคุณพี่น้องประชาชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย และขอบคุณ นายเกียรติศักดิ์ มงคลสุภา ที่ช่วยแจกแบบสอบถามและรวบรวมเก็บแบบสอบถามนำมาสู่ความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สิ่งอันเป็นคุณค่า และคุณประโยชน์ อันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแต่บิดา มารดา รวมทั้งบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยชิ้นนี้ให้แก่ผู้วิจัย จนเป็นผลสำเร็จด้วยดี

พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๘)
สารบัญแผนภาพ	(๑๒)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๓)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย	๕
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๙
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	๑๕
๒.๓ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล	๓๒
๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๓๘
๒.๕ สถานภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก	๕๖
๒.๖ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด มุกดาหาร	๖๑
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๖
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๓
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๓
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๕
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๓
๔.๒ ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	๘๕
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๙๒
๔.๔ ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	๑๓๓
๔.๕ สรุปผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	๑๔๓
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๔๙
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๕๓
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๕๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๖๓
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๖๓
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๖๔
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๖๔
บรรณานุกรม	๑๖๕
ภาคผนวก	๑๗๒
ผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๗๔
ผนวก ข. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ	๑๘๐
ผนวก ค. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๑๘๔
ผนวก ง. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)	๑๘๖
ผนวก จ. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๘๙
ผนวก ฉ. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๙๑
ผนวก ช. หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก	๑๙๘
ผนวก ซ. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๒๐๘
ประวัติผู้วิจัย	๒๑๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	๗๕
๔.๑ จำนวน และคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๓
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม	๘๕
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม	๘๖
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม	๘๗
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส	๘๘
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๘๙
๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ	๙๐
๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า	๙๑
๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ	๙๒
๔.๑๐ การเปรียบเทียบความความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามอายุ	๙๓
๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ โดยภาพรวม	๙๕
๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามอายุ ด้านหลักนิติธรรม	๙๖
๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามอายุ ด้านหลักคุณธรรม	๙๗
๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามอายุ ด้านหลักความโปร่งใส	๙๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

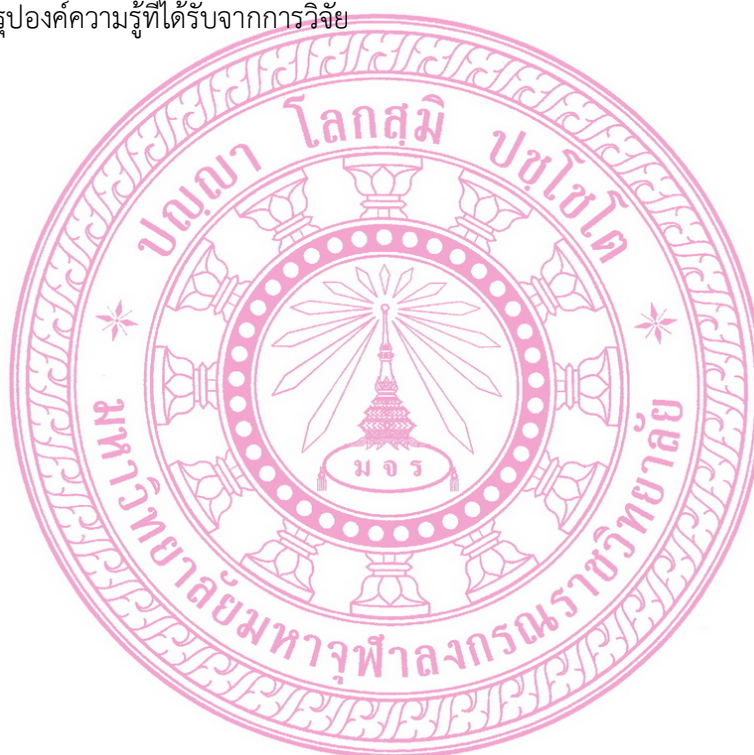
ตารางที่	หน้า
๔.๓๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๓๑
๔.๔๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๓๒
๔.๔๑ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม	๑๓๓
๔.๔๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม	๑๓๔
๔.๔๓ ปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม	๑๓๕
๔.๔๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม	๑๓๖
๔.๔๕ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส	๑๓๗
๔.๔๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส	๑๓๗
๔.๔๗ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการมีส่วนร่วม	๑๓๘
๔.๔๘ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการมีส่วนร่วม	๑๓๙
๔.๔๙ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ	๑๔๐
๔.๕๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ	๑๔๐
๔.๕๑ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๔๑
๔.๕๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า	๑๔๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๒.๑ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖	๔๔
๒.๒ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๕๔
๒.๓ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๒
๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์ในพระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลัก โดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ขุ.อิติ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตะกะ	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวรรค	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.เอก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ได้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักในการอ้างอิง ซึ่งพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า, เช่น ขุ.ธ (ไทย) ๒๕/๓๗/๓๗. หมายความว่า ระบุถึงสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๗ หน้าที่ ๓๗ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์ของสังคมไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ ซึ่งเป็นยุคของกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ ทำให้เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามอิทธิพลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นผลรวมไปถึง การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเกิดความไม่สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้สังคมโลกหันกลับมามองถึงสาเหตุปัญหาที่แท้จริงในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อ องค์การอื่นๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การเพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ และความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การ ในปัจจุบันการบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อนกว่าในอดีต แต่การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐยังอยู่ในช่วงปรับตัว และยังคงเคยอยู่กับการใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน (Fragment administration) ผลลัพธ์ก็คือ หน่วยงานแต่ละหน่วยและบุคคลแต่ละบุคคลต่างก็มุ่งทำงานเฉพาะส่วนของตน ไม่ได้มุ่งเน้นให้มีการประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทำให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร^๑ ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้นำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง โดยได้วางรากฐานแนวคิดนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในหลายประเด็น เช่นความโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ และการกระจายอำนาจและในปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่องค์การและหน่วยงานทั่วไปต้องการให้เกิดขึ้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) มีข้อสรุปร่วมกันว่า เป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศยากจน

หลักธรรมาภิบาลหรืออาจเรียกได้ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ฯลฯ ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึงการปกครองที่เป็นธรรม นั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษยชาติเป็นพันๆ

^๑ กฤษฯ เพิ่มทันจิตต์, “หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่” ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๕.

ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน^๒ การที่จะสร้างความแข็งแกร่งในกระแสโลกาภิวัตน์ได้ จำเป็นต้องอาศัยการปฏิรูปการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ธรรมนูญ เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน จะทำให้สังคมมีความยุติธรรม มีความโปร่งใส และสร้างการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเป้าหมายของหลักธรรมนูญก็คือ การพัฒนาและเป็นหลักที่ให้อาสาอยู่ร่วมกันอย่างสุขของทุกภาคในสังคม และมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม^๓ ให้มีความรู้จักสามัคคีและรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตอย่างยั่งยืนจึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้อาสาและเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้นำหลักธรรมนูญมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติและการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปนี้ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้น ไทยต้องนำหลักธรรมนูญ (Good Governance) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล^๔

แนวคิดเรื่อง “ธรรมนูญ” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงาน ปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่างๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน ตามหลักธรรมนูญมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ

^๒ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ, “คู่มืออธิบายและแนวทางปฏิบัติตาม - พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”, (กรุงเทพมหานคร : สิริบุตการ - พิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒.

^๓ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, “การสร้างธรรมนูญ (Good Governance) ในสังคมไทย”, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๓๑.

^๔ ถวิลวดี บุรีกุล, “การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี”, เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการ - กระบวนการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น Peoples Audit, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๔๗).

รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบต่อสังคมกับหลักธรรมาภิบาล^๕ เพราะธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุกๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมือง ภาครัฐกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชน และสังคมด้วยนั่นเอง

การบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันของรัฐบาล มีนโยบายที่จะพัฒนาการเมือง การปกครองของประเทศไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง และพิทักษ์สิทธิของตนได้มากขึ้น มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ เสริมสร้างหลักนิติรัฐ นิติธรรม สร้างความโปร่งใส และจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน และให้บริการประชาชน^๖ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการ บ้านเมืองของรัฐในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การจัดซื้อจัดจ้าง และการแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง เพื่อความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความสนใจในบทบาท และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุการณ์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ ก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม^๗

จึงกล่าวได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการบริหารงานให้เกิดการพัฒนาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในระดับตำบล ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัว และร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่างๆ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรดำเนินงานพัฒนาในท้องถิ่นนั้นประสบผลสำเร็จ

^๕ บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ดร. และบุญมี ลี, “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล”, รายงานการวิจัย, (สถาบัน - พระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗.

^๖ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, “โครงการพัฒนาที่มีภัยร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม การป้องกันภัยและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น”, สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พีเอลิฟวิ่ง จำกัด. ๒๕๔๔), หน้า ๔๑.

^๗ สิริพัฒน์ ลาภจิตร, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

แตกต่างกันออกไป โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการและ เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าถ้าระบบการบริหารมีความยุติธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน นอกจากจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบรรยากาศ การทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพ ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร สามารถนำไปสู่ความโปร่งใสในองค์การบริหารส่วนตำบลและลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ผ่านมาลงได้^๘

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง ซึ่งได้มีการดำเนินการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม จิตสำนึก คุณธรรม และจริยธรรมให้แก่บุคลากร เพื่อการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพโดยการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ยึดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลดังที่ ท่านศักดิ์น้อย ชัยบุตร นายยกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แถลงนโยบายต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก มีใจความตอนหนึ่งว่า “ในส่วนของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก เรื่องหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในหน่วยงานราชการที่จะต้องดำเนินการ เพราะมันมีหน่วยงานที่จะต้องตรวจสอบในการทำงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานมีความยุติธรรม โปร่งใส สร้างขวัญและกำลังใจให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล”^๙ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก มีหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและประชาชนสามารถตรวจสอบได้อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ และระดับประเทศต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางพัฒนาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล สำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสำหรับนำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารในด้านต่างๆภายในองค์กรให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและเพื่อให้สังคมมีความยุติธรรม มีความโปร่งใสและสร้างความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย รวมถึงความสามัคคีและรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

^๘ พระจริญ จิรสุโภ, การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลบางกรวยจังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๙ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, “แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสามปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๖)”, (มุกดาหาร : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, ๒๕๕๔), หน้า ๑๖.

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยมุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการของระเบียบบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ประกอบด้วย หลักธรรมาภิบาล ๖ ด้านคือ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน

๒) ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ใน ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ทั้งหมด มีจำนวน ๘, ๔๔๖ คน (ที่มา : แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสามปี พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๖ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๕)

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ในการทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษาวิจัยเฉพาะใน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงเดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

๑.๕.๒ กลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

๑.๕.๓ กลุ่มตัวอย่างที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

๑.๕.๔ กลุ่มตัวอย่างที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

๑.๕.๕ กลุ่มตัวอย่างที่มี รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

๑.๕.๖ กลุ่มตัวอย่างที่มี ประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา “เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” ไว้ดังนี้

๑.๖.๑ การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งในทางวัตถุและบุคคลมาดำเนินการภายในส่วนงานต่างๆ ตลอดจนการอำนวยความสะดวก

การส่งเสริมและปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพโดยมีแผนปฏิบัติงาน ปฏิบัติการ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

๑.๖.๒ หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการพื้นฐาน ๖ ประการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่มีอยู่ในการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมืองมุกดาหาร ที่ส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรและประชาชนในท้องถิ่น ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักค้ำค้ำ

๑) หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ที่มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ด้วยความถูกต้อง ความดีงาม มีการกระจายอำนาจการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในการรณรงค์ให้บุคลากรยึดถือหลักความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม

๒) หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ยึดมั่นความถูกต้องดีงาม สร้างคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น ทำให้สังคมมีเสถียรภาพทุกคนสามารถอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

๓) หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก มีกฎเกณฑ์และมีการเปิดเผยตรงไปตรงมา สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ บุคลากรและประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง มีกระบวนการให้บุคลากรสามารถตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน

๔) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผลงานและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและมีพลังในการทำงานร่วมกัน

๕) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ใส่ใจต่อปัญหาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผลของการปฏิบัติหน้าที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้และสร้างความพึงพอใจต่อทุกฝ่าย

๖) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ในการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร มีความรวดเร็ว มีคุณภาพ ผนวกให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของงาน

๑.๖.๓ องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองท้องถิ่นที่ทำหน้าที่บริหารงานส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นหน่วยราชการ ที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นให้เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับตำบลในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานของตำบล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล
- ๒.๓ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒.๕ สถานภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
- ๒.๖ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหาร
 - ๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล
 - ๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร พบว่าได้นักวิชาการในประเทศและต่างประเทศ มากมายหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้รวบรวมความหมายแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร ที่นักวิชาการต่างๆ ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ การบริหารเป็นมรรคที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์การโดยย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบแก่ส่วนรวม เพราะการบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพตาม

หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้^๑ ในรูปแบบการบริหารว่า หมายถึง การนำไปสู่กระบวนการของการทำกิจการที่มีการวางแผน (Planning) การอำนวยการ (Directing) และความร่วมมือ (Coordinating) โดยเฉพาะกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ^๒ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ สู่การบริหาร ในการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการศึกษา (Administration Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ^๓ จากการศึกษาดังกล่าวพบว่า การบริหารในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่มีการวางระบบ ระเบียบในการบริหารนั้นนับว่าเป็นการแสดงถึงการที่ผู้นำองค์กรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีมุมมองที่มีความทันสมัยทันเหตุการณ์ตลอดเวลา

ซึ่งกระบวนการบริหารเกิดได้จากหลายแนวคิด เช่น โพลด์คอร์บ (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของลูเธอร์ กุลลิก (Luther Gulick) และลินดอล เออร์วิค (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร ๗ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย ๕ ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค์ (POCCC)^๔ และยังมีกระบวนการที่มีความต้องการทางการศึกษาและนำไปปฏิบัติว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การและสั่งการควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ เป็นลักษณะที่สำคัญของการบริหาร ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ๘ ประการ^๕ ดังนี้

๑. การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นก็เรียกว่าผู้บริหาร

๒. การบริหารเป็นงานที่จุดหมายทั้งนี้หมายความว่า ในการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตามส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

๓. การบริหารเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายใน และภายนอกองค์กร ดังเช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ก็อาจได้โดยการจัดหาเครื่องจักรเครื่องมืออันทันสมัยมาใช้ จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดี

^๑ พิทยา บรรทัดมน, “การบริหารเชิงบูรณาการ”, (เนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

^๒ Dale Yoder, “Personnel Principles and Policies”, (fourth printing, Englewood Cliffs : New Jersey Prentice - Hall, Inc. 1956), p.7.

^๓ อีระรัตน์ กิจจารักษ์, “เอกสารการสอนวิชาการบริหารการศึกษา”, (เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑.

^๔ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, “การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย”, (กรุงเทพมหานคร : โพรเพช, ๒๕๔๕), หน้า ๓๙.

^๕ สมยศ นาวิการ, “การบริหารเชิงกลยุทธ์”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บรรณกิจ, ๒๕๔๔), หน้า ๗๘.

ต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานด้วย ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอกเป็นต้นว่าถ้าองค์กรนั้นๆ มีนโยบายที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษา หรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียนก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอกองค์กรหรือองค์กรบางแห่งอาจไม่นำพาต่อความเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งองค์กรของตนก่อขึ้น เช่น สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นผลของการบริหารอันมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

๔. การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคน ธุรกิจก่อตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยกลุ่มคน มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะว่าคนเราย่อมมีขอบเขตความสามารถจำกัด ทั้งด้านกำลังกาย กำลังสมองและเวลา จึงจำต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลมาช่วยกัน

๕. การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดีก็แต่โดยการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร

๖. การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็แต่โดยการใช้ความรู้ความชำนาญ และการฝึกฝนอบรมทางด้านบริหารมาโดยเฉพาะ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหาร ได้แก่การวางแผน การจัดการ ฯลฯ

๗. การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าการบริหารดำเนินไปอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดนั้น ก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร

๘. เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้บริหารเสียเองโดยทั่วไปแล้ว คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารทำหน้าที่ในนามของเจ้าของธุรกิจรวมถึงปัจจัยอื่นที่มีความสำคัญเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารที่แสดงถึงศิลปะในกระบวนการทำงานของแต่ละบุคคล เพื่อให้บรรลุ จนเป็นผลสำเร็จ โดยที่ผู้บริหารมักไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ผู้บริหารเป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก^๖

จากความหมายที่นักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมืออันสำคัญในอันที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จ หรือล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพ หรือความรู้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าการบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร มีลักษณะการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพราะการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร และการเจริญเติบโตของการบริหาร ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวองค์กรใดย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม

^๖ เดิมศักดิ์ ทองอินทร์, “ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารธุรกิจ”, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๓.

๒.๑.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร

การบริหารโดยทั่วไป จะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธี หรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร ซึ่งจัดว่าเป็นหลักเกณฑ์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขต และหน้าที่ตามขั้นตอนต่างๆ ไว้ อย่างชัดเจน มีนักวิชาการ และนักบริหารตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารไว้หลายทัศนะ เป็นต้นว่า การบริหาร หมายถึงวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) ที่เป็นบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกันทำงานเพื่อ จุดประสงค์อย่างเดียวกัน^๗ และหน้าที่ของผู้บริหารถือเป็นกรอบที่สำคัญในการพิจารณาของผู้บริหาร ให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC”^๘ ดังนี้ คือ

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางของ องค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนา บุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการ ตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของ การ ปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

ตามหลักการแล้วได้มีนักวิชาการได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมไว้ ที่ได้อธิบายว่า แนวคิด การบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่ง จะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการ บริหาร เช่น ทฤษฎีของลูเธอร์ กุลลิค ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิด ของฟาโย กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB : Planning (การวางแผน) Organizing (การ จัดองค์กร) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การ ประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)^๙

^๗ จุมพล สวัสดิ์ยากร, “หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวรรณ ภูมิ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

^๘ พระธรรมโกศาจารย์ ศ., (ประยูร ธมมจิตโต), “พุทธวิธีในการบริหาร”, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓-๕.

^๙ สุปรีชา กมลาสน์ พลอากาศโท หม่อมหลวง, “กลยุทธ์การบริหาร”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิต, ๒๕๔๕), หน้า ๒.

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารของนักวิชาการต่างประเทศ เช่น เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) บิดาแห่งการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์มีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ^{๑๐} คือ

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่างคือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จรวดเร็วไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้ว ว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็ช่วยให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีความสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้นเพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารของ เฮนรี ฟาโย (Henry Fayol) ได้เสนอทฤษฎีการบริหารโดย มีความเชื่อว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาลโดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ทาง การบริหาร (Management Functions) ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำ การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานหรือวิธีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่รวมถึง จะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้นและลง นอกจากนี้ยังต้องการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

^{๑๐} ธงชัย สันติวงษ์, “องค์การและการบริหาร”, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗-๔๘.

คนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว^{๑๑}

วากเนอร์ และโฮลเลนเบค (Wagner & Hollenbeck) ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่าเป็นกระบวนการวางแผนการจัดองค์การ การดำเนินงานและการควบคุมเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย^{๑๒} ของกระบวนการบริหารงานว่า กระบวนการบริหารงานหมายถึงวิถีทางที่หน่วยงานพิจารณาสั่งการและปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย^{๑๓} สิ่งเหล่านี้จะสำเร็จได้นั้น ต้องมีความร่วมมือกัน เพราะถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนาความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง^{๑๔} ในการปฏิบัติงานไปสู่การขับเคลื่อนงานภายในองค์กรให้เดินไปข้างหน้าโดยอาศัยผู้อื่นด้วยการเป็นผู้นำ (Leadership) การแนะแนว (Guiding) และการกระตุ้น (Motivative) ความเพียรของผู้อื่นเพื่อสู่เป้าหมายขององค์กร และยังรวมไปถึงการให้กำลังใจ (Inspiring) การสื่อสาร (communicating) การวางแผน (Planning) การจัดการ (Management)^{๑๕} และการประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพซึ่งการบริหาร “Management” ยังหมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น^{๑๖}

นอกจากนี้ นักวิชาการอีกท่านหนึ่งที่ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารระบบราชการไว้อย่างเป็นระบบ คือ ลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) ได้เสนอหลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCoRB Model^{๑๗} มีรายละเอียดดังนี้

^{๑๑} Price, Alan, “Human Resource Management”, In a Business Context, 2 edition, (London : Thomson Learning, 2004), p. 110.

^{๑๒} Wagner, J.A., & Hollenbeck, J.R. “Management of organization behavior”, (New Jersey : Prentice – Hall, 1995), p.74.

^{๑๓} Campbell, Carbally and Ramseyer , Introduction to Education Administration, (Fourth ed., Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1962), p.138.

^{๑๔} ฟาโย. อังใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, “ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน”, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๘-๖๙.

^{๑๕} E.N. Chapman, “Supervisor Survival Kit”, (second edition, California : Science Research Associates Inc., 1995), p.3.

^{๑๖} Don Hellriegel, “Management”, (third edition, Addison - Wesley Publishing Company .Inc., 1982), p.6.

^{๑๗} ลูเธอร์ กุลิค, อังใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, “ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน”, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๘๖.

๑. P - Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์การต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

๒. O - Organizing (การจัดองค์การ) เป็นการจัดองค์การที่เป็นส่วนราชการโดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่าง ออกเป็นกรม ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงานคุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไป

๓. S - Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์กร โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้

๔. D - Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงานใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา

๕. Co - Coordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดี กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

๖. R - Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

๗. B - Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยใช้วงจรงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณการเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบการดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

จากแนวคิดและทฤษฎี ที่นักวิชาการต่างๆหลายท่านได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหาร เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

๒.๒.๑ ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่มีมาแต่โบราณกาล นับแต่สมัยเพลโต(Plato) อริสโตเติล (Aristotle) และนักปราชญ์หลายท่านได้พยายามค้นหารูปแบบการปกครองที่ดี แต่ก็ยังไม่ได้ความหมายและขอบเขตที่ชัดเจน อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบและวิวัฒนาการรูปแบบธรรมาภิบาลที่ดีที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อมีการค้นหารูปแบบการปกครองที่สามารถนำไปสู่การปกครองแบบ

ประชาธิปไตยตะวันตกของประเทศที่ได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมและสามารถฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายหลังสงคราม ซึ่งต่อมาระบบการปกครองดังกล่าว ผสมผสานกับระบบราชการ เวบเบอร์ (Weberian) ได้ถูกนำไปใช้ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งลักษณะของระบบดังกล่าวเป็นการปกครองที่มีโครงสร้างเป็นลำดับขั้น มีการเมืองที่เป็นกลาง มีเป้าหมายที่ปฏิบัติได้ และมีการประสมประสานของระบบคุณธรรม นอกจากโครงสร้างระบบราชการทำให้การปกครองบ้านเมืองขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และยังก่อให้เกิดช่องทางการบิดเบือนการใช้อำนาจและการคอร์รัปชัน ในช่วงต้น พ.ศ. ๒๕๒๓ นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องว่า แนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและการปรับปรุงรูปแบบของการปกครองใหม่ ในช่วงดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญๆ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดี Good Governance แนวคิดธรรมภิบาลจึงไม่ใช่เรื่องใหม่แต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธีและสังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน^{๑๘}

แนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมภิบาลตามภาษาไทย เป็นแนวคิดที่ได้มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางหลังจากมีเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจในประเทศไทย และในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยแนวคิดเรื่องการจัดการปกครองและการจัดการปกครองที่ดีนั้นได้รับการรณรงค์อย่างมากโดยสถาบันทางเศรษฐกิจและการเงินระดับโลก^{๑๙} และดังที่ทราบแล้วว่าแนวคิดนี้ได้มีการค้นพบมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ แต่ถึงกระนั้นก็ได้มีการนำคำว่า Good governance มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกล่าวได้ว่าคำว่า Good governance เพิ่งมีการนำมาใช้อย่างเป็นจริงเป็นจังเมื่อไม่นานนี้เอง Good governance เพิ่งปรากฏและมีการใช้ในวงการของนักวิชาการที่สนใจการพัฒนาโลกการบริหารและการปกครองของสังคมเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนคำว่า Governance นั้นได้ปรากฏอยู่ในพจนานุกรมและมีผู้ใช้กันมานานแล้วโดยพจนานุกรมได้ให้ความหมายคำว่า Governance ดังนี้ Governance means (๑) The act, process, or power of governing ; government, (๒) The state of being governed ซึ่งแปลกันตรง ๆ ก็หมายถึงการกระทำ กระบวนการหรืออำนาจในการบริหารการปกครอง ซึ่งเมื่อใช้กับรัฐก็น่าจะมีความหมายใกล้เคียงเกี่ยวข้องกับคำว่าภาครัฐ (State) ซึ่งอาจจะหมายถึงทั้งรัฐบาล (Government) และระบบราชการ (Civil service)^{๒๐}

ซึ่งปัจจุบันทั้งในด้านการศึกษาและวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ถือได้ว่า “Governance” หรือการจัดการปกครองเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญของการบริหารภาครัฐ ซึ่งมี

^{๑๘} สำนักงานคณะกรรมการการราชการพลเรือน, คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, (ม.ป.ท., ๒๕๔๒), หน้า ๑.

^{๑๙} พงษ์ทิสาณ ชุมพล, “คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย (Concept in Contemporary Political Science)”, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๖, หน้า ๑๓๐.

^{๒๐} อรพินท์ สฟโชคชัย, “สังคมเสถียรภาพและกลไกประชาธิปไตย”, รายงานที่ไดอาร์ไอ, ฉบับที่ ๒๐ (มกราคม ๒๕๔๑) : ๒.

องค์ประกอบหลักที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของการบริหารภาครัฐ กรอบแนวคิด Governance เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาถึงความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับประชาชน ความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับภาคเอกชนหรือกลุ่มทางสังคมที่เกิด การรวมตัวกัน โดยสมัครใจ และความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับประชาสังคม^{๒๑}

จากการศึกษาความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่า เป็นแนวทางการบริหารงานของภาครัฐเพื่อพลิกฟื้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศเพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง รวมถึงการบริหารจัดการในรูปแบบของความเป็นธรรมและเพื่อการพัฒนาคนที่ยั่งยืนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของชาติ เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นเป็นแนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่าสังคมที่ประกอบด้วยธรรม เป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

๒.๒.๒ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

แนวความคิดเรื่องธรรมาภิบาล หรือที่เรียกว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในยุคปัจจุบันนี้ ได้มีผู้พยายามที่ให้คำนิยามความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล (Good governance) ว่าเป็นระบบการบริหารที่มีลักษณะอย่างไรกันแน่ ซึ่งแต่ละท่านก็พยายามที่จะคิดค้นคำเพื่อที่จะหาคำจำกัดความที่รัดกุมที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายโดยไม่ต้องแปลความหมายกันอีก ดังนั้นเมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่างๆ ที่พยายามส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ไว้ดังนี้

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่ประกอบด้วยศัพท์ ๒ ศัพท์ด้วยกัน คือ ธรรม กับ อภิบาล คำว่า ธรรมได้มีท่านผู้รู้ได้ให้ความหมายได้ ดังนี้ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒ ได้ให้ความหมายว่า

ธรรม หมายถึง คุณความดี, คำสั่งสอนในศาสนา, หลักประเพณีปฏิบัติในศาสนา, ความจริงความถูกต้อง, ความยุติธรรม, กฎระเบียบ, กฎเกณฑ์, กฎหมาย, และได้ให้ความหมายของ

อภิบาล หมายถึง การดูแล การปกครอง การปกป้อง การสร้างภูมิคุ้มกัน บำรุงรักษา หรือคุ้มครอง ดังนั้น ธรรมาภิบาล จึงมีความหมายตามนัยนี้ว่า “วิธีการปกครองที่ไปสู่ความดีงามที่ยั่งยืน อันได้แก่ความรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนทั้งปวง”

ดังนั้น **ธรรมาภิบาล (Good governance)** จึงหมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแล กิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้ มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ

^{๒๑} Morren, Tatiana, “Conceptualizing Civil Society within Good Governance and SocialCapital Policies”, **Master’s Thesis**, (Dalhousie University, Canada, 2001), p. 56.

ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอกเป็นต้น^{๒๒} เพราะถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการบริหารเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักธรรมาภิบาล ยังเป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมืองโดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาล ช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ระบบราชการมีฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้^{๒๓} ในรูปแบบการกำกับดูแลที่ดีหรือหมายถึงการใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของตนเอง โดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหาร โดยหัวใจของธรรมาภิบาลคือ ความโปร่งใส (Transparency) ความยุติธรรม (Fairness) และความรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจ (Accountability) การกำกับดูแลที่ดีมีความจำเป็นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ในกรณีภาครัฐจะเรียกว่า Good political governance ผู้เป็นเจ้าของคือประชาชน ซึ่งใช้สิทธิของตนเองเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภาเพื่อกำกับดูแลผู้บริหารคือรัฐบาลให้บริหารประเทศในทางที่ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน^{๒๔} ดังนั้นธรรม ในความหมายที่ ๑ รูปธรรมนามธรรมทั้งหมด หรือสิ่งที่ไม่ใช่รูปธรรมนามธรรมแต่ก็เป็นธรรมชาติด้วย ก็รวมอยู่ในคำว่า ธรรมธรรม ในความหมายที่ ๒ หมายถึง กฎ ตัวกฎของธรรมชาติ ที่มีอยู่ในธรรมชาติ นั้นๆธรรม ในความหมายที่ ๓ หมายถึง หน้าที่ที่สิ่งมีชีวิตต้องประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายของธรรมชาติธรรม ในความหมายที่ ๔ คือผลที่จะได้รับจากการทำหน้าที่

สุดท้ายท่านอาจารย์พุทธทาสได้นำความหมายของคำว่าธรรม ๔ ประการนี้มาสรุปเข้าด้วยกันเป็นความหมายสั้น ๆ ของคำว่าธรรมว่า “ธรรม คือการประพฤติกระทำที่ถูกต้องแก่ความเป็นมนุษย์ทุกชั้นทุกตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา” สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลซึ่งมีความสอดคล้องในผลงานพจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ ชุดคำวัด ได้ให้ความหมาย คำว่า ธรรม^{๒๕} ดังนี้

๑. ธรรม เป็นคำกลาง ๆ ใช้หมายถึงทั้งสิ่งดีและไม่ดี เพราะทั้งสิ่งดีและไม่ดีต่างก็ทรงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้ตลอดไปไม่มีเปลี่ยนแปลง เช่น คุณสมบัติของธรรมฝ่ายดีคือป้องกันผู้ปฏิบัติตามมิให้ตกต่ำมิให้ตกไปในที่ชั่ว

๒. ธรรม หมายถึงสิ่งดี คุณความดี ความจริง ความถูกต้องดีงาม หลักปฏิบัติทางศาสนา เช่น ใช้ว่ามีกุศลธรรม มีเมตตาธรรม ประพฤติธรรม เข้าถึงสัจธรรม ความยุติธรรม ความเป็นธรรม

^{๒๒} วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี “ธรรมาภิบาล”, <http://th.wikipedia.org/wiki/ธรรมาภิบาล>, เข้าถึงเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓.

^{๒๓} นฤมล ทับจุมพล. แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง (Governance), บรรณานิการ มรว.พทุธิสาณ ชุมพล, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕.

^{๒๔} วรภัทร โตธนะเกษม, “การสร้าง Good governance ในองค์กร”, กสท. (ตุลาคม ๒๕๕๒), อ้างใน สถาบันพระปกเกล้า. ทศธรรม : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, หน้า ๑๓.

^{๒๕} พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), “พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด”, (กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียง, ๒๕๔๘), หน้า ๓๔๕.

๓. ธรรม ที่หมายถึงสิ่งไม่ดี ความชั่ว ใช้คำว่าอกุศลธรรม บาปกรรม กัณหาธรรม สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลต่อทุกคนในแต่ละองค์กรซึ่งสอดคล้องกับ เรื่องหลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์ มีใจความตอนหนึ่งว่า การปกครองการบริหารแบบบูรณาการ (Integration) ของหัวหน้าฝ่ายบริหาร (CEO - Chief Executive Officer) ขององค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของทางราชการ ในส่วนกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ดี องค์กรรัฐวิสาหกิจ และองค์กรธุรกิจเอกชนก็ดี องค์กรทางศาสนา และองค์กรสาธารณะอื่นๆ ก็ดี จะให้บังเกิดผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารที่ชื่อว่า การบริหารการปกครองที่ดี (Good Governance) นั้นประมวลรวมย่อลงใน “หลักธรรมาภิบาล”^{๒๖} เพื่อที่จะให้เป็นแนวทางในการใช้หลักธรรมประยุกต์ใช้ในการบริหารงานที่มีความหมายว่า Good Governance เป็นการปกครองที่ดีโดยรัฐและรัฐบาลเป็นด้านหลัก รัฐและรัฐบาลมีระบบและการใช้กฎหมายที่ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส มีความคงเส้นคงวา สามารถตรวจสอบได้^{๒๗} และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผล เพราะมีความสอดคล้องกับ เรื่องธรรมาภิบาลกับสังคมไทย ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ^{๒๘} เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่อองค์การ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลที่จะทำให้รัฐกับประชาคม รัฐกับสังคม หรือรัฐกับชุมชนนั้นมีรูปแบบความสัมพันธ์ มีการปฏิบัติต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศและประชาชน^{๒๙} ซึ่งเป็นหัวใจที่มีความสำคัญต่อระบบการบริหาร เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งที่จะให้องค์การมีความเจริญรุ่งเรือง ธรรมรัฐ คือ การวางกรอบการทำงานในระบบราชการ เพื่อให้เกิดระบบที่ดีเอื้อต่อคนดีให้อยู่ในระบบที่ดี และไม่ให้คนเลวดำรงตำแหน่งที่ดีในราชการ ซึ่งคือเป้าหมายสำคัญของการปฏิบัตินิติราชการ ธรรมรัฐจะเป็นตัวเชื่อมให้สังคมที่มีการแยกส่วนทั้งภาครัฐบาล เอกชน ประชาชน และองค์กรเอกชนเกิดความสัมพันธ์กันทุกส่วนให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อเป็นการตอบสนองต่อสังคม^{๓๐} ให้เกิดความเป็นระเบียบต่อการบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากร ในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยการบริหารการปกครองที่ดีนั้นจะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) โปร่งใส (transparency) เสมอภาค (Equity) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นธรรม (Rule of law) และรับผิดชอบต่อประชาชน (Responsiveness)^{๓๑}

^{๒๖} พระราชบัญญัติ (เสริมชัย ชยมงคล), “หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชัยมงคลพริ้นติ้ง, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๔.

^{๒๗} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ศ.ดร. Good Governance กับการศึกษา การปฏิรูปการเมือง (กรุงเทพมหานคร : สายธาร, ๒๕๔๑), หน้า ๑๒๓.

^{๒๘} ปัญญา ฉายะจินตวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, “ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับ สังคมไทย”, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

^{๒๙} ประมวล รุจนเสรี, “Good Governance การบริหารที่ดีในนายอำเภอในฝัน”, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๔๑), หน้า ๙๘.

^{๓๐} ทิพาวดี แผลมสวรรค์, “ปฏิรูประบบราชการเพื่อความอยู่รอด”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑), หน้า ๒๓.

^{๓๑} ไพโรจน์ พรหมสาสน์, “การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ”, พัฒนาชุมชน, (กรกฎาคม ๒๕๔๑), หน้า ๑๕ - ๑๙.

จากการศึกษาความหมายข้างต้น ผู้วิจัยอาจสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม ที่ถูกต้อง มีเหตุผล เป็นการกระทำหน้าที่ถูกต้องตามกฎหมายอันตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม อันได้แก่ความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกของปวงชนในชาติ และได้มีผู้ให้คำนิยามเพิ่มเติมของคำว่า Good governance ว่ามันคือระบบการบริหารที่มีลักษณะอย่างไร ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมคำนิยามของธรรมาภิบาลที่องค์กรหรือคณะบุคคลต่างๆ ที่พยายามส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทยไว้ ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาลว่า หมายถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๓๒} ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่า ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย^{๓๓}

นอกจากองค์กรต่างๆ แล้ว ยังมีบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาลหลายท่าน ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ที่หมายถึง ความถูกต้อง (ธรรม) แห่งชาติ หรือธรรมรัฐแห่งชาติ ดังต่อไปนี้^{๓๔}

๑. ธรรมรัฐในภาครัฐ (ทั้งการเมืองและระบบราชการ)
๒. ธรรมรัฐในภาคธุรกิจ (Corporate good governance)
๓. ธรรมรัฐภาคสังคม (ประชาสังคม - Civil society)

ความถูกต้องในภาครัฐและภาคธุรกิจมีลักษณะอย่างน้อย ๕ ประการ คือ

๑. มีความสุจริต
๒. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
๓. มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้
๔. มีความร่วมมือกันทำความดี (ไม่ร่วมมือกันไปลั่นผู้อื่น)
๕. มีความเข้มแข็งทางปัญญา เรียนรู้และปรับตัวได้

^{๓๒} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒, หน้า ๒๖.

^{๓๓} พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖, หน้า ๒.

^{๓๔} ประเวศ วะสี, “เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม”, (กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๒), หน้า ๑-๒.

ภาคสังคมต้องเป็นสังคมเข้มแข็งหรือประชาสังคม (Civil society) ความเป็นประชาสังคมเป็นปัจจัยชี้ขาดให้เศรษฐกิจกิจการเมืองดีและศีลธรรมดี จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของธรรมรัฐแห่งชาติ คนไทยทุกคนควรทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมสร้างประชาสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นต่อไปในอนาคต เพราะธรรมาภิบาล^{๓๕} เป็นการจัดการบริหารประเทศที่ดีทุกๆด้านและทุกระดับ ซึ่งรวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรเอกชน นิติบุคคลและภาคประชาชน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ และสอดคล้องกับความเสียหายของแต่ละภาคส่วนที่ เข้ามามีส่วนร่วม ให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินการทางการเมืองและเศรษฐกิจอยู่บนฉันทานุมัติอย่างกว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร^{๓๖} เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์กร

นอกจากนี้ ธรรมาภิบาล (Good governance) ยังหมายถึงระบบ โครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจการเมือง และสังคมของประเทศเพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข^{๓๗} การทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมายมีเสถียรภาพมีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน^{๓๘}

จากคำนิยามขององค์กรและนักวิชาการต่างๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ผู้ศึกษาวิจัย สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล Good governance หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ๓ ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมและให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่งมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

^{๓๕} สุทธิพร บุญส่ง, “คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป, ๒๕๕๐), หน้า ๗๗.

^{๓๖} ไชยวัฒน์ คำชู, “การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม”, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕), หน้า ๔๒-๔๓.

^{๓๗} อรพินท์ สฟโชคชัย, “สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี”, รายงานที่ดิอาร์โอ, : พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, พ.ศ. ๒๕๕๑), หน้า, ๔.

^{๓๘} บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ, “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐.

๒.๒.๓ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลแม้จะเป็นแนวความคิดที่ใหม่ แต่ก็เป็นแนวความคิดที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากแนวคิดหนึ่งในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ดังที่ธนาคารโลกมีข้อสรุปไว้ว่าหลักธรรมาภิบาล (Good governance) ตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่า แนวความคิดนี้จะเป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่างๆ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ มีเสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์แนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อไปสู่การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่าสังคมที่ประกอบด้วยธรรม เป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในทุกกรณีที่ตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมและสรุปองค์ประกอบต่างๆ ของหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำมาเป็นการรอบในการศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี : ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๒ โดยมติคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ และระเบียบนี้เริ่มมีผลการบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งในระเบียบในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ คือ

๑. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

๕. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้า

และบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ ยั่งยืน ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย บทบัญญัติต่างๆ รวม ๙ หมวด หมวดที่ ๒-๘ เป็นหมวดที่เกี่ยวกับวิธีในการปฏิบัติงาน ส่วนในหมวดที่ ๑ เป็นการกำหนดขอบเขตความหมายของการบริหารกิจการที่ดี ในภาพรวมซึ่งที่จะเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำภารกิจใดภารกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ

๑. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่สามารถตอบสนอง (Responsiveness) ต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวก (Positive impact) ต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ (Outcome) ตรงตามวัตถุประสงค์ (Objective) ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Result based management) และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการผลงาน (Performance agreement) ในทุกระดับ

๓. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ซึ่งได้แก่ การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้นโดยมีการทำ Cost-benefit analysis ให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งจัดระบบการวางแผนการทำงานและวัดผลงานแต่ละบุคคล (Individual scorecards) ที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ (Organization scorecards)

๔. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็นซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process simplification) และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One-stop service

๕. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ (Process redesign) ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ (Program evaluation) การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ

๖. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลักโดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน (Citizen Survey) และความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Customer survey) ในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

๗. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง (Internal control) ซึ่งจะทำได้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ที่เป็นหัวข้อสำคัญในการกำหนดความหมายของการบริหารราชการที่ดีที่พึงประสงค์ตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ

แผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓/๑ ที่ได้บัญญัติไว้ว่า การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐควมมีประสิทธิภาพความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ เพื่อการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูลการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ^{๓๙} ในกระบวนการที่เป็นไปตาม กฎเกณฑ์ เป้าหมายและวิธีการในการดำเนินงานของส่วนราชการในทุกกระทรวง ทบวง กรม ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

ระเบียบรายงานผลการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ พบว่า องค์ประกอบของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เน้นเกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐ เป็นองค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ดังนี้^{๔๐}

๑. หลักนิติธรรม ประกอบด้วย กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดี ได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้

๒. หลักคุณธรรม ประกอบด้วย การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

๓. หลักความโปร่งใส ประกอบด้วย การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่รัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

๔. หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่างๆ รวมถึงการประหยังบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานเรื่องต่างๆ

๕. หลักความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับ และความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

^{๓๙} ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๙ ตอนที่ ๙๙ ก ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕, หน้า ๑-๒.

^{๔๐} คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน, “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) รายงานประจำปี ๒๕๔๑ – ๒๕๔๓”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

๖. หลักความคุ้มค่า ประกอบด้วย ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี”เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้นมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามระเบียบนี้ได้รับถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล ๖ หลักคือ^{๔๑}

๑.หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ใช้อำนาจหรืออำนาจของบุคคล

๒.หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓.หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน

๔.หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ

๕.หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖.หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ดังจะเห็นได้ว่าในประเทศไทย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทย การนำระบบบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาครัฐ และภาคเอกชนรวมถึงในแวดวงวิชาการได้ให้ความสำคัญต่อแนวคิธรรมาภิบาลอย่าง

^{๔๑} ธีระพล อรุณะกสิกร (บรรณาธิการ), “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๘ - ๑๐.

แพร่หลาย ดังนั้น การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการกำหนดหลักการพิจารณาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ดังนี้^{๔๒}

๑.หลักนิติธรรม หลักการที่ควรพิจารณา คือ

๑.๑ มีกฎหมายเป็นรองรับโดยไม่ให้กฎหมายสูญเสียเอง

๑.๒ มีการบังคับใช้ได้

๑.๓ ผลการใช้กฎหมายมีความถูกต้อง โดยไม่ให้อำนาจของฝ่ายผู้ถือและใช้กฎหมายเหนือกว่าฝ่ายกฎหมาย

๒.หลักคุณธรรม หลักการที่ควรพิจารณา คือ

๒.๑ มีการกำหนดจรรยาบรรณที่เป็นรูปธรรม โดยไม่เพียงแต่คาดหวังเฉพาะจากจิตสำนึกในความมีคุณธรรมที่เป็นนามธรรมเท่านั้น

๒.๒ มีมาตรการกำกับควบคุมให้ต้องยึดถือปฏิบัติตาม โดยไม่เพียงแต่พึ่งพาอาศัยเฉพาะบรรทัดฐานของข้อห้ามและความเชื่อทางศีลธรรม

๒.๓ มีมาตรฐานพิสูจน์ความผิดกำหนดความผิดและการลงโทษ โดยไม่เพียงแต่การใช้มาตรฐานทางความรู้สึกเป็นเครื่องวัดและไม่มีบทลงโทษ

๓.หลักความโปร่งใส หลักการที่ควรพิจารณา คือ

๓.๑ มีการจัดโครงสร้างองค์การ การจัดการและขั้นตอนไหลเวียนของงานแบบเปิด โดยออกแบบโครงสร้างและการทำหน้าที่ขององค์การแบบเปิด ครอบคลุมทั้ง องค์การ

๓.๒ มีการจัดระบบงาน และข้อมูลข่าวสารแบบเปิด โดยการออกแบบระบบงาน และข้อมูลข่าวสารแบบเปิดกระจายทั่วทั้งระบบ และมีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

๓.๓ มีกระบวนการทำงานและกระบวนการตัดสินใจแบบเปิด โดยการออกแบบกระบวนการทำงานและการตัดสินใจให้เป็นแบบเปิดตลอดในทุกขั้นตอนที่สำคัญ

๔.หลักการมีส่วนร่วม หลักการที่ควรพิจารณา คือ

๔.๑ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร นโยบาย แผนงานและงบประมาณ โดยการเข้าร่วมในมิติของข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นเนื้อหาของการเข้าร่วมในระดับของการรับรู้

๔.๒ การเข้าถึงการปฏิบัติงาน และการตัดสินใจ โดยการเข้าร่วมในมิติของการตกลงใจ ซึ่งเป็นเนื้อหาของการเข้าร่วมในระดับของการกระทำหรือการปฏิบัติการ

๔.๓ การเข้าถึงการกำกับควบคุมผลกระทบ มาตรฐาน เป้าหมาย และผลกระทบ โดยการเข้าร่วมในมิติของการคาดหวังผลซึ่งเป็นเนื้อหาของการเข้าร่วมในระดับของการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์

๕.หลักความรับผิดชอบ รับการตรวจสอบสาธารณะ มีหลักประกันสามารถตรวจสอบได้ หลักการที่ควรพิจารณา คือ

๕.๑ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจนเป็นพันธะสัญญาโดยวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตชัดเจนและมีข้อผูกพันที่แน่นอน

^{๔๒} เขาวนระ ไตรมาศ, “การนำระบบบริหารธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร มุ่งผลสัมฤทธิ์กับการบูรณาการการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางพิสัยสามารถของคนในองค์กร”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๑ - ๘.

๕.๒ มีมาตรการกำกับควบคุมที่แน่นอนสม่ำเสมอ โดยสามารถรักษารอบที่กำหนดไว้ให้ดำเนินอย่างต่อเนื่องได้

๕.๓ มีการติดตามประเมินวัดผลที่ต่อเนื่องและน่าเชื่อถือ โดยรักษามาตรฐานไว้ให้อยู่ในกรอบที่ยอมรับได้

๖.หลักความคุ้มค่า หรือหลักการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการที่ควรพิจารณา คือ

๖.๑ มีการเพิ่มความสามารถในการทำงาน โดยให้มีการเพิ่มในเรื่องของความสามารถมีส่วนที่มากกว่าการเพิ่มของต้นทุนที่เป็นมูลค่าและเป็นคุณค่า

๖.๒ มีการวัดการสร้างความสามารถและศักยภาพการทำงาน เพื่อผลิตผลโดยให้การเพิ่มของผลิตผลมีส่วนที่ผันไปในทางบวกตามต้นทุนในการเพิ่มความสามารถ

๖.๓ มีการวัดเพิ่มผลผลิตการทำงาน การควบคุมความเสี่ยงและการลดความสูญเสียเพื่อเพิ่มมูลค่าและประโยชน์ที่ได้ ซึ่งการนำหลักธรรมาภิบาลไปเป็นแนวทางในการปฏิรูปการบริหารการปกครองของหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ เป็นการส่งสัญญาณว่าประเทศไทยได้มีการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี และอธิบายองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ดังนี้^{๔๓}

๑.ความชอบธรรม (Legitimacy) ซึ่งมีความหมายรวมถึง หลักนิติธรรม (rule of law) และความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม (independence of judiciary) ได้แก่ การทำให้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยกรอบกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและบังคับใช้กับคนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๒.ความโปร่งใส (Transparency) เป็นการพิจารณาที่เปิดเผยมูลเกี่ยวกับนโยบาย กระบวนการทำงาน กฎกติกา และความตั้งใจจริงในการบริหารงานของหน่วยงาน ต่อสาธารณชน มีความอิสระในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทั้งทางเศรษฐกิจ การค้า สังคมและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่เผยแพร่ต้องมีความทันสมัย

๓.ความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้ (Accountability) การตัดสินใจใดๆ ต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำกับสาธารณชน หรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียกับหน่วยงาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก มีจิตใจเสียสละ และเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

๔.ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) กระบวนการและสถาบันของรัฐสามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๕.การมีส่วนร่วม (Participation) หลักธรรมาภิบาลขึ้นอยู่กับพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนหมายถึง คนไทยทุกคนไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด ต้องรู้จักสิทธิและการใช้สิทธิ ต้องตื่นตัวกระตือรือร้นที่จะรับรู้ ตรวจสอบกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนอื่น สร้างภาคประชาชนและสังคมที่เข้มแข็ง มีทัศนคติต่อส่วนรวมที่ถูกต้อง และมีคุณธรรม

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยสรุปได้ว่าธรรมาภิบาล เป็นขั้นตอนในการบริหารงานที่จัดขึ้นในองค์กรหรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ซึ่งนับว่าเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดี ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำหลักการ

^{๔๓} บุษง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล”, รายงานการวิจัย, (สถาบันพระปกเกล้า : ศุภาสาลาพักรว, ๒๕๕๔), หน้า ๔๙.

เหล่านี้นำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานที่เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำงานในองค์กรให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืนและมีเสถียรภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน ในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒.๒.๔ การนำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้อย่างแพร่หลาย ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๐ และภายหลังจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคม ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อคราวประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินครั้งนั้นจำนวน ๑๓.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งในการขอกู้ยืมเงินของทางรัฐบาลไทยครั้งนี้ จำเป็นต้องทำตามพันธสัญญาของธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ว่า ประเทศที่จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นและมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญารับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด จึงจะได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันดังกล่าว ทั้งนี้เพราะหลังจากการเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งนี้ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศต่างมีความเชื่อว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนั้นส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดี หรือ (Bad governance) หากประเทศใดต้องการฟื้นฟูหรือกอบกู้เศรษฐกิจให้กลับเข้าสู่สภาวะปรกติจะต้องมีการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนของสังคมไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนหากประเทศใดกระทำได้อย่างนี้ทั้งธนาคารโลกและทางรัฐบาลเชื่อว่าจะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น เกิดความเป็นธรรมของทุกภาคส่วนของสังคม^{๔๔}

การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทยเมื่อครั้งแรกที่มีการอ้างถึงคำว่า “Governance” ตามความหมายที่ใช้กันในวงวิชาการนั้น คำว่า Governance ถูกใช้ในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินของประเทศไทยจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อคราวประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งภายหลังการแสดงเจตจำนงการกู้เงินในครั้งนั้นของรัฐบาลไทยนี้เอง ที่ทำให้นักวิชาการกลุ่มต่างๆ เริ่มหันมาสนใจ Governance ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น^{๔๕}

ดังนั้น แนวคิดในการที่จะทำให้ระบบ ธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเกิดขึ้นในสังคมเพื่อที่จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาเหล่านี้ได้ฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสามารถพัฒนาประเทศให้กลับเข้าสู่สภาวะปรกติเป็นสังคมที่มีเสถียรภาพ เป็นสังคมที่ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อีกทั้งจะทำให้เป็นสังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน จากแนวความคิดดังกล่าวนี้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าส่วนหนึ่งเป็นอิทธิพลที่มาจากธนาคารโลก ซึ่งเป็นองค์การหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริมสนับสนุนให้ระบบนี้เกิดขึ้นได้จริงในสังคม โดยการนำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลมา เป็นเงื่อนไขในการที่จะปล่อยเงินกู้หรือการ ให้ความช่วยเหลือกับบรรดาประเทศต่างๆ โดยได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานสากล ซึ่งธนาคารโลกมีความหวังว่าแนวความคิดนี้จะช่วยป้องกันปัญหาการดำเนินงานที่ไม่

^{๔๔} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, “การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย”, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗-๑๘.

^{๔๕} อธิรัฐ บุญมี, “ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมไทยในขั้น ๒”, วารสารกรมประชาสัมพันธ์, (๒๕๕๑), หน้า ๑๑.

มีประสิทธิภาพ และการทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลในประเทศที่กำลังพัฒนา ที่ต้องการเน้นเรื่องความเชื่อมั่น ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของรัฐบาล^{๔๖}

หลังจากนั้นทางคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการการพลเรือน (ก.พ.) นำผลจากการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาจัดทำบันทึกเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี จากนั้นในสมัยของนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้กำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ ในข้อที่ ๔.๒ ว่าในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ ดังนี้^{๔๗}

๑. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

๒. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

๕. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืนอีกทั้งในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีดังกล่าว ยังได้กำหนดกลยุทธ์แนวทางการปฏิบัติและมาตรการในดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบธรรมาภิบาลและสังคมที่ดีว่าต้องมีการปฏิรูปใน ๓ ส่วน อันได้แก่ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน

^{๔๖} เจริญ เจษฎาวัลย์, “การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล (Setting good governance standards)”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พอดี จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๓๕.

^{๔๗} สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., Good governance กับการพัฒนาการ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน, ๒๕๔๕), หน้า ๘.

อีกทั้งในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ นี้ ยังได้กำหนดรายละเอียด เป้าหมาย วิธีดำเนินงาน วัตถุประสงค์ การศึกษา วิเคราะห์และการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบริหารต่าง ๆ เป็น หมวด ๆ ไปถึง ๗ หมวด (หมวดที่ ๒ - หมวดที่ ๘) ไว้เป็นแนวทางการบริหาร การปกครองอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย^{๔๘} โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่ ๔ ว่าด้วยการบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ในบทบัญญัติส่วนนี้ได้ กำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการว่าต้องปฏิบัติตามหลักการ ๓ ประการด้วยกันคือ ๑.หลักความโปร่งใส ๒. หลักความคุ้มค่า และ ๓.หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบ)^{๔๙}

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับนี้ ก็ให้ความสำคัญกับหลัก ธรรมาภิบาล ดังจะเห็นได้ในบางมาตราของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการกล่าวถึงแนวทางการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลเอาไว้เช่นกัน ดังจะยกตัวอย่างให้เห็นในบางมาตรา ดังนี้

มาตรา ๕๖ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะใน ครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การ เปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วน ได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่นหรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๘ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

(๑) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของ เจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

(๒) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการ สาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชน

(๓) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การ บริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม^{๕๐}

มาตรา ๘๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

(๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการ วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

^{๔๘} พระราชบัญญัติ (เสริมชัย ชยมงคล), “หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ชัยมงคล พรินต์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๐.

^{๔๙} วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐”, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/>, (เข้าถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓).

^{๕๐} ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐, หน้า ๒๒- ๒๘.

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพ หรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

ดังนั้น สำหรับหลักธรรมาภิบาลในประเทศไทย ก็เริ่มมีการใช้กันแพร่หลายภายหลังจากที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐^{๕๑} ผลจากการประสบวิกฤตครั้งนี้สุดท้ายไทยเองต้องแก้ปัญหาโดยการขอกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จำนวน ๑๗.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐจากการที่ไทยกู้เงินครั้งนี้เองต้องทำให้ประเทศไทยต้องผูกพันกับคำว่าธรรมาภิบาล ทั้งนี้ก็เพราะว่ากองทุนการเงินระหว่างประเทศได้วางกฎระเบียบเงื่อนไขแก่บรรดาประเทศต่างๆ ที่จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินว่า การที่ประเทศนั้นจะได้รับเงินกู้จาก IMF ประเทศเหล่านั้นจะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น และมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาการรับสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด^{๕๒} และตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาดูเหมือนว่าธรรมาภิบาลก็ได้เป็นที่สนใจของเหล่านักวิชาการทั้งหลาย ต่างก็ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งได้คิดค้นศัพท์ในความหมายในภาษาไทยเพื่อมาใช้แทนคำว่า Good governance ใช้เสียใหม่ เพื่อให้สังคมได้มีโอกาสเลือกใช้จนกว่าจะมีความลงตัว แต่สุดท้ายคำว่าธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดูเหมือนจะเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ฉบับที่ ๑๘ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ก็ยังคงใช้คำว่า ธรรมาภิบาลเช่นกัน

จากการบริหารงานที่ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้มีความโปร่งใสที่สอดคล้องกับทฤษฎีตามที่ได้ระบุค่านิยม ไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย และกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๕๓}

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลที่มาใช้ในประเทศไทย ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลในประเทศไทยตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของโลกใบนี้ ก็อาจที่จะหลีกเลี่ยงเสียไม่ได้ที่จะได้รับรู้รับทราบกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับโลกนี้ อีกทั้งประเทศไทยเองยังมีความผูกพันเกี่ยวข้องกับหลักการนี้โดยตรงอีกด้วย ดังที่ปรากฏอยู่ใน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี : ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ

^{๕๑} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, “การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) สังคมไทย”, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๗.

^{๕๒} สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. Good governance กับการพัฒนาข้าราชการ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^{๕๓} สุดจิต นิमितกุล, กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ และพระราชกฤษฎีกา : ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ เพื่อนำมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

๒.๓ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีส่วนสำคัญต่อการฝึกหัดประชาธิปไตยโดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการปกครองการบริหารงาน ซึ่งจะสนองต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วค่านิยมเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะมีต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณา ได้ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ส่วนด้วยกัน เช่นมีการบริหารจัดการที่ดี มีสมาชิกคณะกรรมการบริหารและเจ้าพนักงานที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เป็นอย่างดีด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจึงจะเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามที่กฎหมายกำหนด สู่ความเจริญได้ตามที่มุ่งหวังในปัจจุบัน

แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลได้มีบทบาทต่อหลายๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย แม้ว่า อบต. ไม่ได้เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง แต่การนำหลักการธรรมาภิบาล ดังที่ปรากฏในระเบียบมาประยุกต์ใช้กับรัฐบาลในระดับท้องถิ่น ก็นับว่าเป็นหลักการที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศและสังคม ซึ่งแนวคิดและหลักการการสร้างองค์การบริหารในส่วนท้องถิ่นให้มีหลักธรรมาภิบาล ก็เป็นที่ยอมรับและมีการศึกษากันอย่างแพร่หลายในระดับสากล ในทางปฏิบัติ หากสามารถธำรงส่งเสริมให้ อบต. เป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลก็จะเป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนาเมืองท้องถิ่นและที่สำคัญ ปัญหาการทุจริต เบาบางลง^{๕๔} สิ่งที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในขณะนี้คือ การปรับกลยุทธ ทัศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่โดยยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองท้องถิ่น

ในปัจจุบันหน่วยงานหรือสถาบันต่างๆ ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นและได้เข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการสนับสนุน การสร้างธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานราชการส่วนตำบล เพื่อส่งเสริมการบริหารงาน ซึ่งได้พยายามแสวงหาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อมอบรางวัลและประกาศเป็นตัวอย่างให้เกิดการแพร่ขยาย องค์กรที่ดีเพื่อส่งเสริมให้เกิดขวัญกำลังใจในการบริหารงานขององค์กรระดับท้องถิ่น และเพื่อพัฒนามาตรฐานธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลให้การทำงานของหน่วยงานภาครัฐเกิดความโปร่งใสเป็นระเบียบมีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ แม้แต่การบริหารงานทั้งภาครัฐขององค์การปกครองท้องถิ่น ทุกรูปแบบในประเทศไทยนับแต่กรุงเทพมหานคร เมือง

^{๕๔} อรพินท์ สพอชัย และคณะ, “แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น”, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๔๓), หน้า ๓๗.

พหุวิทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลจะมี กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ในการบริหารจัดการของตนอย่างแข็งขันก็ตาม ท้องถิ่น เหล่านั้นยังจะต้องจัดให้มีประชาคมแต่ละสาขาขึ้นมาซึ่งในส่วน ขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้นในระดับหมู่บ้านและชุมชนในเขตเมืองเป็นระดับล่างสุด ที่จะต้องสร้าง บรรยากาศแห่งความร่วมมือให้กับ ชุมชน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของตนเองและ ส่วนรวมนั้นคือทุกหมู่บ้านจะต้องมีคณะกรรมการของหมู่บ้านในด้านต่างๆ เป็นผู้ทำหน้าที่คิด ทำ แก้ไขปัญหา พัฒนา อนุรักษ์ เสริมสร้างพลังแห่งการรวมกลุ่มของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนต่างๆ หมู่บ้านหนึ่งจะมี ชุมชนหลายๆ กลุ่มตามแต่ความสนใจของประชาชน เช่นชุมชนด้านการศึกษาศิลปะวัฒนธรรม ด้านยาเสพติด ด้านคุณธรรมศีลธรรม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น^{๕๕}

เวทีประชาคมระดับตำบลจะประกอบด้วย ผู้แทนภาคราชการในระดับตำบล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนจากหมู่บ้านแต่ละราย องค์การบริหารส่วนตำบล สภาตำบล องค์กร พัฒนา เอกชน ผู้นำศาสนา ผู้นำทางการศึกษา ประชาชนชาวบ้าน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการวาง กฎเกณฑ์ ตามแนวความคิด ในการรวมพลังใจ พลังความคิด พลังกาย ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำ ชุมชน ผู้นำองค์กรกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นผู้อาวุโสพระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้ายนายทุนเงินกู้ ผู้นำ เยาวชนคนจน ฯลฯ ในอันที่จะร่วมกันสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนระดับตำบล จึงมี ความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ แต่อาศัย ความรู้ความเข้าใจและการสร้างสำนึกร่วมในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกัน^{๕๖}

จากหลักการที่ได้กล่าวไว้ว่า ในขณะนี้ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลควรประยุกต์และ พัฒนาแนวทางธรรมาภิบาลและตัวชี้วัดเพื่อประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใดและจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมาภิบาลขึ้น โดยพิจารณาจากแนวทางทั้ง ๖ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ยึดหลักนิติธรรม โดยมีระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ มีการ ตรวจสอบจากภายนอกและองค์กรท้องถิ่นตลอดเวลา

๒. ยึดหลักธรรม โดยดำเนินงานอย่างสุจริต ถูกต้อง ดึงตาม บนพื้นฐานของศีลธรรมและ จริยธรรม ภายใต้กฎระเบียบของสังคม

๓. ยึดหลักความโปร่งใส โดยในการบริหารกิจการต่างๆ สามารถเปิดเผยให้สาธารณะ ตรวจสอบได้มีประชาคมร่วมเป็นกรรมการและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง

๔. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และ เสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา

๕. ยึดหลักความรับผิดชอบ โดยมุ่งปฏิบัติงานเต็มความสามารถและรับผิดชอบต่อผล การ ปฏิบัติงาน ด้านการบริการประชาชนควรยึดหลักว่า สะดวก รู้ข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติรวดเร็ว ทรบระยะเวลาแล้วเสร็จ เป็นกันเอง ต้อนรับดี ยิ้มแย้ม

๖. ยึดหลักความคุ้มค่า โดยในการบริหารจัดการต้องใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์คุ้มค่าแก่ส่วนรวม

^{๕๕} ประมวล รุจนเสรี, “การบริหาร-การจัดการที่ดี (Good Governance)”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธรรักษ์ดินแดง, ๒๕๔๒), หน้า ๔๕.

^{๕๖} สมพันธ์ เตชะอิก และคนอื่นๆ, “แนวความคิดประชาคมตำบล”, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๔), หน้า ๓๒-๓๓.

นอกจากนี้ควรแก้ไขกฎระเบียบ กฎหมายต่างๆ ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีคณะที่ปรึกษาของท้องถิ่น มีการประสานงานและบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน กิจกรรม และงบประมาณของส่วนท้องถิ่น การสามัคคีกับกลุ่มองค์กรประชาชนต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อผลักดันไปสู่การพัฒนาเนื่องจากหลักธรรมาภิบาล จะครอบคลุมถึงทุกๆด้านของการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ เรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้^{๕๗}

๑. หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติของ อบต. สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบังคับตำบลของ อบต. ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรม และเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง อบต. ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ และหน้าที่ของประชาชนให้ทราบอย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการ อบต. หรือ ที่ชุมชนทุกหมู่บ้าน หรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่นๆ เช่นทำเป็นเอกสารแจกจ่ายในการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้ข้อบังคับตำบลรวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่การจัดเก็บภาษีใน

อำนาจหน้าที่ของ อบต. ซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและถูกต้องโดยไม่กั้นแก่ง หรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะเป็นต้น นอกจากนี้ อบต. ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรของอบต. ทั้งในฝ่ายพนักงานและสมาชิกสภา อบต. ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๒. หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริ่งใจ อดทน มีระเบียบวินัย บุคลากรของ อบต.ทั้งฝ่ายพนักงานประจำต้องยึดหลักหน้าที่ความรับผิดชอบของตน โดยพนักงานส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง สมาชิกสภา อบต. ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องมุ่งเน้น รักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่างๆ ในสภาอย่างมีเหตุผลตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังต้องมีคุณธรรมสูงชันเนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงาน ในขณะที่เดียวกันเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่างๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน อบต. ควรเริ่มจัดทำมาตรฐานจริยธรรม หรือ กรอบกติกาการปฏิบัติงานของสมาชิกทุกคน โดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง มีบทลงโทษเท่าที่ทำได้ เช่น ใครละเมิดกฎก็ให้สภา ประณามพฤติกรรมและประกาศให้ประชาชน

^{๕๗} พิตยา สุนทรวีภาต, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล”, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๕), หน้า ๒๓.

ทราบ หรือถ้าละเมิดกฎอย่างต่อเนืองก็ให้สภา พิจารณาให้พ้นจากสมาชิกภาพตาม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔๗ ตรี (๘) เป็นต้น

๓. หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ได้สะดวกและมีกระบวนการ ให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดย อบต.ต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.๒๕๓๙ โดยเอกสารที่จะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบ ได้แก่

๓.๑ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓.๒ มติการประชุมของคณะกรรมการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน

๓.๓ มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้ง ผลได้ผลเสีย แก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่นๆ ที่ประชาชนควรทราบ

๓.๔ วาระการประชุมของสภา อบต. จะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

๓.๕ ข้อบังคับตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของ อบต. รวมทั้งข่าวสารราชการที่ ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติ

๓.๖ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของ อบต. รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับ อบต.ได้แก่ การชำระภาษีต่างๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไร ต้องใช้หลักฐานเอกสารประกอบอะไร และต้องใช้เวลานานเท่าใด

๓.๗ ผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการต่างๆ ของ อบต. ควรที่จะได้สรุปเสนอ ให้ประชาชนได้รับทราบว่าทำอะไร เมื่อไหร่ ให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อจะได้ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานได้

๓.๘ เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะผลการสอบราคาหรือประกวดราคาควร เผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

๓.๙ ข้อมูลด้านการเงินการคลัง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวชี้ถึงความสุจริตของ อบต. ควรที่จะได้เปิดเผยเป็นระยะๆ ว่ามีรายรับมีรายจ่ายอะไรบ้าง

๓.๑๐ ข้อมูลอื่นๆ ที่ อบต. เห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

สำหรับวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรคำนึงถึงความเหมาะสมที่สามารถทำให้ประชาชนได้รับรู้อย่างกว้างขวางที่สุด ได้แก่การปิดประกาศที่ทำการ อบต. หรือตามแหล่งชุมชน อาจจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารประจำทุกหมู่บ้านการประชุมชี้แจง เป็นครั้งคราว หรือประชุมสัญจรไปตามหมู่บ้านชุมชนต่างๆ ให้สมาชิกสภา อบต.ช่วยประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารในแต่ละหมู่บ้าน การใช้ระบบหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสาย รวมทั้งการใช้สื่อ ท้องถิ่น ซึ่งอาจ เป็นสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เป็นต้น การจัดทำเป็นวารสาร หรือเอกสาร แจกจ่ายแก่ประชาชนตามระยะเวลาที่สมควรอาจเป็นปีละ ๒-๓ ครั้ง หรือทุกเดือนก็ได้ ซึ่งการเลือกใช้ วิธีการ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละท้องถิ่นอาจใช้วิธีต่างกัน แต่ควรทำร่วมกัน หลายๆวิธี เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

๔. หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักการที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. หรือ ผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไรอย่างใดของ อบต. รวมทั้งการตรวจสอบ และการประเมินผลงานของ อบต. และสุดท้ายประชาชน ย่อมมีสิทธิเหนือ อบต. โดยมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภา อบต. ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย นอกจากนั้น กฎหมายยังได้กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๖ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ในมาตรา ๑๖ (๑๖) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อย ได้แก่

๔.๑ การจัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา ๕ ปี และแผนพัฒนาประจำปีเนื่องจากแผนพัฒนา เป็นเครื่องมือชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดจัดทำแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอปัญหาความต้องการและร่วมเสนอโครงการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ว่าทิศทางการพัฒนาของ อบต.จะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น ร่วมดำเนินการทำการทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่ อบต.ดำเนินการมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

๔.๒ มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๘ กำหนดให้ อบต. แต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็น กรรมการในการจัดซื้อ จัดจ้างให้เกิดความถูกต้องโปร่งใสและเป็นธรรม

๔.๓ ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภา อบต. โดย อบต.จะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้งและอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ การประชุมสภา

๔.๔ ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติ เพื่อให้สภา อบต.พิจารณาออกข้อบัญญัติตำบลตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ รวมทั้ง กรณี อบต.จะกำหนดข้อบัญญัติตำบล ควรที่จะได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของ สภา เพื่อให้ข้อบัญญัติได้รับการยอมรับจากประชาชน

๔.๕ ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภา อบต.ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารของท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องสร้างระบบ กลไก ที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานของ อบต.สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

๕. หลักการรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้ อบต.ได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา

ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ โดยการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม และทั่วถึงทั้งในและนอกอาคารสถานที่ให้ประชาชนเป็นที่พึ่งได้เมื่อประสบปัญหาความเดือดร้อนเอาใจใส่ ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน ความจริงใจในการนำโครงการกิจกรรมที่เสนอ โดยประชาชนประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการกิจกรรมที่บรรจุในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

๖. หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรงบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์ และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ การดำเนินแผนงาน โครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนควรจะทำ โครงการอะไรก่อนหลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

๖.๒ ในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ จะทำให้ อบต. มีงบประมาณ เหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

๖.๓ มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งควรมีกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ให้ใช้ได้นาน

๖.๔ อบต. ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า โดย อบต. สามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการอาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๘ ข้อ ๘๙ และ ๙๐ เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของ ฝ่ายบริหาร

๖.๕ การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่างๆ ของ อบต. ควรจัดทำระเบียบควบคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม

๖.๖ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรคำนึงถึงความควรหรือไม่ควรที่จะกระทำ เช่น อบต.บางแห่งยังไม่มีควมพร้อม ในการจัดเก็บขยะไม่มีรถและพนักงานเก็บขยะ แต่กลับใช้งบประมาณจัดซื้อถังขยะแจกให้ ประชาชนเพื่อรองรับขยะ โดยไม่มีผู้จัดเก็บ การใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ไม่สมควรกระทำ

การดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล ดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการปฏิบัติงาน และความประหยัด หรือ ๔ ป. ได้แก่

ป. แรก คือ ประชาชน การทำงานของ อบต. ต้องมีประชาชนเป็นเป้าหมายและศูนย์กลาง เช่น การกำหนดโครงการพัฒนาต่างๆ ใน อบต. ควรเป็นไปเพื่อ ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก มิใช่เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหารหรือ พนักงาน อบต.

ป. ที่สอง คือ ประสิทธิภาพ คือการทำงานตามกระบวนการที่ถูกต้องอย่างรวดเร็วที่สุด เช่น กรณีประชาชนมาติดต่อชำระภาษี พนักงานส่วนตำบลจะอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ประชาชน พร้อมทั้งดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายอย่างถูกต้องและรวดเร็วจึงจะถือว่าทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ป. ที่สาม คือ ประสิทธิภาพ คือผลหรือคุณภาพของงานที่ทำตาม ตัวอย่างเรื่องประสิทธิภาพ ได้เน้นในเรื่องความรวดเร็วและถูกต้องตามขั้นตอน แต่ในเรื่องของประสิทธิผลจะเน้นที่ความถูกต้องของผลงานที่ทำ เช่นการรับชำระภาษีนอกจากจะให้บริการได้อย่างรวดเร็วแล้ว ผลงานที่ทำได้จะต้องถูกต้องไม่มีปัญหาที่ประชาชนจะต้องกลับมาร้องขอให้แก้ไขอีก

ป. ที่สี่ คือ ประหยัด อดต.เป็นราชการส่วนท้องถิ่น การทำงานของภาคราชการจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าเงินงบประมาณทุกบาททุกสตางค์ เป็นของประเทศชาติและประชาชน มิใช่เงินงบประมาณส่วนตัว ดังนั้น การใช้จ่ายเงินงบประมาณจะต้องเป็นไปอย่างรอบคอบยิ่งกว่าเงินส่วนตัว การจัดซื้อ พัสดุ ครุภัณฑ์ต้องมีคุณภาพ และเหมาะสมกับราคาเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการเปิดกว้างให้มีกระบวนการในการแข่งขันในการเสนอราคา

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ศึกษาวิจัย สรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนัก และมองเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อเป้าหมาย ๔ ป. ดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหาร ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้อง สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิด แสวงหาความรู้ความสามารถของประชาชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกใน การมีส่วนร่วมเสียสละ และพัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของท้องถิ่นโดยรวม

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชน มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อดูแลสุขทุกข์และให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล แทนรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีงบประมาณ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเอง

ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่เกิดจากแรงผลักดันของประชาชน และรัฐบาลที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์การบริหารและองค์การปกครองตนเองในระดับตำบล เพื่อให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลสามารถแก้ปัญหาของตนเองและบริหารตามหลักการปกครองตนเอง^{๕๔}

๒.๔.๑ ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล. มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

^{๕๔} กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕.

จากการที่สภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๒๒๒/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๙ เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามาร่วมกันบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม อันจะเป็นทางนาราชการไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยวิธีจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้นนั้น ต่อมาในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๙ เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ ๒) ขึ้น โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบล เข้าเป็นองค์กรเดียวกัน เช่นเดียวกับแบบการปกครองของสุขาภิบาล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการ

เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ แก้ไขปรับปรุงระเบียบบริหารของตำบล และให้ปรับปรุงตำบลให้เป็นสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ภายใน ๓ ปี เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน อย่างไรก็ตามสภาตำบลยังไม่เป็นนิติบุคคล แต่ถือเป็นหน่วยหนึ่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยย่อยขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๔๓๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๐๙ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙/ว ๙๙ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๐ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙/๑๐๘๙๘ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๐

ต่อมารัฐบาลได้ปรับปรุงฐานะของสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น ตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ และยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดย พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๑ ตอนที่ ๕๓ ก. ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๗

เกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตาม พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กล่าวคือ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน ๓ ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยนั้น อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย สำหรับการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และให้โอนบรรดางบประมาณทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้องหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๕๙}

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๕๙} อุดม เขยกิจวงศ์, “หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา : อบต. ประชาธิปไตยของชาวบ้าน”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๒๕๔๑, ๒๕๔๕), หน้า ๓๒-๓๓.

(ฉบับที่ ๓) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญในหมวด ๙ ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น มาตรา ๒๕๘ ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ซึ่งโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น มีสมาชิกสภาและกรรมการบริหารจำนวนหนึ่งเป็นโดยตำแหน่ง ดังนั้นจึงมีการแก้ไขบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้สมาชิกสภาทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และให้คณะกรรมการบริหารมาจากความเห็นชอบของสภา

ในกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐสภาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีการยกเลิกชื่อเรียก “คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร” โดยให้ใช้ชื่อ “คณะผู้บริหาร” และชื่อเรียก “ประธานกรรมการบริหาร” เปลี่ยนเป็น “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล” “รองประธานกรรมการบริหาร” เปลี่ยนเป็น “รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล” เปลี่ยนชื่อเรียก “ข้อบังคับตำบล” เป็น “ข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล” และยกเลิกไม่ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะผู้บริหาร

การปรับโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งสำคัญเกิดขึ้นอีกครั้งในช่วงเดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ หลังจากเพิ่งมีการแก้ไขเพิ่มพระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลไปเมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่การแก้ไขกฎหมายในช่วงกลางปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีความพยายามในการเสนอให้มีการแก้ไขที่มาของฝ่ายบริหารของ อบต. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนแล้วครั้งหนึ่ง โดยวุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญในกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมา โดยได้แก้ไขให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่เมื่อร่างกฎหมายกลับมาสภาผู้แทนราษฎร ปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วย และได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าว และร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของกรรมาธิการร่วมได้ยืนยันตามร่างที่ผ่านการพิจารณาของวุฒิสภา คือ กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน แต่เมื่อเสนอเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรอีกครั้ง ปรากฏว่าสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบร่างกฎหมายที่เสนอให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน จึงตกไปในช่วงเวลาดังกล่าว

แต่ความเคลื่อนไหวจากหลายฝ่ายที่ต้องการให้มีการแก้ไขที่มาให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นยังไม่หยุดนิ่ง สาเหตุที่สำคัญของการเคลื่อนไหวนี้จะเกิดจากการเปิดช่องไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในมาตรา ๒๘๕ ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบที่มาของสภาท้องถิ่น และที่มาของฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดให้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีที่มาได้ ๒ ทาง ทางแรก มาจากมติของสภาท้องถิ่น ทางที่สองมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น เมื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญเปิดช่องก็ให้มีการเคลื่อนไหวให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกเมื่อช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ซึ่งได้อ้างถึงปัญหาของโครงสร้างเดิมที่เป็นอยู่ที่ฝ่ายบริหารมาจากมติของสภาท้องถิ่นนั้น เป็นโครงสร้างที่มีปัญหา เพราะ ๑) โครงสร้าง

ที่นายกเทศมนตรีมาจากมติของสภาเทศบาล ๒) การเปลี่ยนแปลงนายกเทศมนตรีบ่อยครั้ง ๓) โครงสร้างที่นายกเทศมนตรีมาจากมติของสภาเทศบาล ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นที่มาของการเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงที่มาของฝ่ายบริหารในเทศบาล และการเรียกร้องดังกล่าวก็มาประสบความสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาผ่านกฎหมายที่กำหนดให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แต่กฎหมายดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้ทุกเทศบาลมีนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีเพียงเทศบาลนครและเทศบาลเมืองเท่านั้นสามารถเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทางตรงได้

ความสำเร็จของฝ่ายเทศบาลเป็นจุดประเด็นให้เกิดการเคลื่อนไหวในฝ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในการเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายเปลี่ยนแปลงที่มาของฝ่ายบริหารให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์การปกครองท้องถิ่นไทย เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาผ่านกฎหมายท้องถิ่นแก้ไขเพิ่มเติม ๓ ฉบับ หนึ่งในสามฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเนื้อหาของกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับคือ การกำหนดให้ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น นับตั้งแต่การประกาศใช้กฎหมายทั้ง ๓ ฉบับนี้แล้ว ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบของไทยมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเหมือนกันทั้งประเทศ^{๖๐}

๒.๔.๒ หลักเกณฑ์และขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล อบต. มีวิวัฒนาการมาจากสภาตำบล เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชนให้มากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้น้อยในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุนเป็น อบต. โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

๑. เกณฑ์การแบ่งขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลที่กระจายอยู่ทั่วประเทศมีขนาดที่แตกต่างกัน โดยใช้เกณฑ์รายได้เป็นหลักในการพิจารณา แต่เดิมกระทรวงมหาดไทยแบ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ๕ ชั้นตามระดับของรายได้

- ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๑ มีรายได้ตั้งแต่ ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป
- ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๒ มีรายได้ระหว่าง ๑๒-๒๐ ล้านบาท
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๓ มีรายได้ระหว่าง ๖-๑๒ ล้านบาท
- ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๔ มีรายได้ไม่เกิน ๖ ล้านบาท
- ๕) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ ๕ มีรายได้ไม่เกิน ๓ ล้านบาท

^{๖๐} โกวิท พวงงาม, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เอ็กสเปอร์เน็ท, พ.ศ. ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๑-๑๕๓.

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีจำนวนประชากรไม่ถึง ๒,๐๐๐ คน และไม่สามารถจะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมเข้ากับ อบต. อื่นที่มีเขตติดต่อกัน ภายในอำเภอเดียวกัน และมีการยกฐานะของสภาตำบลหลายแห่งให้เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนทั้งหมด ๖,๖๑๖ แห่ง ในขณะเดียวกันเกณฑ์ในการแบ่งชั้นและจำนวนชั้นที่ใช้อยู่เดิมมีการยกเลิก

ปัจจุบันหลักเกณฑ์และขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น ๓ ขนาด

- ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๒๐ ล้านบาทขึ้นไป
- ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๖-๒๐ ล้านบาท
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๖ ล้านบาท

๒. หลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการแบ่งขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ คือ

๑) เกณฑ์ระดับรายได้

- (๑) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสูงกว่า ๒๐ ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดใหญ่
- (๒) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน ๖-๒๐ ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดกลาง
- (๓) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า ๖ ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดเล็ก

๒) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากร

๓) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม

- (๑) จำนวนพื้นที่
- (๒) จำนวนประชากร
- (๓) จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน
- (๔) จำนวนโรงฆ่าสัตว์
- (๕) จำนวนตลาดสด
- (๖) จำนวนโรงงานนิคมอุตสาหกรรม
- (๗) จำนวนโรงเรียน
- (๘) จำนวนศูนย์พัฒนาเด็ก
- (๙) จำนวนโรงแรม
- (๑๐) จำนวนศาสนสถาน
- (๑๑) จำนวนสถานพยาบาล
- (๑๒) จำนวนศูนย์การค้า
- (๑๓) การประกาศให้ อบต. เป็นเขตควบคุมอาคาร
- (๑๔) การประกาศให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็น

ระเบียบเรียบร้อย

- (๑๕) จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย
- (๑๖) จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านกาจัดขยะและสิ่งปฏิกูล
- (๑๗) จำนวนโครงสร้างราชการ
- (๑๘) จำนวนหน่วยกิจการพาณิชย์

๔) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

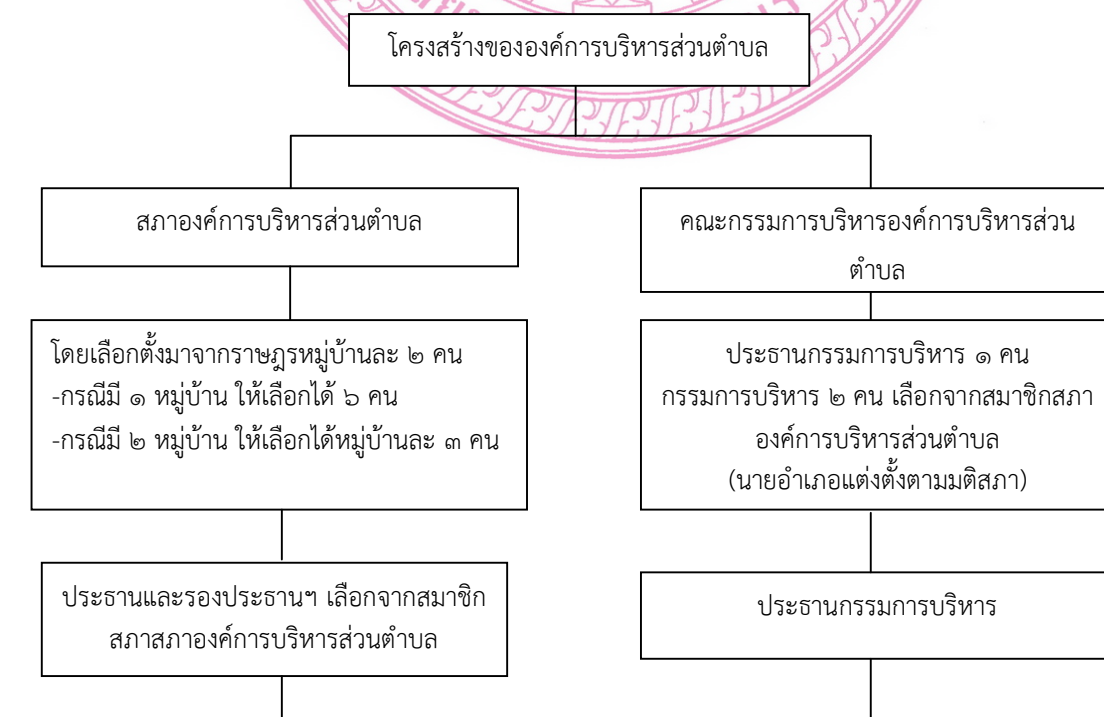
- (๑) ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บรายได้
- (๒) ประสิทธิภาพด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ
- (๓) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านงานบุคคล
- (๔) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริการ

๕) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านธรรมาภิบาล

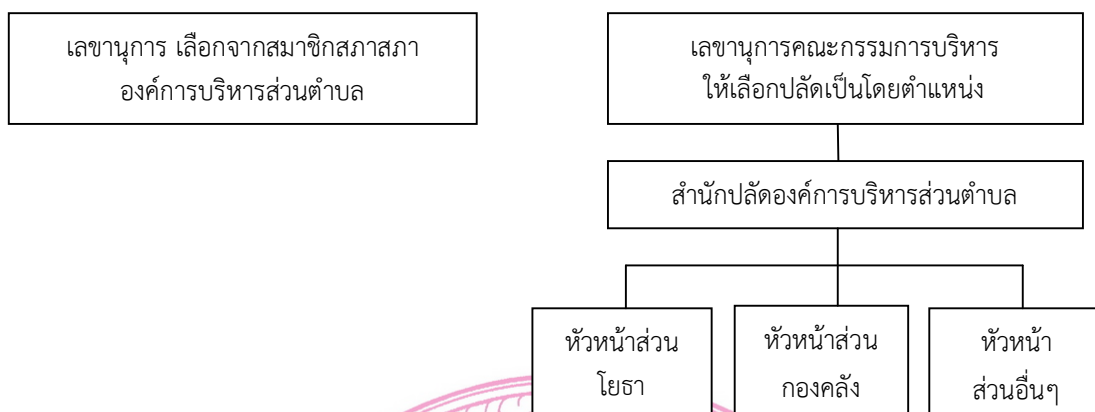
- (๑) หลักนิติธรรม
- (๒) หลักคุณธรรม
- (๓) หลักความโปร่งใส
- (๔) การมีส่วนร่วมของประชาชน
- (๕) หลักความรับผิดชอบ
- (๖) ความคุ้มค่า^{๖๑}

๒.๔.๓ โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่เกิดขึ้น จากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖) มีโครงสร้างประกอบด้วย ๒ ฝ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยนแปลงไป ดังที่ปรากฏตามภาพ และมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

^{๖๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๔-๑๕๖.

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.) เป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ มีสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๒ คน ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีเพียง ๑ หมู่บ้าน ให้สภา อบต. นั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖ คน และถ้าในกรณีที่มีเพียง ๒ หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ ๓ คน สมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อีก ๑ คน ซึ่งสมาชิกสภา อบต. เลือกตั้งขึ้น แล้วให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานและรองประธานสภา ซึ่งมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๒ ปี มีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุม และสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดเมื่อ

๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) ตาย

๓) ลาออก

๔) เป็นผู้ได้เสียในทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนดำรงตำแหน่ง หรือในกิจการที่กระทำให้ อบต.

๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

๖) ไม่ได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ตนได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน ๖ เดือน

๗) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน ๓ ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลที่สมควร

๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากมีพฤติกรรมที่เสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่ อบต. หรือทางให้องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อมเสีย

๙) ราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง^{๖๒}

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. พิจารณาและให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

๓. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายก อบต.ให้เป็นไปตาม นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตาม (๑) และกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

๔) เลือกประธานสภา รองประธานสภา และเลขาธิการสภา อบต.

๕) รับทราบนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกปี

๖) ในที่ประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภา อบต. มีสิทธิตั้งกระทู้ถามต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

๗) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเสนอข้อบัญญัติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติได้

๘) สภา อบต. มีอำนาจในการเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คนใดคนหนึ่งเป็นเลขาธิการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล^{๖๓}

๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรตามกฎหมาย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะแต่งตั้งรองนายก อบต. ซึ่งไม่ใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่

^{๖๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๑ - ๑๕๓.

^{๖๓} โกวิท พวงงาม, “สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ ๓ พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล”, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๑๒.

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน ๒ คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล คนหนึ่งซึ่งไม่ใช่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

นายก อบต. มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง และสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๒ วาระ แต่จะดำรงตำแหน่งได้อีกครั้งเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แม้ดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา ๔ ปีก็ให้นับเป็นหนึ่งวาระ

ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- ๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- ๒) จบการศึกษาไม่ต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น นักบริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
- ๓) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือเลขานุการหรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง ๕ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่ต้องมีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำปี

๒. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๕/๕ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดไว้ ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๒. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๔. วางระเบียบให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น^{๖๔}

๓. ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

๔. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

๕. กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบ ตามมาตรา ๕๓ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำต้องดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล และเมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทนนอกจากนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถมอบอำนาจในการสั่ง อนุญาต อนุมัติ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนได้

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับนายก อบต.

รูปแบบเดิมขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ฝ่ายบริหารมาจากการเลือกกันเองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามรูปแบบรัฐสภา แต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิมมาเป็นรูปแบบประธานาธิบดี เมื่อทั้งสมาชิกของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งสองฝ่าย อีกทั้งยังมีผลทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนี้

๑) ก่อนที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้ารับหน้าที่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงนโยบาย โดยไม่มีการลงมติ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ การประชุมเพื่อแถลงนโยบายให้กระทำโดยเปิดเผยและต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนที่มาประชุม

๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

^{๖๔} พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร, “แนวคิดยุทธศาสตร์ การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ในยุคโลกาภิวัตน์”, ๒๕๕๒, หน้า ๓๓-๓๔.

๓) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

๔) นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล อาจหาครื่องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมสมัยวิสามัญได้

๕) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจเสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๖) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบต่อแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เสนอโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๗) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบต่อร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่เสนอโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๙) ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องอันใดที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

๑๐) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร อบต. โดยไม่มีการลงมติ ดังนั้น สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถลงมติใดๆ เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้

๑๑) ในกรณีของร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รายละเอียดปรากฏในหัวข้อว่าด้วยกระบวนการตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ในลำดับต่อไป^{๖๕}

^{๖๕} บุฆอรี ยีหะ, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๗๑-๑๗๒.

๒.๔.๔ อำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๓๗ และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๒) และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖) องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ดังนี้^{๖๖}

๑). มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๒). มาตรา ๖๗ ภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๒.๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

๒.๒) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล

๒.๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

๒.๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๒.๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

๒.๗) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

๒.๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร^{๖๗}

๓). มาตรา ๖๘ ภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๓.๑) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร

๓.๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๓.๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

๓.๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

๓.๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

๓.๖) ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

^{๖๖} สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติ สถาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗, (แก้ไข ๒๕๕๓).

^{๖๗} นันทวัฒน์ บรมานันท์, “การปกครองส่วนท้องถิ่น”, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๖๓-๖๔.

- ๓.๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- ๓.๘) การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- ๓.๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- ๓.๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- ๓.๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- ๓.๑๒) การท่องเที่ยว
- ๓.๑๓) การผังเมือง^{๖๘}

๔). มาตรา ๖๙/๑ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๕) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ อบต. ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. การจัดทางงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

๖) มีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของทางราชการในตำบล

๗) ออกข้อบัญญัติ อบต. เพื่อใช้บังคับในตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ของ อบต. ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน ๑,๐๐๐ บาท

๘) ขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการของ อบต. เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม

๙) ทำกิจการนอกเขต อบต. หรือร่วมกับสภาตำบล อบต. หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อกระหากิจการร่วมกันได้

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้น สามารถสรุปได้ว่า อำนาจหน้าที่ของ อบต. ที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวงกรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หาก อบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล. ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการนั้นด้วย

^{๖๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔.

๒.๔.๕ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ อบต.มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

๑. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
๒. การจัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ
๓. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
๔. การสาธารณสุข และการก่อสร้างอื่นๆ
๕. การสาธารณสุข
๖. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
๗. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
๙. การจัดการศึกษา
๑๐. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส
๑๑. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
๑๒. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
๑๓. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
๑๔. การส่งเสริมกีฬา
๑๕. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
๑๖. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
๑๗. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
๑๘. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
๑๙. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
๒๐. การจัดให้มี และควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
๒๑. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
๒๒. การจัดให้มี และควบคุมการฆ่าสัตว์
๒๓. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ
๒๔. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒๕. การผังเมือง

๒๖. การขนส่ง และการวิศวกรรมจราจร

๒๗. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๒๘. การควบคุมอาคาร

๒๙. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓๐. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

๓๑. กิจอื่นใด ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด^{๖๙}

๒.๔.๖ รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตาม พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนี้

๑. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

- ๑) ภาษีบำรุงท้องที่
- ๒) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- ๓) ภาษีป้าย
- ๔) อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากสัตว์
- ๕) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน
- ๖) ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- ๗) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
- ๘) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน
- ๙) อากรรังนกนางแอ่น
- ๑๐) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- ๑๑) อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง
- ๑๒) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- ๑๓) ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- ๑๔) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
- ๑๕) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- ๑๖) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

^{๖๙} สมคิด เลิศไพฑูรย์, “กฎหมายปกครองท้องถิ่น”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๕๗๐-๕๗๑.

๑๗) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

๑๘) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนด

๒. เงินอุดหนุนรัฐบาล

๓. รายได้จากทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่นๆ

- ๑) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๓) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๔) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- ๕) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- ๖) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

๔. เงินกู้ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
- ๒) การกู้ตาม ๑) กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- ๓) การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๑. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่างๆ ได้แก่

- ๑) ภาษีบำรุงท้องที่
- ๒) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- ๓) ภาษีป้าย
- ๔) อากรการฆ่าสัตว์

๒. รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ได้แก่

- ๑) เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น
- ๒) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
- ๓) เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
- ๔) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- ๕) ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

๓. รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยนั้น

เป็นรายได้ที่เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบล จะได้รับการจัดสรรหรือแบ่งให้ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการในกฎหมายนั้นหรือในกระทรวง ได้แก่

๑) ภาษีและค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน เมื่อจัดเก็บได้ในจังหวัด จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น (พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก)

๒) ค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้จัดสรรให้ อบต.ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงมหาดไทย

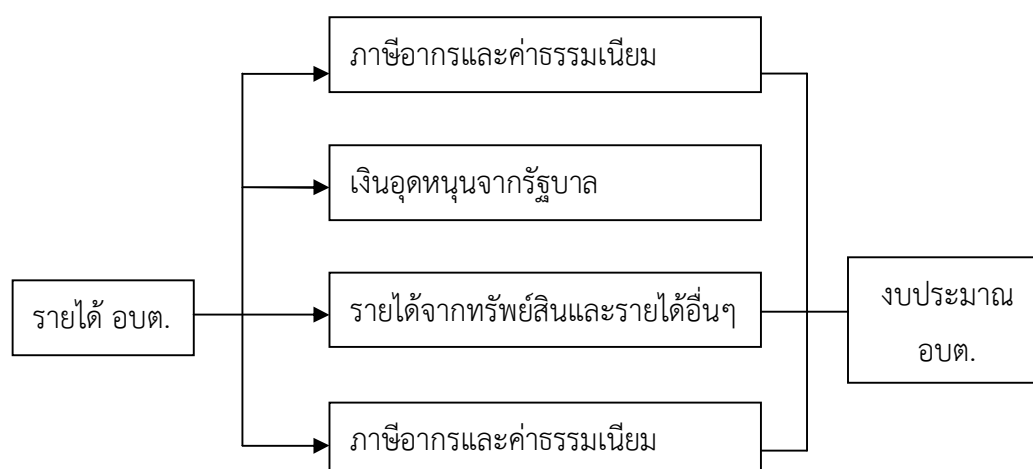
๓) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด แบ่งให้ อบต.ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

๔. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบังคับเพื่อจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น ตัวอย่าง เช่น

ประเภทภาษีค่าธรรมเนียม	เก็บเพิ่ม	หมายเหตุ
ภาษีธุรกิจเฉพาะ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นพนัน	ไม่เกิน ร้อยละ ๑๐	- สถานที่ประกอบการอยู่ในเขต อบต. - ร้านขายสุราตั้งอยู่ในเขต อบต. - สถานที่เล่นการพนันอยู่ในเขต อบต. (ภาษีและค่าธรรมเนียมเศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง)

จะเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีแหล่งที่มาของรายได้จากหลายๆ ทางโดยเฉพาะรายได้ที่มาจากแหล่งรายได้ของตนเอง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับพื้นที่และทรัพยากรต่างๆ ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นสำคัญ บางแห่งมีทรัพยากรในพื้นที่มากก็จะมีแหล่งที่มาของรายได้มาก บางแห่งมีทรัพยากรในพื้นที่น้อยก็มีแหล่งที่มาของรายได้น้อย

การมีรายได้น้อย ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานกิจการพัฒนาในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มากนักน้อย

แผนภาพที่ ๒.๒ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายการขององค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อพิจารณาถึงรายการขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า มีรายการหลายทางเช่นกัน เป็นต้นว่าเป็นรายการประจำ เช่น ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ นอกจากนั้น รายการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- ๑) เงินเดือน
- ๒) ค่าจ้าง
- ๓) เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
- ๔) ค่าใช้สอย
- ๕) ค่าวัสดุ
- ๖) ค่าครุภัณฑ์
- ๗) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง
- ๘) ค่าสาธารณูปโภค
- ๙) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่นๆ
- ๑๐) รายการอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของทาง

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้^{๗๐}

๒.๔.๗ การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ส่วนที่ ๕ กำหนดให้มีการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

๑) นายอำเภอ มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างของ อบต. มาชี้แจงหรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

๒) เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติหน้าที่ในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ทางราชการ และได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอช้าไม่ได้ ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการจังหวัดภายใน ๑๕ วัน เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว ทั้งนี้ การกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี ไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

^{๗๐} โกวิท พวงงาม, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๒๖๐-๒๖๔.

๓) เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอสามารถเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิก อบต. ขึ้นใหม่ภายใน ๔๕ วัน

๔) หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าว มีพฤติการณ์เช่นนี้ จึงจึงให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าว พ้นจากตำแหน่ง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด^{๓๑}

จากการศึกษาความเป็นมาของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจของรัฐบาลมายังท้องถิ่น โดยมีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นเครื่องมือในการบริหารงานให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการควบคุมกำกับดูแลการบริหารงานเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน

๒.๕ สถานภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

๑. สถานภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เดิมตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๑ บ้านป่าไร่ ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แต่เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ปัจจุบัน ได้ย้ายไปอยู่ที่อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก (หลังใหม่) ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑๐ บ้านพังคองใต้ ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งอยู่ห่างจากอำเภอเมือง มุกดาหาร ไปตามถนนทางหลวงชนบทสาย คำชะอี – มุกดาหาร แยกเข้าถนน ร.พ.ช.มท ๓๐๑๔ และอีกสายคือ ถนน ร.พ.ช.มท. ๓๐๑๗ ตำบลบ้านโคกเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๒)

๒. อาณาเขตและที่ตั้ง

ตำบลบ้านโคกเป็น ๑ ใน ๑๓ ตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อกับท้องถิ่นใกล้เคียง ๖ ตำบล คือ ๑.ตำบลดงมอน ๒.ตำบลคำป่าหลาย ๓.ตำบลนาโสก ๔.ตำบลฝั่งแดง ๕.ตำบลกุดแซ่ และ ๖.ตำบลโพธิ์ทราย ดังต่อไปนี้

^{๓๑} สำนักพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง (สพร.), “รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, (ม.ป.ท., ๒๕๕๐), หน้า ๙๐.

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลดงมอน ตำบลคำป่าหลาย อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลนาโสก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลกุดแซ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลผึ่งแดด อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สภาพส่วนใหญ่เป็นชุมชนชนบทที่มีประชากรอยู่ประมาณ ๑, ๔๘๔ ครัวเรือนมีการขยายตัวปานกลางทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก นับว่าเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดกลาง การบริหารงานของ อบต. บ้านโคก จึงต้องมีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

๓. พื้นที่รับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก มีพื้นที่รับผิดชอบ ประมาณ ๕๐, ๓๔๕ ไร่ หรือ ประมาณ ๑๐๐ ตารางกิโลเมตร โดยแบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็นรายหมู่บ้านได้ ๑๓ หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้^{๗๒}

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	เนื้อที่ (ไร่)	ลำดับที่
๑.	ป่าไร่	๓,๕๒๖	๒
๒.	โคก	๔,๕๒๐	๑๒
๓.	หนองบัว	๓,๑๘๗	๙
๔.	ปากกล้วย	๓,๑๑๐	๑๐
๕.	พังคองเหนือ	๔,๐๖๐	๔
๖.	สงเปือย	๔,๔๒๓	๓
๗.	ป่าหวาย	๓,๗๖๐	๑๑
๘.	หนองแวงเหนือ	๓,๐๔๙	๖
๙.	หนองแวงใต้	๓,๕๐๐	๑๓
๑๐.	พังคองใต้	๕,๖๒๐	๑
๑๑.	โคกหินตั้ง	๔,๘๒๔	๗
๑๒.	โนนสะอาด	๓,๒๓๐	๕
๑๓.	หนองโจด	๓,๕๓๙	๘
	รวม	๕๐,๓๔๕	

๔. การแบ่งเขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๓ หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่บ้านคือ หมู่ ๑ บ้านป่าไร่ หมู่ ๒ บ้านโคก หมู่ ๓ บ้านหนองบัว หมู่ ๔ บ้านปากกล้วย หมู่ ๕ บ้านพังคอง หมู่ ๖ บ้านสงเปือย หมู่ ๗ บ้านป่าหวาย หมู่ ๘

^{๗๒} องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, “แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖”, (ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม), ๒๕๕๔.

บ้านหนองแขวงเหนือ หมู่ ๙ บ้านหนองแขวงใต้ หมู่ ๑๐ บ้านพังคองใต้ หมู่ ๑๑ บ้านโคกหินตั้ง หมู่ ๑๒
บ้านโนนสะอาด หมู่ ๑๓ บ้านหนองโจด^{๗๓} ดังภาพต่อไปนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้ปกครองหมู่บ้าน	ตำแหน่ง
๑.	ป่าไร่	นายบุญมี สุพร	ผู้ใหญ่บ้าน
๒.	โคก	นายสมาน จันรอง	ผู้ใหญ่บ้าน
๓.	หนองบัว	นายเรื่อน ศรีลาฤทธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน
๔.	ปากกล้วย	นายแก้ว ประหยัด	ผู้ใหญ่บ้าน
๕.	พังคอง	นายแหวน ลำเลิศ	ผู้ใหญ่บ้าน
๖.	สงเปือย	นายสมศรี สิงห์สุ	ผู้ใหญ่บ้าน
๗.	ป่าหวาย	นายลี รูปอาด	ผู้ใหญ่บ้าน
๘.	หนองแขวงเหนือ	นายเจนภพ ลำเลิศ	ผู้ใหญ่บ้าน
๙.	หนองแขวงใต้	นายทองมา โมลาแสง	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๐.	พังคองใต้	นายบุญมี ภูมิลา	กำนันประจำตำบล
๑๑.	โคกหินตั้ง	นายเมตตา มงคลสุภา	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๒.	โนนสะอาด	นายคง ลำเลิศ	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๓.	หนองโจด	นายสมนึก สร้อยคำหลา	ผู้ใหญ่บ้าน

๕. สภาพภูมิประเทศ

ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ เป็นลอนลูกคลื่น เป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขา ทิศเหมือนเป็นภูเขา และป่าไม้ ทิศใต้เป็นที่ราบสูง มีป่าไม้ละหุ่งหญ้า เหมาะกับการเลี้ยงสัตว์ ทิศตะวันออกเป็นที่ราบสูง สลับกับลูกคลื่น ใช้เป็นพื้นที่ทำนา ทิศตะวันตกเป็นที่ลุ่มใช้ทำนา

๖. ประชากร

ประชากรในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก มีทั้งสิ้น จำนวน ๘, ๔๔๖ คน โดยได้มีการแบ่งแยกออกเป็น ดังนี้

- เพศชาย มีจำนวน ๔, ๓๑๒ คน
- เพศหญิง มีจำนวน ๔, ๑๓๔ คน
- จำนวนครัวเรือนของประชาชนมีจำนวน ๑, ๔๘๔ ครัวเรือน
- ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรเฉลี่ย ๑๑ คน/ตารางกิโลเมตร
- รายได้เฉลี่ย ๒๓,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

^{๗๓} แหล่งที่มา <http://www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=490103> เข้าถึงเมื่อ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

๗. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ตำบลบ้านโคก มีจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งสิ้น ๕, ๙๕๔ คน โดยได้มีการแบ่งแยกออกเป็น ดังนี้

- เพศชาย มีจำนวน ๓, ๐๓๑ คน
- เพศหญิง มีจำนวน ๒, ๙๒๓ คน

๘. สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ ราษฎรตำบลบ้านโคก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และรับจ้าง ฯลฯ เป็นต้น

พืชที่ปลูก ได้แก่ ข้าว, อ้อย, มันสำปะหลัง, ยางพารา, มะละกอ, มะม่วง, ลำไย, หน่อ และพืชผักสวนครัว อื่นๆ

ด้านปศุสัตว์

มีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อการบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้แก่ครอบครัว ได้แก่ เป็ด ไก่ โค กระบือ และปลา เป็นต้น

ด้านหัตถกรรมและอุตสาหกรรม

กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน การทอผ้าไหม ผ้าพื้นเมือง ผ้าฝ้าย ผ้าห่ม การจักสานไม้ไผ่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร (หน่อ) การปลูกหน่อ การทำไข่เค็ม เป็นต้น

๙. การไฟฟ้า

ตำบลบ้านโคกเป็นชุมชนชนบท ระบบไฟฟ้ายังขยายไม่ถึงทุกครัวเรือน

- ครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ มีจำนวน ๑, ๓๑๑ ครัวเรือน
- ครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ มีจำนวน ๑, ๗๖ ครัวเรือน
- ไฟฟ้าสาธารณะ มีจำนวน ๗๐ จุด

๑๐. แหล่งป่าไม้ธรรมชาติและป่าชุมชน

ตำบลบ้านโคก มีแหล่งป่าไม้ธรรมชาติและป่าชุมชน จำนวน ๒ แห่ง คือ

๑. ภูเขาหวาง จำนวน ๑ แห่ง
๒. ภูซีสูด จำนวน ๑ แห่ง

๑๑. ด้านการศึกษา

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก มีโรงเรียนในเขตพื้นที่

- ระดับประถมศึกษา จำนวน ๖ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๙๘๘ คน
- ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน จำนวนนักเรียน ๓๔๐ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑ ศูนย์ จำนวนเด็กเล็ก ๑๓๗ คน

๑๒. การสาธารณสุข

ตำบลบ้านโคกมีสถานอนามัย ประจำตำบล จำนวน ๒ แห่ง คือ

- สถานีอนามัยบ้านโคก หมู่ที่ ๒ บ้านโคก มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย จำนวน ๔ คน แยกเป็น ชาย ๒ คน หญิง ๒ คน
- สถานีอนามัยหนองแวง หมู่ที่ ๑๒ บ้านโนนสะอาด มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย จำนวน ๔ คน แยกเป็น ชาย ๒ คน หญิง ๒ คน

๑๓. เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมของตำบลบ้านโคก มีถนนสายหลักหมายเลข ๒๐๔๒ ไปตามถนนทางหลวงชนบท สาย คำชะอี – มุกดาหาร และถนนสายรอง คือ ถนน ร.พ.ชม.ท. ๓๐๑๔ และอีกสายคือ ถนน ร.พ.ชม.ท. ๓๐๑๗

การคมนาคมภายในตำบล/หมู่บ้าน

๑. ถนนลาดยาง จำนวน ๑๙ สาย
๒. ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในหมู่บ้าน จำนวน ๓๔ สาย
๓. ถนนลูกรัง จำนวน ๔๑ สาย

๑๔. การบริหารงานบุคคล

ศักยภาพการบริหารงานบุคคล

- ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ๑. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน
 ๒. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ คน
- ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 ๑. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน
 ๒. รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน
 ๓. เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน
 ๔. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๓ คน

รวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งสิ้น จำนวน ๒๖ คน

- บุคลากร ข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง

๑. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

- ๑.๑ นักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล (ปลัด อบต.) จำนวน ๑ คน
- ๑.๒ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย จำนวน ๑ คน
- ๑.๓ เจ้าพนักงานธุรการ จำนวน ๑ คน
- ๑.๔ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล จำนวน ๑ คน
- ๑.๕ พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน ๑ คน
- ๑.๖ พนักงานขับรถ จำนวน ๑ คน
- ๑.๗ นักการภารโรง จำนวน ๑ คน

๒. ส่วนการคลัง

- ๒.๑ นักบริหารงานการเงินและบัญชี (หัวหน้าส่วนการคลัง) จำนวน ๑ คน
 ๒.๒ เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ จำนวน ๑ คน
 ๒.๓ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี จำนวน ๑ คน
 ๒.๔ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (พนักงานจ้างตามภารกิจ) จำนวน ๑ คน

๓. ส่วนโยธา

- ๓.๑ นักบริหารงานช่าง (หัวหน้าส่วนโยธา) จำนวน ๑ คน
 ๓.๒ ผู้ช่วยช่างโยธา จำนวน ๑ คน

- ระดับการศึกษาของบุคลากร

๑. มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา จำนวน ๗ คน
 ๒. ปริญญาตรี จำนวน ๕ คน
 ๓. สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน - คน

๒.๖ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖) เป็นการกำหนดว่าในอนาคตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคกจะไปไหนทิศทางใด และเป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖) ว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การพัฒนา อบต.เพียงใด

วิสัยทัศน์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

“การเกษตรยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนน่าอยู่มีความเข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมดี คนมีคุณภาพ การบริหารจัดการที่ดีแบบมีส่วนร่วม”

พันธกิจการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

๑. การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรอย่างจริงจังจูงตามแนวทางพระราชดำริเกษตรแบบผสมผสานนำไปสู่ความพอเพียงในความเป็นอยู่
๒. การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่มีความเข้มแข็ง โดยได้รับบริการสาธารณะ ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตามความต้องการของประชาชนและเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ
๓. การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและการอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของป่าชุมชน ป่าไม้ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติแบบยั่งยืน
๔. การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของคน ครอบครัว และชุมชนในการพึ่งตนเอง

การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและการมีส่วนร่วมจากประชาชน ตามภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

- ๑) จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนและกลุ่มอาชีพต่างๆ

- ๒) จัดหาอาชีพเสริมให้แก่ผู้ที่มีรายได้น้อยและกลุ่มอาชีพต่างๆ
- ๓) ขุดลอกลำห้วยที่ตื้นเขิน ก่อสร้างประปาหมู่บ้านและชุดสระ เจาะบ่อบาดาน
- ๔) ก่อสร้างปรับปรุง ซ่อมแซมถนนภายในหมู่บ้านเพื่อความสะดวกสบายในการสัญจร

ไปมาอย่างสะดวก ปลอดภัย ในเขตตำบลบ้านโคก

- ๕) ส่งเสริมให้เลี้ยงชีพผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ด้อยโอกาส
- ๖) ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของประชาชนในตำบลบ้านโคกและผู้ด้อยโอกาส
- ๗) ส่งเสริมวัฒนธรรม จารีตประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นในเขตตำบลบ้านโคก
- ๘) สนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมเกี่ยวกับประเพณีต่างๆ
- ๙) ประสานผู้นำท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๑๐) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคนและชุมชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด

มาตรการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของชุมชนและสังคม นำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งแบบยั่งยืน

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)

- ๑) เกษตรมีปัจจัยส่งเสริมการผลิตมากขึ้นและเพียงพอ
- ๒) ประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่เพียงพอ
- ๓) ประชาชนมีความรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
- ๔) ประชาชนมีบริการด้านสาธารณสุขระดับโลกและสาธารณสุขประจำอย่างสะดวก สบาย และเพียงพอ
- ๕) ประชาชนมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง พึ่งตนเองได้ ประชาชนมีส่วนร่วม ชุมชนเข้มแข็ง
- ๖) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดูแลรักษาป่าชุมชน ป่าไม้ แหล่งน้ำ และ

สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดไป

๒.๖.๑ นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑) ด้านสาธารณสุข

- ๑.๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อ
- ๑.๒) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม อสม. ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม
- ๑.๓) ส่งเสริมการป้องกันโรคให้การรักษาพยาบาลและบริการความรู้สาธารณสุข

มูลฐานแก่ประชาชน เพื่อประชาชนมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง

๒) ด้านการศึกษา

- ๒.๑) ส่งเสริมสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) แก่นักเรียน
- ๒.๒) สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนแก่สถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- ๒.๓) สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน
- ๒.๔) จัดหา/จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อเสริมทักษะ ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ

ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

๒.๕) ส่งเสริมสนับสนุนจัดการศึกษา ศาสนา ปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒.๖.๒ นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑) ด้านคมนาคม

๑.๑) ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลาดยาง ในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน

๑.๒) ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน

๑.๓) ปรับปรุงซ่อมแซมถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้าน/ระหว่างหมู่บ้านให้สะดวกและปลอดภัย ในการสัญจรไปมา

๑.๔) ก่อสร้างถนนลาดยางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน/เขตพื้นที่ตำบลใกล้เคียง

๑.๕) ปรับปรุงซ่อมแซมถนนดินเข้าพื้นที่การเกษตร และก่อสร้างคลองระบายน้ำ

๒) ด้านแหล่งน้ำ

๒.๑) สร้างและขยายเขตประปาในหมู่บ้านประปาสูงและซ่อมแซมระบบประปาในหมู่บ้านที่มีปัญหา

๒.๒) ส่งเสริมบำรุงรักษา จัดหาแหล่งน้ำอุปโภค บริโภคและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓) ปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านและปรับปรุงซ่อมแซมบ่อบาดาล

๒.๔) ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตรห้วยทุกหมู่บ้าน และสร้างทำนบฝายน้ำล้น ขุดลอกลำห้วยและ คลองเพื่อการเกษตร

๒.๕) ก่อสร้างฝายน้ำล้นห้วยพังคอง/ห้วยมุก/ห้วยโอง/ห้วยถ้ำแมว/ห้วยล่องโสก/ห้วยเสียว ตอนบน ม. (๑ – ๑๒)

๒.๖) ขุดลอกลำห้วยดินดาก/ลำห้วยเสียวตอนบน/ลำห้วยแก้งหวี/ลำห้วยยิงพราน ตอนบน (ม.๔ – ๑๒)

๓) ด้านไฟฟ้าและแสงสว่าง

๓.๑) จัดหา/จัดให้มีไฟฟ้าและขยายเขตไฟฟ้า ไฟส่องสว่างทางเดิน

๓.๒) ติดตั้ง ปรับปรุง และขยายซ่อมแซมไฟฟ้าสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๓) ขยายเขตไฟฟ้าแรงต่ำให้ทั่วถึง

๒.๖.๓ นโยบายด้านเศรษฐกิจ

๑) ภาคเกษตรกรรม

๑.๑) สนับสนุนการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด และศักยภาพของประชาชนในตำบล

๑.๒) สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน และปัจจัยการผลิต

๑.๓) พัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสนับสนุนนโยบาย หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

๑.๔) พัฒนาและส่งเสริมระบบการตลาดของสินค้า

๒.๖.๔ นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) แก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย รณรงค์ให้มีการจัดการขยะมูลฝอย โดยการคัดแยกและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชน สร้างคุณค่าจากขยะ

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๓) ปรับปรุงแหล่งน้ำ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในสภาพที่อำนวยประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด บำบัด และฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔) จัดให้มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยภายในตำบล/แต่ละหมู่บ้าน

๒.๖.๕ นโยบายด้านการบริหารและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร

๒) ส่งเสริม สร้างจิตสำนึก ขยายโอกาสให้ราษฎรเกิดการเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ตลอดเวลา ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ

๓) สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีในกิจกรรมชุมชน

๔) ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกัน ปรามปรามและแก้ไขปัญหาเสพติด

๕) ปรับปรุงพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สามารถบริการประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม

๖) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา สนับสนุนการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล

๗) เสริมสร้างบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๘) ส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยการเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของ อปพร.

๙) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในรูปการประชาคม

๑๐) ส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมของ อบต.และกระบวนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^{๗๔}

๒.๖.๖ นโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรก็ตามทั้งการตรวจสอบ และการประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การเสนอความคิดเห็น การจัดทำแผนพัฒนา การจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเสนอข้อบัญญัติต่างๆ

๒.๖.๗ นโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สนับสนุนและดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยสนับสนุนให้ใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาดโดย

๑) จะเข้มงวดกับข้าราชการไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด

๒) การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัด และฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย เพื่อให้ผู้เสพสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่าง ปกติสุข

นโยบายทั้งหมดที่กล่าวมานี้คือนโยบายหลักที่จะต้องดำเนินการให้เห็นผลภายใน ๔ ปีนี้ และฝ่ายบริหารจะต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส ถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย และแบบแผนของราชการ จึงขอนำเรียนต่อสมาชิกสภา อบต.บ้านโคกทุกท่านให้ได้ทราบ และร่วมกันปฏิบัติตามหน้าที่ของแต่ละคน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคกเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้บริหารงานท้องถิ่นไปตามความต้องการของประชาชนทั้งการบริหารงานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทางด้านเกษตรกรรม เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา และอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและการดำเนินงานบรรลุตามแผนที่วางไว้

^{๗๔} แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสามปี (๒๕๕๔ - ๒๕๕๖) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, “แถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก”, องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, ๒๕๕๔, หน้า ๔๕. (ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม).

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร” ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นปัญหา รวมถึงการนำมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

สังคมของมนุษย์ เป็นสังคมที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่ม หมู่เหล่า เป็นชุมชนขนาดต่างๆ ตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล เมือง และประเทศ จึงต้องมีการจัดระบบระเบียบของสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อความอยู่รอดสงบสุข และมีความก้าวหน้าในชุมชนเหล่านั้น จึงเป็นสาเหตุให้เกิด “สถาบันสังคม” และ “การบริหาร” ขึ้นมา

รัชนา ศานติยานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย โดยได้ให้ข้อสรุปในภาพรวมว่า การบริหารจัดการที่ดีเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาในปัจจุบัน จะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติและความโปร่งใสในขณะเดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความยุติธรรม นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในส่วนต่างๆ ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี^{๗๕}

สุมพร ปุณณาคม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) กับหลักพุทธศาสนา” ได้กล่าวว่า บทพิสูจน์ที่สำคัญของการสร้างระบบการปกครองที่ดี ไม่อาจอาศัยคุณสมบัติเป็นคนดีอย่างเดียวมาเป็นผู้บริหารบ้านเมืองได้อีกต่อไป หากคนดีไม่ยึดหลักการปกครองโดยธรรมอย่างเต็มเปี่ยมด้วยศรัทธามั่นคง การปกครองที่ดีไม่ได้อยู่ที่กลไกการปกครองระบบการปกครองหรือวิธีการปกครอง หากแต่เน้นที่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่จะบรรลุ นั่นคือความเป็นธรรมในแผ่นดิน การมีจิตสำนึกของผู้นำผู้มีอำนาจทางคุณธรรม รูปแบบหรือกลไกปกครองจะเป็นอย่างไรก็ได้ แต่กลไกนั้นจะต้องใช้อำนาจโดยมีธรรมะเป็นสรณะ ซึ่งแตกต่างกับตะวันตกที่เป็นระบบการปกครองที่ดีโดยเป็นระบบประชาธิปไตยด้วยวิธีการเน้นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลเป็นหลัก^{๗๖}

สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหาร

^{๗๕} รัชนา ศานติยานนท์, “รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๖.

^{๗๖} สุมพร ปุณณาคม, “การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) กับหลักพระพุทธศาสนา”, สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑).

ตำบลบ้านฉาง พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน จำนวน ๖ คน ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและการกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๗๗}

มัทนา เหลืองนาทองดี. ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานบริหาร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และเป็นผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย การศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้บริหารระดับกลาง นอกจากนี้พบว่า ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และยังพบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร^{๗๘}

เสนาะ สภาไทย พ.ท. ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนเสนาธิการทหารบก จะให้ความเห็นว่าการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาล มีความสำคัญอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มี อายุ สถานภาพ การศึกษา ระดับรายได้ชั้นยศ ระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน^{๗๙}

^{๗๗} สุภัทรมาศ จริยเวชชีวะพัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๓).

^{๗๘} มัทนา เหลืองนาทองดี, “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”, งานวิจัย, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔, (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๕).

^{๗๙} เสนาะ สภาไทย พ.ท., “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗).

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของทุกท่านที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานในองค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้น จะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลนับเป็นเรื่องใหม่ที่มีความจำเป็นต้องปลูกฝังและสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยการปรับเปลี่ยนความคิดและคุณค่าใหม่หรือปฏิรูปจากกระบวนทัศน์เก่า ระบบสถาบันเก่าและวิธีการทำงานแบบเก่า ซึ่งเป็นปัญหาไม่สามารถปรับตัวให้เผชิญกับกระแสของโลกยุคโลกาภิวัตน์และสภาพแวดล้อมในยุคใหม่ที่มีลักษณะซับซ้อนเชื่อมโยงต่อกันและมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นในการปรับเพื่อสร้างสรรค์หลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นจำเป็นที่จะต้องร่วมดำเนินการจากทุกภาคส่วนในสังคมอย่างต่อเนื่องและได้มีผู้ทำงานวิจัยไว้มากมายเพื่อศึกษา ดังนี้

อรพินท์ สฟโชคชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน พบว่า เลือก อบต. ขมพู อำเภอสรรภี จังหวัดเชียงใหม่ใช้กระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลระดับ อบต. ซึ่งเลือกประยุกต์หลัก ธรรมาภิบาล ๔ หลักได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และความคุ้มค่า ส่วนอีกสองหลักคือหลักความรับผิดชอบ และหลักคุณธรรมยังไม่ได้ดำเนินการเพราะเป็นเรื่องนามธรรม^{๔๐}

สุภัตรา วิมลสมบัติ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเกลียวซ้าย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกลียวซ้ายประสบความสำเร็จได้ เกิดจากปัจจัย ๓ ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำหรือผู้บริหาร ปัจจัยด้านทีมงานหรือองค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะร่วมมือร่วมใจพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ในการดำเนินงานของทั้ง ๓ ปัจจัยนั้นมีการนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากำหนดเป็นแนวนโยบายในการปฏิบัติ อันได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม หลักความ

^{๔๐} อรพินท์ สฟโชคชัย, แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๕๓), หน้า ๔๕.

โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป^{๘๑}

นภดล สุรนครินทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้าน ขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.^{๘๒}

เบญจวรรณ วันดีศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลวิจัยพบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูงส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่างๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด^{๘๓}

เตือนใจ ฤทธิ์จักร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม” พบว่า บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ทั้งเพศชายและหญิงมีทัศนคติต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะ

^{๘๑} สุภัตรา วิมลสมบัติ, “ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ อำเภอยุทธศาสตร์ จังหวัดนครสวรรค์”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘).

^{๘๒} นภดล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗).

^{๘๓} เบญจวรรณ วันดีศรี, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖).

สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ให้ความสำคัญกับพนักงานและเจ้าหน้าที่ทุกคน ทั้งเพศชายและเพศหญิงอย่างเท่าเทียมกันในทุกๆด้าน^{๘๔}

จากผลงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ธรรมนูญในปัจจุบันนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กรอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนทำให้องค์กรเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ และถ้าจะให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีการกำหนดนโยบายและระเบียบการปฏิบัติงานตลอดจนสร้างความเข้าใจและเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นการปกครองด้วยตนเองตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์การได้แสดงความคิดเห็นการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ มีผู้วิจัยหลายท่านได้รวมข้อมูลในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

ชัยวิทย์ ประเสริฐสุข ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความแตกต่างของอายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งมีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน^{๘๕}

ธินดา ฐิติภากร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่า ความโปร่งใสของเทศบาลตำบลอยู่ในระดับปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสในการบริหารงานเทศบาล ๑) การเปิดเผยข้อมูล ๒) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐ ๓) ความรับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ๔) การให้ประชาชนติดตาม ตรวจสอบการบริหารงาน^{๘๖}

^{๘๔} เตือนใจ ฤทธิจักร, “ธรรมนูญในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๐).

^{๘๕} ชัยวิทย์ ประเสริฐสุข, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๖).

^{๘๖} ธินดา ฐิติภากร, “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖).

อาจพล วงศ์บุษราคัม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการกรมชลประทานที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านกฎหมายและที่ดินตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน^{๘๗}

อภิชาติ โชติชัชวาลกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า

(๑) ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๖ ด้านอยู่ในระดับมาก (๒) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ พบว่าแตกต่างกันตามหลักนิติธรรมและหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษาและระยะเวลาในการทำงานพบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕

(๓) ปัญหาและแนวทางในการทำงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า จะต้องมีการทำงานแบบโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อนักที่และยุติธรรม มีการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน^{๘๘}

ปทุมรัตน์ ชุตินาถวิทยา ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาท ดังนี้

๑. ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

๑.๑ ความเป็นอิสระในการบริหารงานมากกว่าสภาตำบล

๑.๒ บริหารการเงินการคลัง สามารถจัดเก็บรายได้ได้ตามเป้าหมาย

๑.๓ การประสานงานและการควบคุมสภาและคณะกรรมการบริหารตลอดจนหน่วยงานอื่นๆ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

๑.๔ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ในปัจจุบันเหมาะสมดี^{๘๙}

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานส่วนตำบล สรุปได้ว่าการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับความสามารถที่ผู้บริหารจะใช้ในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และนำพา อบต. ไปสู่ความสำเร็จและนำหลักการ

^{๘๗} อาจพล วงศ์บุษราคัม, “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๘๘} อภิชาติ โชติชัชวาลกุล, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาในเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐).

^{๘๙} ปทุมรัตน์ ชุตินาถวิทยา, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

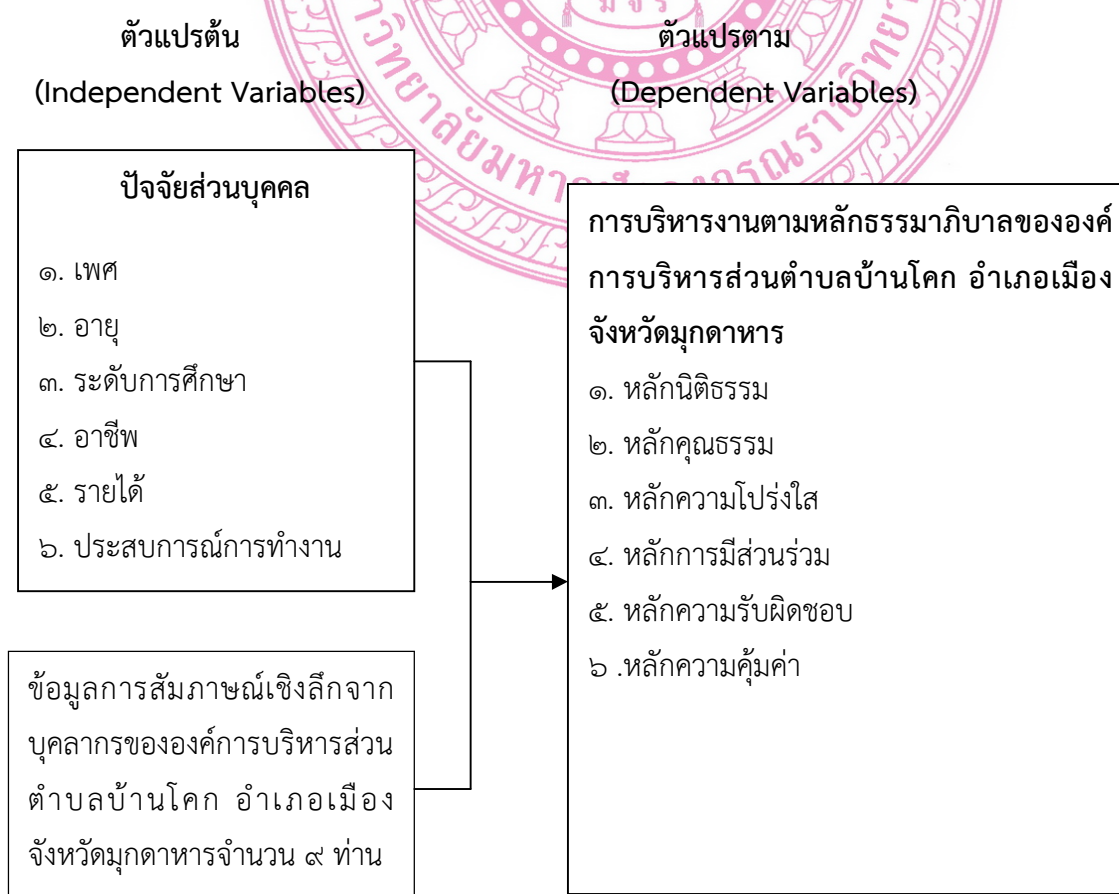
ความเชื่อในหลักประชาธิปไตยและความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ อบต. เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นระบบระเบียบพร้อมที่จะเปิดเผยและมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตรวจสอบการดำเนินการและการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักธรรมที่ประยุกต์ใช้กับการบริหาร คือหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งมีแผนภาพดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๓ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบในการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนของระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้.

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารงานในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป โดยเลือกประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีจำนวน ๘, ๔๔๖ คน^๑

^๑ ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร <http://www.oorbortor.net/blog> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖).

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่าง แบบเป็นระบบ (Simple Random Sampling) มาจากประชาชนผู้ที่ได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ทำให้ได้ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน ๘,๔๔๖ คน^๒ และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๓ ที่ความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๒ คน ดังแสดงโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร } n &= \frac{N}{1 + N(e)^2} \\ n &= \frac{8,446}{1 + 8,446(0.05)^2} \\ n &= 382 \\ N &= \text{ประชากร} \\ e &= \text{ค่าความคลาดเคลื่อน} \\ n &= \text{กลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๑๓ หมู่บ้าน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยวิธีการเทียบสัดส่วนดังตาราง

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนประชากร} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

^๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, “แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสามปี, (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๖)”, (มุกดาหาร: องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, ๒๕๕๔), หน้า ๖.

^๓ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, “การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS”, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : ปิสนิชนสาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑), หน้า ๔๕.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ลำดับ	รายชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑.	ป่าไร่	๒๘๘	๑๓
๒.	บ้านโคก	๖๖๗	๓๐
๓.	หนองบัว	๖๕๑	๒๙
๔.	ปากกล้วย	๓๙๐	๑๘
๕.	พังคอง	๑,๐๖๘	๔๘
๖.	สงเปือย	๙๐๙	๔๑
๗.	ป่าหวาย	๖๘๔	๓๓
๘.	หนองแขวงเหนือ	๖๗๙	๓๒
๙.	หนองแขวงใต้	๖๗๒	๓๒
๑๐.	พังคองใต้	๘๓๙	๓๙
๑๑.	โคกหินตั้ง	๕๖๖	๒๖
๑๒.	โนนสะอาด	๕๖๖	๒๓
๑๓.	หนองโจด	๓๕๒	๑๘
รวม		๘,๔๔๖	๓๘๒

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งการศึกษครั้งนี้ได้อาศัยรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่อยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีของการบริหารบ้านเมืองที่ดี คือ หลักธรรมาภิบาล โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๓.๓.๑.๑ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓.๓.๑.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๓.๓.๑.๔ สร้างเครื่องมือการวิจัย

๓.๓.๑.๕ นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๓.๓.๑.๖ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง

๓.๓.๑.๗ นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดแห่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๓.๑.๘ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๒ ชุด และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๓.๓.๑.๙ รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน และแบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ตอน ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

๑) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List). โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบ จำนวน ๖ ด้าน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑.) หลักนิติธรรม ๒.) หลักคุณธรรม ๓.) หลักความโปร่งใส ๔.) หลักการมีส่วนร่วม ๕.) หลักความรับผิดชอบ และ ๖.) หลักความคุ้มค่า โดยมีลักษณะ

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ลำดับของการให้คะแนน ดังนี้

การแปลความหมาย

คะแนน

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ **เห็นด้วยมากที่สุด**

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ **เห็นด้วยมาก**

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ **เห็นด้วยปานกลาง**

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ **เห็นด้วยน้อย**

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ **เห็นด้วยน้อยที่สุด**

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถาม (Open Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบโดยเสรี ในการแสดงความคิดเห็น มีทั้งหมดจำนวน ๖ ด้าน

๒) แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามมาหาคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจาก หนังสือ เอกสารและ ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นกรอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ได้ทำการวิจัย

๒. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามกรอบที่ได้กำหนดไว้

๓. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

^๔ ชูติระ ระบอบ และคณะ, “ระเบียบวิธีวิจัย”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

๑. พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ รศ.ตำแหน่งหน้าที่การงาน รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. พระมหาสม กลยาโณ ดร. ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผศ. ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. อาจารย์ ดร. ยุทธนา ปราณีต ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. อาจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ๑.๐๐ แสดงว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๔. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๕ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๘๖๙

๕. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

๖) นำแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และสำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการบันทึกเทป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

^๕ สีน พันธุ์พินิจ, “เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์”, (กรุงเทพมหานคร : บริษัททุนพัลลขิง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๑. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือรับรองจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มประชากรที่ได้รับการคัดเลือกจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน ๓๘๒ คน โดยผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปแจกกับประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปในเขตตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร และเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตัวเอง ระหว่างวันที่ ๐๔-๑๘ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ๑๕ วัน

๓. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน ๓๘๒ ฉบับ เมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา เท่ากับร้อยละ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้สูงในการแปลผลข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความทางวิชาการ และเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๒) ขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารด้วยตนเอง

๓) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหาร บุคลากร และ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๙ ท่าน ได้แก่

ที่	ชื่อ-นามสกุล	คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
๑.	นายศักดิ์น้อย ชัยบุตร	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
๒.	นายหนาน แสนจักร	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
๓.	จ.ส.อ ประคอง สะอาดเอี่ยม	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
๔.	นายจรัส อัครี	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
๕.	นายเดชประพันธ์ มงคลสุภา	สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
๖.	นางวิสุตา นาโสก	เลขานายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
๗.	นายบุญมี ภูมิล่า	กำนันตำบลบ้านโคก
๘.	นายสมาน จันรอง	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโคก หมู่ ๒
๙.	นายสมศรี สิงห์สุ	ผู้ใหญ่บ้าน บ้านสงเปือย หมู่ ๖

ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ช่วงวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ถึง ๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๓ วัน

๔) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

หลังจากที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้แล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และพรรณนาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation).

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการทดสอบค่า ที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้น ๒ กลุ่ม และทดสอบค่า เอฟ (F- test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ ตัวขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff) วิธีผลต่างน้อยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) วิเคราะห์โดยการเขียนความเรียงประกอบตาราง

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับทักษะของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยมีเกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ย ดังนี้

๓.๕.๒ เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อความที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๒๑ – ๕.๐๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ – ๔.๒๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๖๑ – ๓.๔๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๘๑ – ๒.๖๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๘๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด ^๖

๓.๕.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In – Depth Interview) และจากแบบสอบถาม ปลายเปิด (Open – ended Questionnaire)

๑) การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In Depth Interview) จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน ๙ คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร บุคลากร และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

^๖ ชูศรี วงศ์รัตน์, “เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย”, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพ-เนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๒ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๘๒ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์ทำงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังแสดงใน ตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๘๒)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๗๙	๔๖.๙
หญิง	๒๐๓	๕๓.๑
รวม	๓๘๒	๑๐๐.๐
๒. อายุ		
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๖๑	๑๖.๐
๒๑ - ๓๐ ปี	๗๙	๒๐.๗
๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๔	๒๗.๒
๔๑ - ๕๐ ปี	๘๕	๒๒.๓
๕๑ - ๖๐ ปี	๓๙	๑๐.๒
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๑๔	๓.๗
รวม	๓๘๒	๑๐๐.๐
๓. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๔๒	๑๑.๐
มัธยมศึกษาตอนต้น	๗๘	๒๐.๔
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๑๐๕	๒๗.๕
ปวส/อนุปริญญา	๖๖	๑๗.๓
ปริญญาตรี	๕๕	๑๔.๔
ปริญญาโท	๑๒	๓.๑
อื่นๆ	๒๔	๖.๓
รวม	๓๘๒	๑๐๐.๐
๔. อาชีพ		
ข้าราชการ	๖๖	๑๗.๓
ธุรกิจส่วนตัว	๒๔	๖.๓
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๕๘	๑๕.๒
เกษตรกร	๑๓๕	๓๕.๓
รับจ้าง	๘๙	๒๓.๓
อื่นๆ	๑๐	๒.๖
รวม	๓๘๒	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๓๘๒)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๕. รายได้		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๑๓	๕๕.๘
๑๐,๐๐๐ – ๑๔,๐๐๐ บาท	๑๑๔	๒๙.๘
๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๔	๑๑.๕
ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๑	๒.๙
รวม	๓๘๒	๑๐๐.๐
๖. ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า ๕ ปี	๑๘๔	๔๘.๒
๕ – ๑๐ ปี	๑๒๖	๓๓.๐
๑๑ – ๑๕ ปี	๔๐	๑๐.๕
๑๖ – ๒๐ ปี	๑๙	๕.๐
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๑๓	๓.๔
รวม	๓๘๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่าข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙ และเพศหญิง จำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒ รองลงมา คือมีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ และน้อยที่สุดมีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช จำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕ รองลงมามีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔ และและน้อยที่สุด คือมีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓ รองลงมาคือมีอาชีพรับจ้าง จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓ และน้อยที่สุดคือมีอาชีพอื่นๆ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖

รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘ รองลงมา คือมีรายได้ ๑๐,๐๐๐ – ๑๔,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘ และมีรายได้น้อยที่สุด ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙

ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒ รองลงมาคือ ๕ – ๑๐ ปี จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐ และน้อยที่สุดมีระยะเวลา มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ ๔.๒ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม

(n=๓๘๒)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑). ด้านหลักนิติธรรม	๓.๘๘	๐.๔๘๔	มาก
๒). ด้านหลักคุณธรรม	๓.๘๐	๐.๕๐๐	มาก
๓). ด้านหลักความโปร่งใส	๓.๘๔	๐.๔๗๑	มาก
๔). ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๓.๗๗	๐.๔๘๐	มาก
๕). ด้านหลักความรับผิดชอบ	๓.๗๙	๐.๕๐๘	มาก
๖). ด้านหลักความคุ้มค่า	๓.๘๔	๐.๔๘๐	มาก
รวม	๓.๘๒	๐.๔๐๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๐.๔๐๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับความเห็นของประชาชนได้ดังนี้ คือ ด้านหลักนิติธรรมมีระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๔๘๔) รองลงมา คือด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๔๘๐) ตามด้วยด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๔๗๑) และด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = ๓.๘๐$, S.D. = ๐.๕๐๐) และด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = ๐.๕๐๘) ส่วนด้านที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๔๘๐) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
 ด้านหลักนิติธรรม

(n=๓๘๒)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๑.๑	บุคลากรของ อบต.ปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลัก ความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ	๓.๘๘	๐.๗๕๒	มาก
๑.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน	๓.๘๖	๐.๗๐๓	มาก
๑.๓	การบริหารงานของ อบต มีความชัดเจนในการปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ	๓.๘๙	๐.๘๑๙	มาก
๑.๔	มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	๓.๘๖	๐.๘๖๔	มาก
๑.๕	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย	๓.๙๐	๐.๘๗๕	มาก
	รวม	๓.๘๗	๐.๔๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๘๘, S.D. = ๐.๔๘๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
ด้านหลักคุณธรรม

(n=๓๘๒)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๒.๑	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม	๓.๗๐	๐.๘๑๗	มาก
๒.๒	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีมนุษยสัมพันธ์ดีสุภาพอ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ	๓.๗๔	๐.๘๐๑	มาก
๒.๓	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม	๓.๙๒	๐.๘๘๐	มาก
๒.๔	บุคลากรของ อบต ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม มีภาวะความเป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม	๓.๘๒	๐.๘๐๓	มาก
๒.๕	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรมและเสมอภาค	๓.๘๔	๐.๘๖๑	มาก
	รวม	๓.๘๐	๐.๕๐๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๘๐, S.D. = ๐.๕๐๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
ด้านหลักความโปร่งใส

(n=๓๘๒)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๓.๑	การบริหารงานของ อบต. มีการสรุป เปิดเผยต่อ สาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์ ปิดประกาศให้ ประชาชนรับทราบ	๓.๙๒	๐.๘๒๔	มาก
๓.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงาน ของ อบต. ตลอดถึงแผนงานและโครงการต่างๆ	๓.๗๘	๐.๗๐๑	มาก
๓.๓	การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและ เป็นธรรม	๓.๙๖	๐.๘๑๙	มาก
๓.๔	มีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิ ประ โยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ	๓.๗๘	๐.๘๓๓	มาก
๓.๕	ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความ ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	๓.๗๖	๐.๘๑๙	มาก
	รวม	๓.๘๔	๐.๕๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
บาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$
= ๓.๘๔, S.D. = ๐.๕๗๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
ตามหลัก ธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

(n=๓๘๒)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๔.๑	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน	๓.๗๔	๐.๘๖๗	มาก
๔.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดเห็นและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาารวมกัน	๓.๖๕	๐.๗๕๑	มาก
๔.๓	องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	๓.๘๐	๐.๘๘๗	มาก
๔.๔	องค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน	๓.๘๖	๐.๗๖๒	มาก
๔.๕	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ, ข้อบังคับของ อบต.	๓.๘๓	๐.๘๐๓	มาก
	รวม	๓.๗๗	๐.๔๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๔๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
ด้านหลักความรับผิดชอบ

(n=๓๘๒)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๕.๑	นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไป ดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม	๓.๖๔	๐.๘๑๙	มาก
๕.๒	องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเอาใจใส่ต่อ ปัญหาของประชาชนและเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทา ความเดือดร้อน	๓.๖๗	๐.๗๙๘	มาก
๕.๓	การให้บริการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการ ของชุมชน	๓.๙๐	๐.๘๗๑	มาก
๕.๔	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายใน การปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน	๓.๘๖	๐.๗๗๑	มาก
๕.๕	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	๓.๙๐	๐.๘๓๑	มาก
	รวม	๓.๗๙	๐.๕๐๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๗๙, S.D. = ๐.๕๐๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทั้งหมดทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
 ด้านหลักความคุ้มค่า

(n=๓๘๒)

ข้อที่	หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
๖.๑	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อส่วนรวมและชุมชน	๓.๘๒	๐.๗๕๒	มาก
๖.๒	มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๘๖	๐.๘๐๕	มาก
๖.๓	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับ ภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต.	๓.๘๑	๐.๘๗๙	มาก
๖.๔	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับ ผลงานที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับ	๓.๘๕	๐.๗๖๙	มาก
๖.๕	การบริหารจัดการของ อบต. มีความรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน	๓.๘๔	๐.๗๗๐	มาก
	รวม	๓.๘๓	๐.๔๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารตาม
 หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๘๓,
 S.D. = ๐.๔๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหาร
 ตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดทุกข้อ

๔.๓ เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๖ ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามเพศ

(n=๓๘๒)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๗๙ คน)		หญิง (๒๐๓ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑. ด้านหลักนิติธรรม	๓.๘๔	.๔๘๑	๓.๙๐	.๔๘๕	-๑.๑๘๕	.๒๓๗
๒. ด้านหลักคุณธรรม	๓.๗๙	.๔๙๖	๓.๘๐	.๕๐๔	-.๒๓๘	.๘๑๒
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	๓.๗๙	.๔๗๓	๓.๘๘	.๔๖๖	-๑.๙๒๕	.๐๕๕
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	๓.๗๓	.๔๕๓	๓.๘๑	.๕๐๑	-๑.๕๘๔	.๑๑๔
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	๓.๗๕	.๔๗๕	๓.๘๒	.๕๓๕	-๑.๒๔๗	.๒๑๓
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	๓.๘๓	.๔๘๑	๓.๘๓	.๔๘๐	-.๐๓๗	.๙๗๑
รวม	๓.๗๙	๓.๙๘	๓.๘๔	.๔๐๒	-๑.๒๕๑	.๒๑๒

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t – test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน
ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **จำแนกตามอายุ**
 (n=๓๘๒)

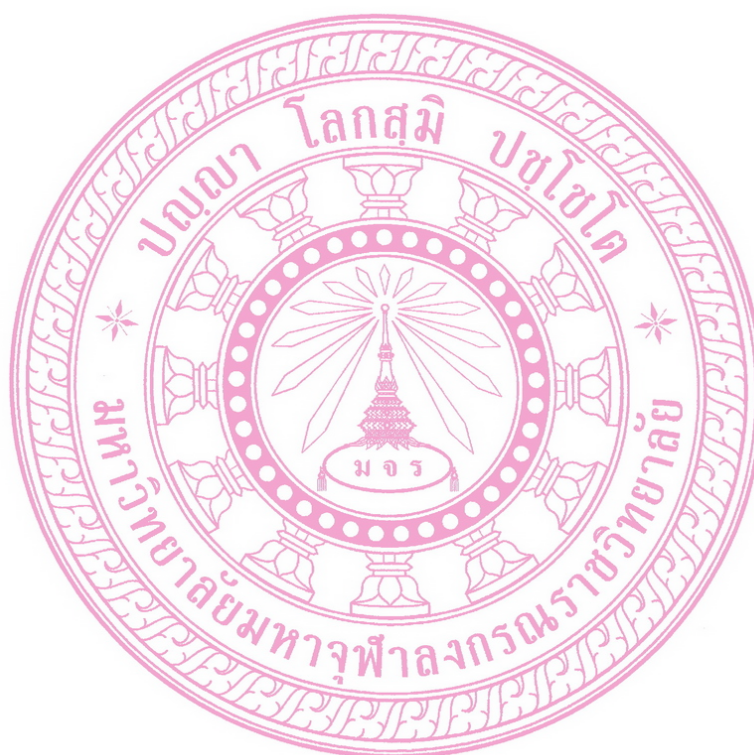
การบริหารงานตามหลักธรรมชาติ ขององค์การบริหารส่วนตำบล		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๒๒	๕	.๘๐๔	๓.๕๕๑**	.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๘๕.๑๗๖	๓๗๖	.๒๒๗		
	รวม	๘๙.๑๙๘	๓๘๑			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๔๓	๕	๑.๐๘๙	๔.๕๕๒**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๙.๙๑๓	๓๗๖	.๒๓๙		
	รวม	๙๕.๓๕๖	๓๘๑			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๕.๒๓๐	๕	๑.๐๔๖	๔.๙๕๔**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๙.๓๘๙	๓๗๖	.๒๑๑		
	รวม	๘๔.๖๑๙	๓๘๑			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๐๑๗	๕	๒.๐๐๓	๙.๖๖๖**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๗.๙๓๒	๓๗๖	.๒๐๗		
	รวม	๘๗.๙๔๙	๓๘๑			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๙.๖๕๔	๕	๑.๙๓๑	๘.๑๗๑**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๘๔๘	๓๗๖	.๒๓๖		
	รวม	๙๘.๕๐๒	๓๘๑			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๙๘	๕	.๗๒๐	๓.๒๑๒**	.๐๐๗
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๒๓๘	๓๗๖	.๒๒๔		
	รวม	๘๗.๘๓๖	๓๘๑			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๕.๑๐๘	๕	๑.๐๒๒	๖.๘๔๗**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๐๙๙	๓๗๖	.๑๔๙		
	รวม	๖๑.๒๐๗	๓๘๑			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด

มูกดาหาร ทุกด้านแตกต่างกัน ส่วนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในทุกด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **โดยภาพรวม**
(n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๗๘	๓.๘๐	๓.๘๖	๓.๘๕	๓.๗๔	๓.๒๙
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๗๘		-๐.๑๒	-๐.๐๘	-๐.๐๗	๐.๐๔	๐.๔๙*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๘๐			๐.๐๔	๐.๐๕	๐.๑๖*	๐.๖๑*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๖				๐.๐๑	๐.๑๒	๐.๕๗*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๕					๐.๑๑	๐.๕๖*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๗๔						๐.๔๕*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๙						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี และมากกว่าอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **ด้านหลักนิติธรรม**

(n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๙๒	๓.๙๒	๓.๙๐	๓.๙๐	๓.๗๙	๓.๓๙
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๙๒		๐	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๑๓	๐.๕๓*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๙๒			๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๑๓	๐.๕๓*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๙๐				๐	๐.๑๑	๐.๕๑*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๙๐					๐.๑๑	๐.๕๑*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๗๙						๐.๕*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๓๙						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **ด้านหลักคุณธรรม** (n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๔	๓.๘๓	๓.๘๖	๓.๘๓	๓.๖๙	๓.๒๔
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๘๔		๐.๐๑	-๐.๐๒	๐.๐๑	๐.๑๕	๐.๖*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๘๓			-๐.๐๓	๐	๐.๑๔	๐.๕๙*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๖				๐.๐๓	๐.๑๗	๐.๖๒*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๓					๐.๑๔	๐.๕๙*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๖๙						๐.๔๕*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๔						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **ด้านหลักความโปร่งใส**
(n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๓	๓.๘๓	๓.๘๕	๓.๘๖	๓.๘๑	๓.๒๗
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๘๓		-๐.๑	-๐.๐๒	-๐.๐๓	๐.๐๒	๐.๕๖*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๘๓			๐.๐๘	๐.๐๗	๐.๑๒	๐.๖๖*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๕				-๐.๐๑	๐.๐๔	๐.๕๘*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๖					๐.๐๕	๐.๕๙*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๘๑						๐.๕๔*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๗						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **ด้านหลักการมีส่วนร่วม**

(n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๕๖	๓.๙๖	๓.๘๓	๓.๘๐	๓.๗๒	๓.๒๓
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๕๖		-๐.๔*	-๐.๒๗*	-๐.๒๔*	-๐.๑๖	๐.๓๓*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๙๖			๐.๑๓	๐.๑๖*	๐.๒๔*	๐.๗๓*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๓				๐.๐๓	๐.๑๑	๐.๖*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๐					๐.๐๘	๐.๕๗*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๗๒						๐.๔๙*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๓						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปีและอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี และน้อยกว่าอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี แต่มากกว่าอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี และอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี และตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **ด้านหลักความรับผิดชอบ**

(n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๖๑	๓.๘๙	๓.๘๙	๓.๘๘	๓.๖๒	๓.๒๖
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๖๑		-๐.๒๘*	-๐.๒๘*	-๐.๒๗*	-๐.๐๑	๐.๓๕*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๘๙			๐	๐.๐๑	๐.๒๗*	๐.๖๓*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๙				๐.๐๑	๐.๒๗*	๐.๖๓*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๘					๐.๒๖*	๐.๖๒*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๖๒						๐.๓๖*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๖						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ น้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี และอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี และน้อยกว่าอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี แต่มากกว่าอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๕๑ - ๖๐ ปี และตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี และตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอายุ **ด้านหลักความคุ้มค่า**
(n=๓๘๒)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ					
		ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๒๑ - ๓๐ ปี	๓๑ - ๔๐ ปี	๔๑ - ๕๐ ปี	๕๑ - ๖๐ ปี	ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๙	๓.๘๘	๓.๘๔	๓.๘๔	๓.๘๑	๓.๓๖
ต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓.๘๙		๐.๐๑	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๘	๐.๕๓*
๒๑ - ๓๐ ปี	๓.๘๘			๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๗	๐.๕๒*
๓๑ - ๔๐ ปี	๓.๘๔				๐	๐.๐๓	๐.๔๘*
๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๔					๐.๐๓	๐.๔๘*
๕๑ - ๖๐ ปี	๓.๘๑						๐.๔๕*
ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป	๓.๓๖						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีอายุ ๕๑ - ๖๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **จำแนกตามระดับการศึกษา**

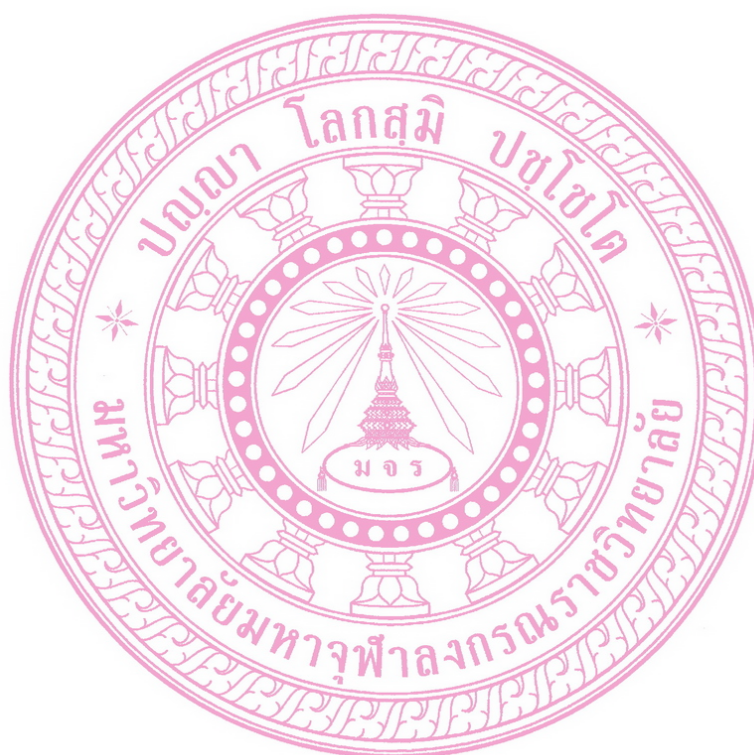
(n=๓๘๒)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๔๗	๖	.๗๒๔	๓.๒๐๒**	.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๘๕๒	๓๗๕	.๒๒๖		
	รวม	๘๙.๑๙๘	๓๘๑			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๗.๓๘๘	๖	๑.๒๓๑	๕.๒๔๙**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๗.๙๖๘	๓๗๕	.๒๓๕		
	รวม	๙๕.๓๕๖	๓๘๑			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๕.๓๔๐	๖	.๘๙๐	๔.๒๑๐**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๙.๒๗๙	๓๗๕	.๒๑๑		
	รวม	๘๔.๖๑๙	๓๘๑			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๒๙๕	๖	.๘๘๒	๔.๐๐๔**	.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๘๒.๖๕๔	๓๗๕	.๒๒๐		
	รวม	๘๗.๙๔๙	๓๘๑			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๓๗	๖	.๙๔๐	๓.๗๙๔**	.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๘๖๕	๓๗๕	.๒๔๘		
	รวม	๙๘.๕๐๒	๓๘๑			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๗.๘๔๕	๖	๑.๓๐๗	๖.๑๒๙**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๙.๙๙๑	๓๗๕	.๒๑๓		
	รวม	๘๗.๘๓๖	๓๘๑			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๕.๓๒๙	๖	.๘๘๘	๕.๙๖๑**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๕.๘๗๘	๓๗๕	.๑๔๙		
	รวม	๖๑.๒๐๗	๓๘๑			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่าประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันในทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ทุกด้านแตกต่างกัน ส่วนด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในทุกด้านด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๙ - ๔.๒๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม

(n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๘๙	๓.๘๓	๓.๘๕	๓.๘๒	๓.๘๙	๓.๘๒	๓.๓๘
ประถมศึกษา	๓.๘๙		๐.๐๖	๐.๐๔	๐.๐๗	๐	๐.๐๗	๐.๕๑*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๘๓			-๐.๐๒	๐.๐๑	-๐.๐๖	๐.๐๑	๐.๕๕*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๘๕				๐.๐๓	-๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๕๗*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๘๒					-๐.๐๗	๐	๐.๕๔*
ปริญญาตรี	๓.๘๙						๐.๐๗	๐.๕๑*
ปริญญาโท	๓.๘๒							๐.๕๔*
อื่นๆ	๓.๓๘							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มี

ระดับการศึกษาอื่นๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา **ด้านหลักนิติธรรม** (n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๙๒	๓.๙๐	๓.๙๓	๓.๘๕	๓.๙๐	๓.๙๒	๓.๔๗
ประถมศึกษา	๓.๙๒		๐.๐๒	-๐.๐๑	๐.๐๗	๐.๐๒	๐	๐.๔๕*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๙๐			-๐.๐๓	๐.๐๕	๐	-๐.๐๒	๐.๔๓*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๙๓				๐.๐๘	๐.๐๓	๐.๐๑	๐.๔๖*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๘๕					-๐.๐๕	-๐.๐๗	๐.๓๘*
ปริญญาตรี	๓.๙๐						-๐.๐๒	๐.๔๓*
ปริญญาโท	๓.๙๒							๐.๔๕*
อื่นๆ	๓.๔๗							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา **ด้านหลักคุณธรรม** (n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๘๔	๓.๗๙	๓.๘๘	๓.๗๘	๓.๘๘	๓.๘๗	๓.๒๙
ประถมศึกษา	๓.๘๔		๐.๐๕	-๐.๐๔	๐.๐๖	-๐.๐๔	-๐.๐๓	๐.๕๕*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๗๙			-๐.๐๙	๐.๐๑	-๐.๐๙	-๐.๐๘	๐.๕*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๘๘				๐.๑	๐	๐.๐๑	๐.๕๙*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๗๘					-๐.๑	-๐.๐๙	๐.๔๙*
ปริญญาตรี	๓.๘๘						๐.๐๑	๐.๕๙*
ปริญญาโท	๓.๘๗							๐.๕๘*
อื่นๆ	๓.๒๙							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มี

ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา **ด้านหลักความโปร่งใส**

(n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๘๖	๓.๘๓	๓.๘๙	๓.๘๓	๓.๙๔	๓.๘๘	๓.๔๑
ประถมศึกษา	๓.๘๖		๐.๐๓	-๐.๐๓	๐.๐๓	-๐.๐๘	-๐.๐๒	๐.๔๕*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๘๓			-๐.๐๖	๐	-๐.๑๑	-๐.๐๕	๐.๔๒*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๘๙				๐.๐๖	-๐.๐๕	๐.๐๑	๐.๔๘*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๘๓					-๐.๑๑	-๐.๐๕	๐.๔๒*
ปริญญาตรี	๓.๙๔						๐.๐๖	๐.๕๓*
ปริญญาโท	๓.๘๘							๐.๔๗*
อื่นๆ	๓.๔๑							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** (n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๘๓	๓.๗๘	๓.๗๗	๓.๘๑	๓.๘๗	๓.๘๓	๓.๓๔
ประถมศึกษา	๓.๘๓		๐.๐๕	๐.๐๖	๐.๐๒	-๐.๐๔	๐	๐.๔๙*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๗๘			๐.๐๑	-๐.๐๓	-๐.๐๙	-๐.๐๕	๐.๔๙*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๗๗				-๐.๐๔	-๐.๑	-๐.๐๖	๐.๔๓*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๘๑					-๐.๐๖	-๐.๐๒	๐.๔๗*
ปริญญาตรี	๓.๘๗						๐.๐๔	๐.๕๓*
ปริญญาโท	๓.๘๓							๐.๔๙*
อื่นๆ	๓.๓๔							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา **ด้านหลักความรับผิดชอบ**

(n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๙๓	๓.๗๙	๓.๗๔	๓.๘๓	๓.๙๑	๓.๘๓	๓.๔๐
ประถมศึกษา	๓.๙๓		๐.๑๔	๐.๑๙*	๐.๑	๐.๐๒	๐.๑	๐.๕๓*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๗๙			๐.๐๕	-๐.๐๔	-๐.๑๒	-๐.๐๔	๐.๓๙*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๗๔				-๐.๐๙	-๐.๑๗*	-๐.๐๙	๐.๓๔*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๘๓					-๐.๐๘	๐	๐.๔๓*
ปริญญาตรี	๓.๙๑						๐.๐๘	๐.๕๑*
ปริญญาโท	๓.๘๓							๐.๔๓*
อื่นๆ	๓.๔๐							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ น้อยกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี แต่มากกว่า อื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา **ด้านหลักความคุ้มค่า** (n=๓๘๒)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา						
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	ปวส/อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	อื่นๆ
		๓.๙๘	๓.๘๗	๓.๙๐	๓.๘๐	๓.๘๖	๓.๖๐	๓.๓๕
ประถมศึกษา	๓.๙๘		๐.๑๑	๐.๐๘	๐.๑๘	๐.๑๒	๐.๓๘*	๐.๖๓*
มัธยมศึกษาตอนต้น	๓.๘๗			-๐.๐๓	๐.๐๗	๐.๐๑	๐.๒๗	๐.๕๒*
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	๓.๙๐				๐.๑	๐.๐๔	๐.๓	๐.๕๕*
ปวส/อนุปริญญา	๓.๘๐					-๐.๐๖	๐.๒	๐.๔๕*
ปริญญาตรี	๓.๘๖						๐.๒๖	๐.๕๑*
ปริญญาโท	๓.๖๐							๐.๒๕
อื่นๆ	๓.๓๕							

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

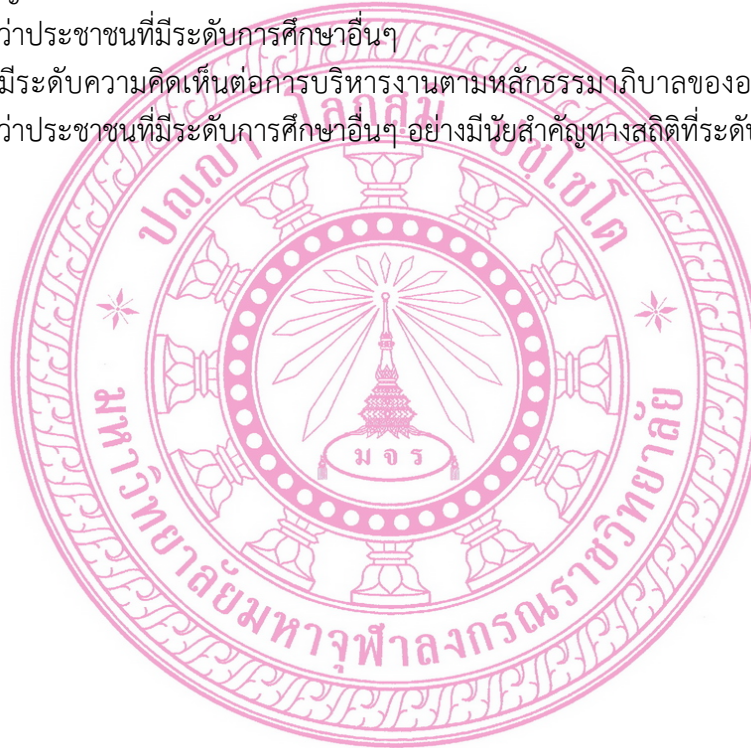
จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท และอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปวส/อนุปริญญา มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ

ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **จำแนกตามอาชีพ**

(n=๓๘๒)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๗๗	๕	.๕๙๕	๒.๕๙๖*	.๐๒๕
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๒๒๒	๓๗๖	.๒๒๙		
	รวม	๘๙.๑๙๘	๓๘๑			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๔๖	๕	.๖๘๙	๒.๘๒๐*	.๐๑๖
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๙๑๐	๓๗๖	.๒๔๔		
	รวม	๙๕.๓๕๖	๓๘๑			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๕๑	๕	.๕๗๐	๒.๖๒๒*	.๐๒๔
	ภายในกลุ่ม	๘๑.๗๖๘	๓๗๖	.๒๑๗		
	รวม	๘๔.๖๑๙	๓๘๑			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๓๗	๕	.๓๘๗	๑.๖๙๔	.๑๓๕
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๐๑๑	๓๗๖	.๒๒๙		
	รวม	๘๗.๙๔๘	๓๘๑			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๖๐	๕	.๔๙๒	๑.๙๒๖	.๐๘๙
	ภายในกลุ่ม	๙๖.๐๔๓	๓๗๖	.๒๕๕		
	รวม	๙๘.๕๐๒	๓๘๑			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.๙๔๔	๕	.๑๘๙	.๘๑๗	.๕๓๘
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๘๙๑	๓๗๖	.๒๓๑		
	รวม	๘๗.๘๓๖	๓๘๑			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๕๖	๕	.๓๙๑	๒.๔๘๓*	.๐๓๑
	ภายในกลุ่ม	๕๙.๒๕๑	๓๗๖	.๑๕๘		
	รวม	๖๑.๒๐๗	๓๘๑			

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านด้านการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๗-๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๒๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม (n=๓๘๒)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่นๆ
		๓.๘๘	๓.๙๒	๓.๗๘	๓.๗๖	๓.๙๐	๓.๖๓
ข้าราชการ	๓.๘๘		-๐.๐๔	๐.๑	๐.๑๒*	-๐.๐๒	๐.๒๕
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๙๒			๐.๑๔	๐.๑๖	๐.๐๒	๐.๒๙
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓.๗๘				๐.๐๒	-๐.๑๒	๐.๑๕
เกษตรกร	๓.๗๖					-๐.๑๔*	๐.๑๓
รับจ้าง	๓.๙๐						๐.๒๗*
อื่นๆ	๓.๖๓						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง

ประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ อื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการ
 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง
 จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ **ด้านหลักนิติธรรม**

(n=๓๘๒)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่นๆ
		๓.๘๙	๔.๐๒	๓.๘๑	๓.๘๒	๓.๙๙	๓.๖๔
ข้าราชการ	๓.๘๙		-๐.๑๓	๐.๐๘	๐.๐๗	-๐.๑	๐.๒๕
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๐๒			๐.๒๑	๐.๒	๐.๐๓	๐.๓๘*
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓.๘๑				-๐.๐๑	-๐.๑๘*	๐.๑๗
เกษตรกร	๓.๘๒					-๐.๑๗*	๐.๑๘
รับจ้าง	๓.๙๙						๐.๓๕*
อื่นๆ	๓.๖๔						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นต่อ
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด
 มุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้านหลักนิติธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนก
 ตามอาชีพ ด้านหลักนิติธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง

ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
 บาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้าน
 หลักนิติธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง

ประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
 บาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้าน
 หลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ อื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการ
 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง
 จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้านหลักคุณธรรม

(n=๓๘๒)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่นๆ
		๓.๙๐	๓.๙๘	๓.๗๐	๓.๗๔	๓.๘๗	๓.๕๘
ข้าราชการ	๓.๙๐		-๐.๐๘	๐.๒*	๐.๑๖*	๐.๐๓	๐.๓๒
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๙๘			๐.๒๘*	๐.๒๔*	๐.๑๑	๐.๔*
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓.๗๐				-๐.๐๔	-๐.๑๗*	๐.๑๒
เกษตรกร	๓.๗๔					-๐.๑๓	๐.๑๖
รับจ้าง	๓.๘๗						๐.๒๙
อื่นๆ	๓.๕๘						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ มีระดับความคิดเห็นต่อการ
 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดย
 จำแนกตามอาชีพ ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรร
 มาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ
 ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร และอื่นๆ

ประชาชนที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนก
 ตามอาชีพ ด้านหลักคุณธรรม น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง

ตารางที่ ๔.๓๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง
จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้านหลักความโปร่งใส

(n=๓๘๒)

อาชีพ	$\bar{X}$	อาชีพ					
		ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร	รับจ้าง	อื่นๆ
		๓.๙๐	๓.๘๙	๓.๗๘	๓.๗๖	๓.๙๖	๓.๗๔
ข้าราชการ	๓.๙๐		๐.๐๑	๐.๑๒	๐.๑๔*	-๐.๐๖	๐.๑๖
ธุรกิจส่วนตัว	๓.๘๙			๐.๑๑	๐.๑๓	-๐.๐๗	๐.๑๕
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๓.๗๘				๐.๐๒	-๐.๑๘*	๐.๐๔
เกษตรกร	๓.๗๖					-๐.๒*	๐.๐๒
รับจ้าง	๓.๙๖						๐.๒๒
อื่นๆ	๓.๗๔						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ข้าราชการ มีระดับความคิดเห็นต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด
มุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร

ประชาชนที่มีอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนก
ตามอาชีพ ด้านหลักความโปร่งใส น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง

ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
บาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามอาชีพ ด้าน
หลักความโปร่งใส น้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับจ้าง

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **จำแนกตามรายได้**
(n=๓๘๒)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.๑๖๐	๓	.๐๕๓	.๒๒๖	.๘๗๘
	ภายในกลุ่ม	๘๙.๐๓๙	๓๗๘	.๒๓๖		
	รวม	๘๙.๑๙๘	๓๘๑			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๑๗	๓	.๓๓๙	๑.๓๕๙	.๒๕๕
	ภายในกลุ่ม	๙๔.๓๓๙	๓๗๘	.๒๕๐		
	รวม	๙๕.๓๕๖	๓๘๑			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.๕๒๐	๓	.๑๗๓	.๗๗๙	.๕๐๖
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๐๙๙	๓๗๘	.๒๒๒		
	รวม	๘๔.๖๑๙	๓๘๑			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๐๔	๓	.๕๖๘	๒.๔๙๐	.๐๖๐
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๒๔๔	๓๗๘	.๒๒๘		
	รวม	๘๗.๙๔๘	๓๘๑			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๖๓	๓	.๓๕๔	๑.๓๗๕	.๒๕๐
	ภายในกลุ่ม	๙๗.๔๓๙	๓๗๘	.๒๕๘		
	รวม	๙๘.๕๐๒	๓๘๑			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.๒๘๔	๓	.๐๙๕	.๔๐๘	.๗๔๗
	ภายในกลุ่ม	๘๗.๕๕๒	๓๗๘	.๒๓๒		
	รวม	๘๗.๘๓๖	๓๘๑			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	.๔๔๘	๓	.๑๔๙	.๙๓๐	.๔๒๖
	ภายในกลุ่ม	๖๐.๗๕๙	๓๗๘	.๑๖๑		
	รวม	๖๑.๒๐๗	๓๘๑			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ทุกด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๒ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n=๓๘๒)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๘๒	๔	๑.๑๔๕	๕.๑๐๓**	.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๖๑๗	๓๗๗	.๒๒๔		
	รวม	๘๙.๑๙๘	๓๘๑			
๒. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๙๒๑	๔	๑.๔๘๐	๖.๒๔๐**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๙.๔๓๕	๓๗๗	.๒๓๗		
	รวม	๙๕.๓๕๖	๓๘๑			
๓. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	๖.๓๙๓	๔	๑.๕๙๘	๗.๗๐๓**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๗๘.๒๒๖	๓๗๗	.๒๐๗		
	รวม	๘๔.๖๑๙	๓๘๑			
๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๖๐๖	๔	.๙๐๑	๔.๐๒๙**	.๐๐๓
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๓๔๓	๓๗๗	.๒๒๔		
	รวม	๘๗.๙๔๙	๓๘๑			
๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๖๗๙	๔	๑.๖๗๐	๖.๘๕๖**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๘๒๓	๓๗๗	.๒๔๔		
	รวม	๙๘.๕๐๒	๓๘๑			
๖. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๙๖	๔	.๘๙๙	๔.๐๒๓**	.๐๐๓
	ภายในกลุ่ม	๘๔.๒๔๐	๓๗๗	.๒๒๓		
	รวม	๘๗.๘๓๖	๓๘๑			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๔.๘๔๓	๔	๑.๒๑๑	๘.๐๙๘**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๓๖๕	๓๗๗	.๑๕๐		
	รวม	๖๑.๒๐๗	๓๘๑			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๒ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๓๓ - ๔.๓๙

ตารางที่ ๔.๓๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม

(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การทำงาน	X	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๔	๓.๘๕	๓.๘๘	๓.๗๔	๓.๒๔
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๘๔		-๐.๐๑	-๐.๐๔	๐.๑	๐.๖*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๘๕			-๐.๐๓	๐.๑๑	๐.๖๑*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๘๘				๐.๑๔	๐.๖๔*
๑๖ - ๒๐ ปี	๓.๗๔					๐.๕*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๔					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด

มุกดาหาร โดยภาพรวม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน **ด้านหลักนิติธรรม**
(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๘	๓.๙๓	๓.๙๓	๓.๗๙	๓.๓๒
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๘๘		-๐.๐๕	-๐.๐๕	๐.๐๙	๐.๕๖*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๙๓			๐	๐.๑๔	๐.๖๑*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๙๓				๐.๑๔	๐.๖๑*
๑๖ - ๒๐ ปี	๓.๗๙					๐.๔๗*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๓๒					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ส่วนประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ส่วนประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่า

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป ส่วนประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง
จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน **ด้านหลักคุณธรรม**
(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การ ทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๓	๓.๘๑	๓.๙๓	๓.๖๕	๓.๒๐
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๘๓		๐.๐๒	-๐.๑	๐.๑๘	๐.๖๓*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๘๑			-๐.๑๒	๐.๑๖	๐.๖๑*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๙๓				๐.๒๘	๐.๗๓*
๑๖ - ๒๐ ปี	๓.๖๕					๐.๔๕*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๒๐					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับ
ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง
จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลัก
คุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการ
บริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด
มุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการ
บริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด
มุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง
จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน **ด้านหลักความโปร่งใส**
(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การ ทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๖	๓.๘๙	๓.๘๓	๓.๗๗	๓.๑๗
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๘๖		๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๙	๐.๖๙*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๘๙			๐.๐๖	๐.๑๒	๐.๗๒*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๘๓				๐.๐๖	๐.๖๖*
๑๖ - ๒๐ ปี	๓.๗๗					๐.๖*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๑๗					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความโปร่งใส มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน **ด้านหลักการมีส่วนร่วม**
(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๗๙	๓.๗๗	๓.๙๐	๓.๖๙	๓.๓๑
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๗๙		๐.๐๒	-๐.๑๑	๐.๑	๐.๔๘*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๗๗			-๐.๑๓	๐.๐๘	๐.๔๖*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๙๐				๐.๒๑	๐.๕๙*
๑๖ - ๒๐ ปี	๓.๖๙					๐.๓๘*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๓๑					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน **ด้านหลักความรับผิดชอบ**
(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๑	๓.๘๔	๓.๘๓	๓.๗๑	๓.๑๑
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๘๑		-๐.๐๓	-๐.๐๒	๐.๑	๐.๗*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๘๔			๐.๐๑	๐.๑๓	๐.๗๓*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๘๓				๐.๑๒	๐.๗๒*
๑๖ - ๒๐ ปี	๔.๗๑					๐.๖*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๑๑					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน **ด้านหลักความคุ้มค่า**
(n=๓๘๒)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน				
		ต่ำกว่า ๕ ปี	๕ - ๑๐ ปี	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๖ - ๒๐ ปี	มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป
		๓.๘๕	๓.๘๕	๓.๘๙	๓.๘๒	๓.๓๒
ต่ำกว่า ๕ ปี	๓.๘๕		๐	-๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๕๓*
๕ - ๑๐ ปี	๓.๘๕			-๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๕๓*
๑๑ - ๑๕ ปี	๓.๘๙				๐.๐๗	๐.๕๗*
๑๖ - ๒๐ ปี	๔.๘๒					๐.๕*
มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป	๓.๓๒					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๙ พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๕ - ๑๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน ๑๖ - ๒๐ ปี มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๔๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๖

(n=๓๘๒)

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	t	F	sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	-๑.๒๕๑	-	.๒๑๒	-	✓
๒.	อายุ	-	๖.๘๔๗**	.๐๐๐	✓	-
๓.	ระดับการศึกษา	-	๕.๙๖๑**	.๐๐๐	✓	-
๔.	อาชีพ	-	๒.๔๘๓*	.๐๓๑	✓	-
๕.	รายได้	-	.๙๓๐	.๔๒๖	-	✓
๖.	ประสบการณ์การทำงาน	-	๘.๐๙๘**	.๐๐๐	✓	-

จากตารางที่ ๔.๔๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร สรุปได้ว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๔๑-๔.๔๒ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔๑ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	บุคลากรบางส่วนยังไม่เข้าใจข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติต่างๆเกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘	๗.๓
๒.	บุคลากรในองค์กรของ อบต. ไม่ค่อยศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างชัดเจน จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง	๒๒	๕.๗
๓.	การออกข้อบัญญัติ ระเบียบต่างๆของ อบต. ไม่ค่อยให้ความสำคัญในความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่เสนอเข้าไป	๑๗	๔.๕
๔.	ผู้บริหารไม่ค่อยให้การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับของ อบต. และขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ	๑๓	๓.๕

จากตารางที่ ๔.๔๑ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือบุคลากรบางส่วนยังไม่เข้าใจข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติต่างๆเกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓ รองลงมา คือบุคลากรในองค์กรของ อบต. ไม่ค่อยศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างชัดเจน จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารไม่ค่อยให้การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนด้านกฎระเบียบ ข้อบังคับของ อบต. และขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕

ตารางที่ ๔.๔๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	จัดอบรมให้บุคลากรที่ยังไม่เข้าใจในข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ให้มีความรู้ เพื่อให้การบริหารงานของ อบต.ไปในทิศทางเดียวกัน คือ ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม	๒๕	๖.๕
๒.	บุคลากรในองค์กรต้องมีการศึกษากฎหมายและข้อบัญญัติ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับ	๑๗	๔.๔
๓.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติตำบลให้สอดคล้องกับต้องการของประชาชน เช่นการจัดประชุมหรือการทำประชาพิจารณ์ หรือการแสดงประชามติ	๑๔	๓.๖
๔.	ควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนที่ยังไม่เข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทาง อบต.เพื่อให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน	๙	๒.๓

จากตารางที่ ๔.๔๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือการจัดอบรมให้บุคลากรที่ยังไม่เข้าใจในข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ให้มีความรู้ เพื่อให้การบริหารงานของ อบต.ไปในทิศทางเดียวกันคือ ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕ รองลงมา คือบุคลากรในองค์กรต้องมีการศึกษากฎหมายและข้อบัญญัติ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับ จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔ และน้อยที่สุด คือควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนที่ยังไม่เข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทาง อบต.เพื่อให้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓

ตารางที่ ๔.๔๓ ปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **ด้านหลักคุณธรรม**

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องของตนเอง	๒๐	๕.๒
๒.	การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ อบต.ไม่ค่อยเป็นไปตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับระเบียบวินัยที่มีอยู่	๑๗	๔.๔
๓.	บุคลากรในองค์กรไม่ค่อยมีความเอาใจใส่ประชาชนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ตรงกับความต้องการ	๑๓	๓.๔
๔.	ผู้บริหารองค์กรยังขาดการรับฟังเหตุและผลจากประชาชน ควรมีความเป็นกลางในการบริหารโครงการต่าง ๆ	๖	๑.๕

จากตารางที่ ๔.๔๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือบุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเอื้อประโยชน์แก่พวกพ้องของตนเอง จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ รองลงมา คือ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ อบต.ไม่ค่อยเป็นไปตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ไม่สอดคล้องกับระเบียบวินัยที่มีอยู่ จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารองค์กรยังขาดการรับฟังเหตุและผลจากประชาชน ควรมีความเป็นกลางในการบริหารโครงการต่าง ๆ จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕

ตารางที่ ๔.๔๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **ด้านหลักคุณธรรม**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรของ อบต.	๑๙	๔.๙
๒.	ควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรทุกส่วนในองค์กรยึดหลักความถูกต้อง ซื่อสัตย์ จริงใจและมีระเบียบวินัย ในการปฏิบัติหน้าที่	๑๖	๔.๑
๓.	การบริหารงานของ อบต.ควรยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางรณรงค์บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ สร้างความชอบธรรมในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน	๑๓	๓.๔
๔.	ผู้บริหารองค์กรควรรับฟังเหตุและผลของประชาชนด้วยความเป็นกลางไม่ชี้นำ ส่วนบริหารโครงการที่ต้องจัดสรรให้หมู่บ้านควรใช้หลักในการพิจารณาจากปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนก่อน	๗	๑.๘

จากตารางที่ ๔.๔๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรของ อบต. จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ รองลงมา คือควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรทุกส่วนในองค์กรยึดหลักความถูกต้อง ซื่อสัตย์ จริงใจและมีระเบียบวินัย ในการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารองค์กรควรรับฟังเหตุและผลของประชาชนด้วยความเป็นกลางไม่ชี้นำ ส่วนบริหารโครงการที่ต้องจัดสรรให้หมู่บ้านควรใช้หลักในการพิจารณาจากปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนก่อน จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘

ตารางที่ ๔.๔๕ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **ด้านหลักความโปร่งใส**

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	การบริหารงานในบางเรื่องของ อบต.ไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่นำไปใช้และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน	๒๑	๕.๔
๒.	การประชาสัมพันธ์โดยตรงยังมีน้อย ทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีการรับทราบและสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้	๑๓	๓.๔
๓.	การปฏิบัติงานของ อบต.ยังไม่ค่อยเปิดเผย เปิดโอกาสให้กว้างเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา และมีข้อมูลนำเสนอต่อสาธารณชนได้	๑๐	๒.๖

จากตารางที่ ๔.๔๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือการบริหารงานในบางเรื่องของ อบต.ไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่นำไปใช้และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔ รองลงมา คือการประชาสัมพันธ์โดยตรงยังมีน้อย ทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีการรับทราบและสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔ และน้อยที่สุด คือการปฏิบัติงานของ อบต.ยังไม่ค่อยเปิดเผย เปิดโอกาสให้กว้างเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้ตลอดเวลา และมีข้อมูลนำเสนอต่อสาธารณชนได้ จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖

ตารางที่ ๔.๔๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **ด้านหลักความโปร่งใส**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจน และในการนำไปใช้นั้น ให้มีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับและกระบวนการบริหารงานของ อบต.นั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้	๑๙	๔.๙
๒.	ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ	๑๕	๓.๙
๓.	ควรมีช่องทางและกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน และปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใส มีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน	๘	๒.๐

จากตารางที่ ๔.๔๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจน และในการนำไปใช้นั้นให้มีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับและกระบวนการบริหารงานของ อบต.นั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้ จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ รองลงมา คือควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างตรงไปตรงมาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙ และน้อยที่สุด คือควรมีช่องทางและกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องอย่างชัดเจน และปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การให้มีความโปร่งใสมีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐

ตารางที่ ๔.๔๗ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	การดำเนินงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ภาคส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำ ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพและไม่ครอบคลุมในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร	๓๔	๘.๙
๒.	ผู้บริหารยังไม่ค่อยที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมคิดร่วมเสนอความคิดเห็น และเคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น	๒๓	๖.๐
๓.	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน ดำเนินการในโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามความต้องการของชุมชน	๑๕	๓.๙
๔.	อบต.เปิดโอกาสให้หน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญยังน้อยมาก	๑๑	๒.๘
๕	การพัฒนาชุมชนหรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร โดยผู้บริหารยังใช้ความรู้สึกของตนเองเข้ามาปฏิบัติหน้าที่	๑๒	๓.๑

จากตารางที่ ๔.๔๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือการดำเนินงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ภาคส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำ ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพและไม่ครอบคลุมในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙ รองลงมา คือผู้บริหารยังไม่ค่อยที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมคิดร่วมเสนอความคิดเห็น และเคารพการตัดสินใจของบุคคลอื่น จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐ และน้อยที่สุด คืออบต.เปิดโอกาสให้หน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญยังน้อยมาก จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘

ตารางที่ ๔.๔๘ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ	๒๙	๗.๕
๒.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความเห็นในปัญหาสำคัญ และมีส่วนร่วมทุกมิติ เช่น มีส่วนร่วมคิดเสนอความคิดเห็นการทำประชาพิจารณ์ หรือแสดงประชามติ	๒๑	๕.๔
๓.	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดทำแผนงาน และโครงการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน	๑๔	๓.๖
๔.	ควรเปิดช่องทางให้แก่หน่วยงานในตำบลได้เสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญให้แก่ประชาชน เช่น การเข้ารับฟังการประชุมสภาหรือรับทราบข้อมูลจากเว็บไซต์ เป็นต้น	๑๐	๒.๖
๕	ต้องจัดขบวนการตรวจสอบและสร้างความไว้วางใจระหว่างองค์การและภาคประชาชน ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทั้งสองฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม	๙	๒.๓

จากตารางที่ ๔.๔๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. เพื่อให้การดำเนินงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕ รองลงมา คือควรเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความเห็นในปัญหาสำคัญและมีส่วนร่วมทุกมิติ เช่น มีส่วนร่วมคิดเสนอความคิดเห็นการทำประชาพิจารณ์ หรือแสดงประชามติ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔ และน้อยที่สุด คือต้องจัดขบวนการตรวจสอบและสร้างความไว้วางใจระหว่างองค์การและภาคประชาชน ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทั้งสองฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓

ตารางที่ ๔.๔๙ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเองโดยไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมา	๒๕	๖.๕
๒.	บุคลากรขององค์การไม่ค่อยตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบและบางส่วนขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน	๒๑	๕.๔
๓.	บุคลากรของ อบต.ไม่ค่อยใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนที่มีความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็วให้ทันต่อสถานการณ์	๑๗	๔.๔
๔.	การปฏิบัติงานไม่ค่อยมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน และการรับผิดชอบต่อชุมชนที่เป็นอยู่ยังน้อยมาก	๑๓	๓.๔

จากตารางที่ ๔.๔๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือบุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเองโดยไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมา จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕ รองลงมา คือบุคลากรขององค์การไม่ค่อยตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบและบางส่วนขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๔ และน้อยที่สุด คือการปฏิบัติงานไม่ค่อยมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน และการรับผิดชอบต่อชุมชนที่เป็นอยู่ยังน้อยมากจำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔

ตารางที่ ๔.๕๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความรับผิดชอบ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่และการให้บริการต่างๆ ควรให้ด้วยความจริงใจ	๒๖	๖.๘
๒.	ควรสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามกฎหมาย เพื่อสร้างความชอบธรรมในการทำงาน เพื่อให้ประชาชนพึงพอใจ	๒๐	๕.๒
๓.	ผู้บริหารควรใส่ใจปัญหาของประชาชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา และกล้าได้กล้าเสียจะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ	๑๗	๔.๔
๔.	ควรมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยการวางกรอบความรับผิดชอบต่อให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงาน	๑๓	๓.๔

จากตารางที่ ๔.๕๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบหน้าที่และสังคม การให้บริการต่างๆ ควรให้ด้วยความจริงใจ จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘ รองลงมา คือควรสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามกฎหมาย เพื่อสร้างความชอบธรรมในการทำงานเพื่อให้ประชาชนพึงพอใจ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ และน้อยที่สุด คือควรมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีความชัดเจนที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงาน จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔

ตารางที่ ๔.๕๑ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักความคุ้มค่า

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความทั่วถึงไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง	๑๗	๔.๔
๒.	การปฏิบัติงานบุคลากร ไม่เป็นขั้นตอน ไม่มีการจัดลำดับโครงการหรือแผนงานที่ปฏิบัติ	๑๕	๓.๙
๓.	ผู้บริหารควรจัดให้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรในชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติอย่างรัดกุม	๑๒	๓.๑
๔.	ไม่ควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นคุณภาพและผลงานเป็นสำคัญต่อการพัฒนา และผลงานโครงการของชุมชนเป็นสำคัญ	๗	๑.๘

จากตารางที่ ๔.๕๑ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความทั่วถึงไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔ รองลงมา คือการปฏิบัติงานบุคลากร ไม่เป็นขั้นตอน ไม่มีการจัดลำดับโครงการหรือแผนงานที่ปฏิบัติ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙ และน้อยที่สุด คือไม่ควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นคุณภาพและผลงานเป็นสำคัญต่อการพัฒนา และผลงานโครงการของชุมชนเป็นสำคัญ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘

ตารางที่ ๔.๕๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร **ด้านหลักความคุ้มค่า**

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ควรจัดสรรงบประมาณให้มีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนให้มากที่สุดและจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึงตามความเร่งด่วนของแต่ละชุมชน	๑๘	๔.๗
๒.	ควรมีการจัดลำดับความสำคัญ หรือก่อนหลังในแต่ละโครงการ เพื่อให้การทำงานดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเกิดประสิทธิภาพ	๑๔	๓.๖
๓	ผู้บริหารควรพิจารณาบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องรักษา	๑๒	๓.๑
๔.	ควรจัดทำโครงการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้หมู่บ้านในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ โดยจัดงบประมาณสนับสนุนและส่งเสริมรายได้รวมทั้งการส่งเสริมการออมให้กับประชาชน	๘	๒.๐

จากตารางที่ ๔.๕๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มากที่สุด คือควรจัดสรรงบประมาณให้มีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนให้มากที่สุดและจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึงตามความเร่งด่วนของแต่ละชุมชน จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗ รองลงมา คือควรมีการจัดลำดับความสำคัญ หรือก่อนหลังในแต่ละโครงการเพื่อให้การทำงานดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเกิดประสิทธิภาพ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖ และน้อยที่สุด คือควรจัดทำ โครงการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้หมู่บ้านในพื้นที่เข้าร่วมโครงการ โดยจัดงบประมาณสนับสนุนและส่งเสริมรายได้รวมทั้งการส่งเสริมการออมให้กับประชาชน จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐

๔.๕ สรุปผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ใน ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารองค์กร ทุกหน่วยงาน ไหน หรือองค์กรใด ถ้าไม่มียุทธศาสตร์มันก็เดินไม่ได้ ในการพัฒนาต้องมีแนวทาง มีการวางแผนการทำงานที่อยู่ในกรอบตัวบทกฎหมายให้มีความเป็นธรรม และไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มารับบริการ โดยเฉพาะตำบลบ้านโคกจากการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเข้าสู่ AEC ในอนาคตเรามีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ การพัฒนาในเรื่อง“หลักธรรมาภิบาล” ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในหน่วยงานราชการที่จะต้องดำเนินการ เพราะมันมีหน่วยงานที่จะต้องตรวจสอบในการทำงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ การกำหนดแผนนโยบายเรามีการประชุมสอบถามกับประชาชนและตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อได้ตัวนั้นแล้ว เราจะมากำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา อาทิ เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความเป็นอยู่ ด้านการดำเนินชีวิต ด้านการติดต่อประสานงาน และด้านเทคโนโลยี แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานที่เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบัญญัติต่างๆ ของทางหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล^๑

การบริหารงานเพื่อให้เกิดการพัฒนานั้น มันจัดเข้าในแผนพัฒนาที่ทางหน่วยงาน อบต. ได้จัดทำและในเวลาที่มีการประชุมก็ได้นำเอาปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดขึ้นและร้องเรียนมา แล้วเสนอต่อที่ประชุมว่าแต่ละหมู่บ้านมีปัญหา อะไร ต้องการให้ทางหน่วยงาน อบต. ช่วยเหลืออย่างไร แล้วทาง อบต. ก็ได้มีการจัดเข้าในแผนพัฒนา ๓ ปี^๒ แต่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นไปตามข้อเสนอเท่าที่ควร เพราะมีหลายตัวแทนได้เสนอเข้าไป และเวลาจะพัฒนา บางครั้งทาง อบต. ก็ไม่ได้เลือกในประเด็นที่เราเสนอเข้าไปในแผนพัฒนานั้น แล้วแต่เขาจะตัดสินใจ ในแต่ละเรื่องเพราะถือเป็นอำนาจหน้าที่ของเขา^๓ และแนวทางการพัฒนาเขาก็จะให้ความสำคัญในทางด้านเกษตรยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนน่าอยู่และมีความเข้มแข็ง ชีวิตแวดล้อมดี คนมีคุณภาพการบริหารจัดการที่ดี แบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังที่กล่าวมานี้ก็มีความสอดคล้องกับนโยบายของนายก

^๑ สัมภาษณ์ ศักดิ์น้อย ชัยบุตร, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๐๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๒ สัมภาษณ์ จ.สอ. ประคอง สะอาดเยี่ยม, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๓ สัมภาษณ์ หนาน แสนจักร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๔ สัมภาษณ์ บุญมี ภูมิลา, กำนันประจำตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖.

อบต.^๕ที่ต้องการเพื่อที่จะให้มีการพัฒนาเชื่อมโยงกับแต่ละหมู่บ้านทั้ง ๑๓ หมู่บ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในตำบล เพราะว่าตำบลบ้านโคกมี ๑๓ หมู่บ้านด้วยกัน การพัฒนามีการดำเนินการอย่างกว้างขวางครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ตามระเบียบขั้นตอน เพื่อให้เกิดการพัฒนา^๖

๒) ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม ทุกวันนี้ก็คือบุคลากรของเรายังขาดความรู้ความสามารถ ผมมีแนวความคิดอันดับแรกคือ ส่งเสริมการศึกษา อันดับที่สอง ส่งอบรมทุกองค์กรที่ทางกระทรวงส่งมา หรือทางมหาวิทยาลัยส่งมาให้มีความรู้ และความเข้าใจกับคำว่ากระจายอำนาจ ลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผมให้แนวนโยบายว่า หัวใจหลักในการบริหาร ถือว่าพี่น้องประชาชนนั้น คือการเป็นเจ้านายของข้าราชการในท้องถิ่น^๗

เรื่องการบริหาร การให้บริการเป็นหัวใจหลักของ อบต. บ้านโคกที่จะต้องดำเนินการให้มีความซื่อสัตย์ ยึดหลักความถูกต้องเป็นธรรมและความเสมอภาคของประชาชนที่มาใช้บริการ นอกจากนี้ เรายังยึดหลักในการบริหารงานบุคคลเป็นหลักคือ ๑.ให้ทุนการศึกษาของท้องถิ่น ๒.ส่งบุคลากรไปอบรมในเรื่องแต่ละหน้าที่ แต่ละความรับผิดชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงาน มีความสอดคล้อง เกิดความรวดเร็วทันใจ และจริงๆก็คือการให้บริการประชาชนนั่นเอง^๘ เพื่อให้เกิดความสะดวก และต้องการเอาใจใส่ในการช่วยเหลือ ถ้าประชาชนไม่เข้าใจในเวลาที่เขาติดต่อ ประสานงาน ก็ให้เจ้าหน้าที่แนะนำ ในสิ่งที่ไม่เข้าใจ ในส่วนบุคลากรพวกเราได้มีการจัดฝึกอบรมทุกเดือน เพื่อให้บุคลากรแต่ละฝ่ายมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๙ และทุกเดือนทางคณะผู้บริหารจะมีการประชุม เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของแต่ละหน่วยงาน อบต. โดยให้มีคุณธรรม เพราะในการทำงานของ อบต. นั้นให้ความสำคัญในการเอาใจใส่พี่น้องประชาชนด้วยความเที่ยงธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้มาใช้บริการ เพื่อให้ประชาชนพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเรา^{๑๐} และในการให้บริการของทาง อบต. ก็ถือว่าเป็นการบริการที่ดี นโยบายหลักก็เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และให้คำแนะนำให้แก่บุคคลผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำโครงการหรือว่าในส่วนที่ไม่รู้และแนะนำให้เข้าใจ^{๑๑} แนวทางการส่งเสริมบุคลากรของ

^๕ สัมภาษณ์ สมาน จันรอง, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๖ สัมภาษณ์ จรัส อัครศรี, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๗ สัมภาษณ์ ศักดิ์น้อย ชัยบุตร, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๘ สัมภาษณ์ วิสุตา นาโสก, เลขานายองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^๙ สัมภาษณ์ หนาน แสนจักร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๐} สัมภาษณ์ เดชประพันธ์ มงคลสุภา, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๑} สัมภาษณ์ สมาน จันรอง, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

หน่วยงาน อบต. ซึ่งทางหน่วยงานของ อบต. ได้มีการส่งเสริมบุคลากรในด้านการศึกษา โดยผ่านการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความสามารถหรือศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่พี่น้องประชาชน นอกจากนี้ ทาง อบต. ยังได้มีการตั้งกองทุน ส่งเสริมฝีมือแรงงาน และส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ที่มีรายได้น้อย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนแต่ละหมู่บ้าน^{๑๒}

๓) ด้านหลักความโปร่งใส

ความโปร่งใสเป็นหัวใจของการบริหารงานในสมัยปัจจุบัน ที่การบริหารต้องมีความ สุจริตและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ความโปร่งใสจะ เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลก็ต้องมีระบบ “ธรรมาภิบาล” หรือการกำกับดูแลที่ดีที่เป็น ปัจจัยในการบริหารจัดการ^{๑๓} เพื่อช่วยในการกำหนดทิศทาง เกี่ยวกับ การวางแผน การออกกฎระเบียบ ต่างๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ นั้น อาจจะไม่สอดคล้องกันเท่าไร เกี่ยวกับประเด็น การดำเนินงานของ อบต. ผมในฐานะผู้นำท้องถิ่น ก็อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในตรงนี้ แต่ทางนั้นยังไม่ เปิดโอกาสให้เท่าที่ควรจะเป็น และทำให้ไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้ เพราะผมเองก็ยังไม่ข้อมูลที่จะ ไปพูดอะไรได้ ก็ต้องปล่อยให้เขาบริหารจัดการกันเอง^{๑๔}

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนั้น ไม่ว่าจะเป็นระเบียบ กฎหมาย กิจกรรม หรือโครงการ อะไรต่างๆ ทาง อบต. ยังได้มีการเปิดเผยในหน่วยงาน อบต. และที่ส่วนงานของ อำเภอ เพื่อให้ ทราบโดยทั่วกัน นอกจากนี้พวกเขายังได้จัดทำเว็บของ อบต. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์แก่สาธารณะชน^{๑๕} ตลอดถึงมีการดำเนินที่เป็นไปตามรูปแบบที่จัดให้มีการฝึกอบรมแต่ละ หมู่บ้านเพื่อถ่ายทอดความรู้ ให้สมาชิก อบต. ไปแนะนำเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารลงสู่ประชาชน และ อีกส่วนหนึ่งก็มีเอกสารแจ้งไปสู่ผู้ใหญ่บ้านเพื่อประกาศประชาสัมพันธ์ ให้แก่ประชาชนได้รับทราบกัน เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน^{๑๖} ของหน่วยงาน อบต. และจะต้องออกมา ชี้แจงถึงการทำงานต่อสาธารณะชนเพื่อรับทราบ และทำหนังสือไปถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขต ตำบลบ้านโคกประกาศประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ ทาง อบต.ยังได้จัดทำเว็บขึ้นมาเพื่อเป็นการเผยแพร่ อีกรูปแบบหนึ่ง อย่างเช่น การจัดกิจกรรม การสรุปแผนงานในการดำเนินงาน และโครงการต่างๆ^{๑๗}

^{๑๒} สัมภาษณ์ สมศรี สิงห์สุ, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์ จ.ส.อ. ประคอง สะอาดเยี่ยม, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๔} สัมภาษณ์ บุญมี ภูมิลา, กำนันประจำตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นาน แสนจักร, รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด มุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๖} สัมภาษณ์ จรัส อัครศรี, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด มุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๗} สัมภาษณ์ เดชประพันธ์ มงคลสุภา, สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมถือว่ามีสำคัญและถือว่าเป็นนโยบายของนายก อบต. นโยบายหลักจริงๆแล้ว คือการประสานผู้นำเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตลอดถึงหน่วยงานราชการใน อบต บ้านโคก ไม่ว่าจะเป็นประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ลงประชามติด้วยตนเองตามที่มีนโยบาย ถือว่าภาคส่วนต่างๆมีส่วนร่วมมากในการตัดสินใจ เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่างๆ แล้วที่นี้มีการจัดตั้งกองทุนหลายๆกองทุนเงิน ๓ ขาอย่างเช่น ฟังพาดตนเอง กองทุนสวัสดิการของชุมชน เป็นหัวใจหลักในการทำงานร่วมกัน^{๑๘} ซึ่งเราถือว่าเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการทำงานของ อบต. โดยทางเราได้มีการสนับสนุนให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เช่น ประสานไปทาง ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแกนนำกลุ่มบ้าน และนอกจากนี้ทางผู้บริหารของ อบต. ได้บรรจุลงในแผนยุทธศาสตร์พัฒนาสามปี เพราะหลักการนี้เรามองว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ อบต. ตัดสินใจกำหนดทิศทางการบริหารงานอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน^{๑๙} ในการเสนอปัญหาความเดือดร้อน และแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งในการประชุมจะเปิดโอกาสให้ทุกคนได้พูดในสิ่งที่จะเสนอ และทางผู้บริหาร อบต.ก็รับฟังในสิ่งที่เขาพูดและตัดสินใจ เพราะว่าแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ก็เชื่อว่าเราจะพิจารณาในทุกเรื่อง อาจจะมีการถกเถียงกันบ้างแต่ก็เป็นเรื่องธรรมดา^{๒๐} บางเรื่องมีผลกระทบกับประชาชนเขาก็จะมีการพูดคุยกับภาคประชาคมเพื่อให้เข้าใจ ว่าจะให้ทำแบบไหน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการ ในด้านนั้นๆเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตำบล^{๒๑} และในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้แก้ไขปัญหาก็คือฝ่ายปกครอง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต้องไปให้ข้อมูลกับหน่วยงาน อบต. เพื่อให้ตั้งงบประมาณขึ้นมาแล้วส่งต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อใช้ในการใช้จ่ายให้เพียงพอในการเยียวยา^{๒๒} ครอบคลุมทั้ง ๑๓ หมู่บ้าน เพื่อที่จะได้จัดการแก้ปัญหาให้ตรงจุดให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน นั้นหมายถึงความเอาใจใส่ที่มีต่อประชาชน ในความรับผิดชอบของทางหน่วยงาน อบต. ซึ่งถือเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน^{๒๓} และเรื่องต่อไปก็จัดทำไปตามลำดับความสำคัญเพื่อที่จะให้เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ^{๒๔}

^{๑๘} สัมภาษณ์ ศักดิ์น้อย ชัยบุตร, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๐๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๑๙} วิสุตา นาโสภ, เลขาธิการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๐} สัมภาษณ์ จ.ส.อ. ประคอง สะอาดเยี่ยม, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ บุญมี ภูมิลา, กำนันประจำตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ สมาน จันรอง, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์ สมศรี สิงห์สุ, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๔} สัมภาษณ์ จรัส อัครศรี, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบถือเป็นแนวทาง กลไก และข้อปฏิบัติ ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในบริการสาธารณะใช้เพื่อประกันผลการงานปฏิบัติ ในระดับที่พอใจแก่ประชาชน อันดับแรก ต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งในงบนั้นมีการแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ เช่น ด้านสังคม คือเรื่องชุมชน ด้านการเมือง และด้านเศรษฐกิจ จะเป็นในส่วนเรื่องที่จะส่งเสริม ในเรื่องการคมนาคมโครงสร้างพื้นฐานเราก็แบ่งออกเป็นสัดส่วนให้ครอบคลุมในงบประมาณที่มีอยู่ แล้วก็มาแบ่งสัดส่วนออกไปแต่ละแผนกแต่ละฝ่าย เพราะงานมันมีกรอบของมันว่า ตามสัดส่วนของแต่ละด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าแก่ประชาชน อันนี้คือหลักการในการบริหารงบประมาณ เพราะท้องถิ่นนี้ถือว่าเป็นหัวใจหลักในการบริหารประเทศด้วย^{๒๕} ในหลักการบริหารถือว่างบประมาณเป็นหัวใจหลัก ในการพัฒนาหลายๆด้าน เช่น การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมอาชีพ การศึกษา และการจัดกิจกรรม อบต. บ้านโคกมีการตั้งงบประมาณเพื่อรองรับการเข้าสู่ AEC มีการจ้างครูต่างประเทศมาสอนที่โรงเรียนของตำบล เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน อันนี้คือเรามีการพัฒนาเกือบทุกด้านตามแผนพัฒนาที่กำหนด^{๒๖} ซึ่งในการทำงานของ อบต. วัตถุประสงค์ก็เพื่อประโยชน์ของประชาชนเพราะแต่ละโครงการที่จัดเข้ามานั้นแต่ถ้าประชาชนมีความต้องการ หรือได้รับความเดือดร้อน ทางเราก็ได้ให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ เพราะในการบริหารงานของพวกเราได้จัดทางงบประมาณขึ้นมาเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน^{๒๗} งบประมาณที่ใช้ในแต่ละโครงการจะมีความสอดคล้องกับแผนหรือไม่ หรือเกิดความคุ้มค่ากับประชาชนก็ไม่ค่อยทราบ ผมคิดว่าถ้าการบริหารงานไม่สอดคล้องกับแผน หรือการทำงานขาดประสิทธิภาพก็ยากที่จะให้เกิดความคุ้มค่า หรือเกิดความพึงพอใจกับประชาชนในชุมชนได้^{๒๘} ทางคณะผู้บริหารพยายามเน้นในจุดสำคัญ และก็ในส่วนงบประมาณนั้นอาจจะมากบ้างน้อยบ้างแต่พยายามเน้นให้เกิดความคุ้มค่าที่สุดในแต่ละหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นการตั้งกองทุน โครงการ ต่างๆเราก็มีการจัดการให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของประชาชนให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้^{๒๙}

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

ประเด็นของปัญหา อุปสรรคที่ผ่านมาเรายังไม่เจอ เพราะภาคส่วนต่างๆได้มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ทุกกระบวนการ และการบริหารงานเราก็ได้ประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้มีการตรวจสอบ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม หรือรับผิดชอบในการปฏิบัติงานต่างๆ ว่าการจัดทำโครงการ

^{๒๕} สัมภาษณ์ ศักดิ์น้อย ชัยบุตร, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๖} วิสุตา นาโสภ, เลขาธิการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๗} สัมภาษณ์ หนาน แสนจักร, รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๘} สัมภาษณ์ บุญมี ภูมิลา, กำนันประจำตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ จรัส อัครศรี, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

หรืองบประมาณในการที่จะเอาไปลงนั้น ทำอย่างไร และใครเป็นผู้ได้ผลประโยชน์ อันนี้คือหลักการ^{๓๐} แน่นนอนในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือ อบต. ใด ก็ต้องมีปัญหาและอุปสรรคเสมอ เพราะมี การทำงานก็ต้องมีอุปสรรค ส่วนมากถ้ามีปัญหาในการทำงานจะมีการเรียกประชุม กันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และแกนนำหมู่บ้านมา เพื่อหาแนวทางในการตัดสินใจหาทางออกร่วมกัน บางครั้งปัญหาในส่วน ของการทำงานก็มีบ้าง ในเรื่องของข้อกฎหมาย การปฏิบัติบ้าง เรื่องความเป็นอยู่บ้าง เรื่องความคิด บ้าง มันมาด้วยกัน บางครั้งทำให้ไม่เกิดความสอดคล้องกับความเป็นจริง^{๓๑} แต่ถ้ามีปัญหา อุปสรรค เกิดขึ้น ประการแรกพวกเราต้องมีการเจรจากันก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันละกัน ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการบริหารงานเกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน บุคลากรไม่มีความเอาใจใส่ต่อ การให้บริการ และกาดำเนินงานไม่เป็นไประเบียบ ขั้นตอนของทางราชการ จนนำไปสู่การบริหารงาน ที่ขาดประสิทธิภาพ พวกเราก็ได้มีการฝึกอบรม บุคลากรใน อบต. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการ ทำงาน และได้มีการให้ความรู้แก่ประชาชนที่ยังไม่เข้าใจในบางเรื่อง^{๓๒} เพราะว่าการทำงานของพวก เราจะแบบบูรณาการมีการประสานไปในทุกหน่วยงาน ของ อบต. ให้ทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิด ความรวดเร็ว อย่างเช่น ท่านนายกก็ได้มีการมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ได้รับผิดชอบในส่วนใคร ส่วน มัน ถ้าเกิดปัญหาอะไรขึ้นก็ให้จัดการแก้ไขกันไป^{๓๓} ถ้าปัญหาเกิดเฉพาะที่ชุมชนก็จะระดมตรงที่ กันนั้น ผู้ใหญ่บ้านและที่ อบต. ของแต่ละหมู่บ้านทั้ง ๑๓ หมู่บ้าน เข้าร่วมเสนอความคิดเห็นในการแก้ไข ปัญหาในการใช้งบประมาณบางครั้งก็ไม่พอก็เรียกสมาชิกเข้าประชุมเพื่อจะให้อำนาจงบประมาณที่ จำเป็นและไม่จำเป็น เพื่อความพอเพียงของงบประมาณรายจ่ายของแต่ละครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดความ ผิดพลาด^{๓๔} ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาคือประชาชนต้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และ จะต้องได้รับการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวต่างๆ ตลอดถึงการ ตรวจสอบเพื่อมิให้บุคลากรของ อบต. เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องเหมือนการเมืองและสังคมที่ผ่านมา นี่คงเป็นอีกจุดหนึ่งที่รอการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม นอกเหนือจากการระบุไว้ให้เป็นเพียงแนวนโยบาย เพื่อให้ ประชาชนได้รับประโยชน์ และเกิดความคุ้มค่าจากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล^{๓๕}

^{๓๐} สัมภาษณ์ ศักดิ์น้อย ชัยบุตร, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัด มุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ จ.ส.อ. ประคอง สะอาดเยี่ยม, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นานา แสนจักร, รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัด มุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๓๓} สัมภาษณ์ จรัส อัครศรี, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัด มุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

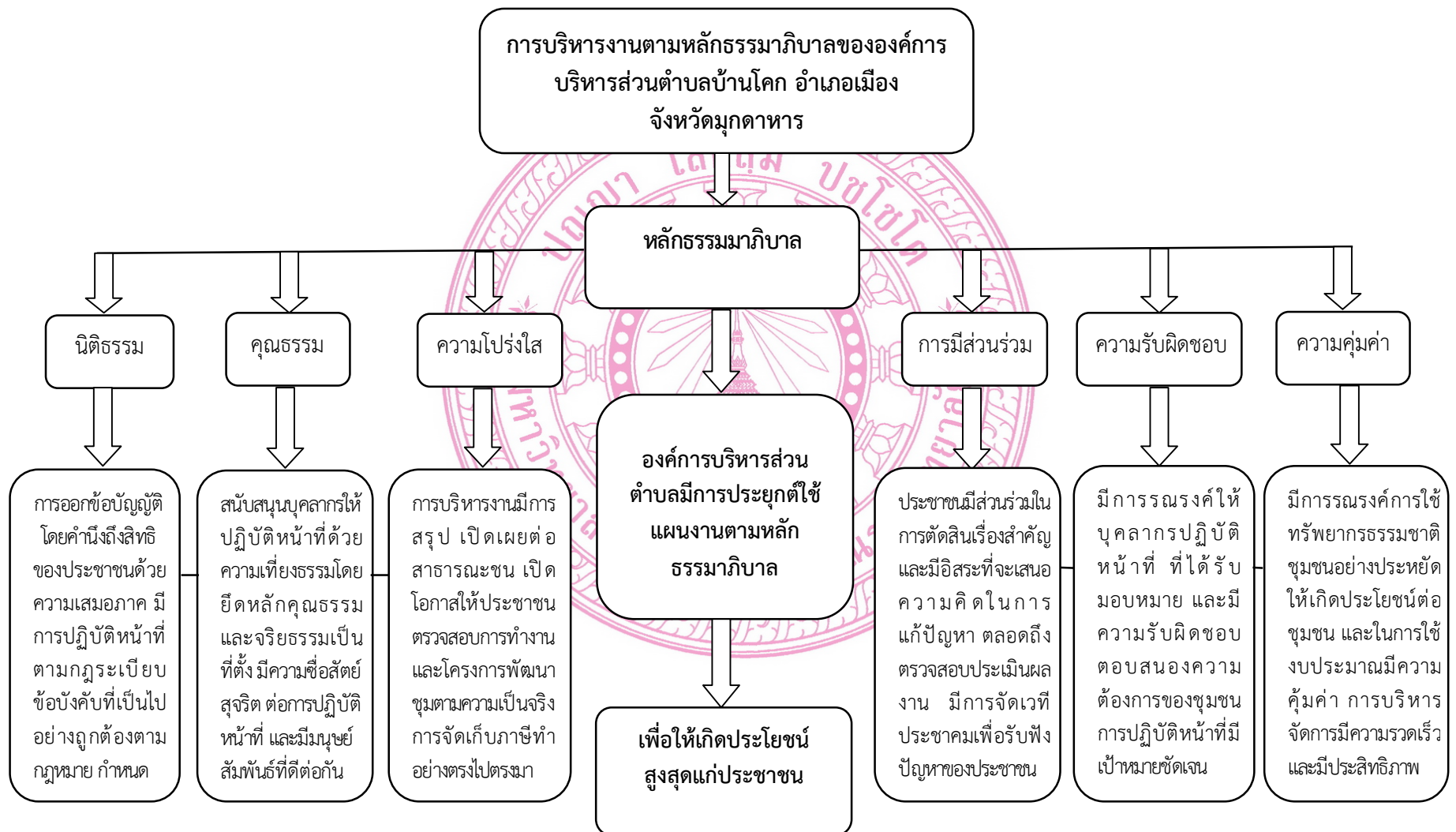
^{๓๔} สัมภาษณ์ สมาน จันรอง, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

^{๓๕} สัมภาษณ์ เดชประพันธ์ มงคลสุภา, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบถึงระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ตลอดจนถึงปัญหา และอุปสรรค ซึ่งนำไปสู่แนวทางในกระบวนการการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ให้มีประสิทธิภาพนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบในการวางแผนงาน และพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จเกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวมและต่อการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง

ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นให้ทราบถึงปัจจุบันที่มีการทำงาน ที่มุ่งเน้นให้บุคลากรเกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความต้องการของประชาชนสูงสุด และเป็นการเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมือง ซึ่งการที่จะทำให้หลักธรรมาภิบาลเกิดผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะนำมาปฏิบัติ เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และต้องเร่งดำเนินการให้การศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ประชาชนมากกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจถึงหลักธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ ตามแผนภาพที่ ๔.๑ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพ ๔.๑ แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญต่อการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัย มีความสอดคล้องกับความต้องการโดยคำนึงถึงสิทธิของประชาชนด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ตลอดจนการให้ความรู้แก่บุคลากร และประชาชนเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎระเบียบข้อบังคับเหล่านั้น

ข้อเสนอแนะ: ควรจัดอบรมให้บุคลากรบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจในข้อกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ให้ความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ยึดหลักความถูกต้องและหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรมตามกฎหมาย

๒) ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องเป็นธรรมและเสมอภาค และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ในการให้บริการแก่ประชาชน ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ: องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

๓) ด้านหลักความโปร่งใส หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและประชาชน พร้อมกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลได้รับทราบ และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบการทำงาน ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ

ข้อเสนอแนะ: ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง และในการใช้จ่ายงบประมาณ ควรมีความชัดเจนในการนำงบประมาณไปใช้จ่ายและการนำงบประมาณไปใช้นั้น ให้ความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมที่จะตรวจสอบ

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและร่วมจัดทำแผนพัฒนา รวมทั้งให้ประชาชนรับรู้ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนในการตัดสินใจในกิจกรรม โครงการต่างๆและมีส่วนร่วมในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ: ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการบริหาร การพัฒนาบุคลากรและประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยเฉพาะส่วน

ร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล รวมถึงการแสดงความคิดเห็น การประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๕) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ได้แก่การตระหนักในหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน พร้อมการใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และกล้ายอมรับผลการกระทำที่ผิดพลาด

ข้อเสนอแนะ: ผู้บริหารและบุคลากร ควรมีความรับผิดชอบต่อผลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขในกรณีที่เกิดผลเสียหายอย่างรวดเร็ว และถูกต้องและความถี่ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ตลอดจนมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล

๖) หลักหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารการพัฒนาบุคลากรและประชาชนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อการใช้ทรัพยากร พร้อมกับการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ได้แก่การจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่มุ่งเน้นถึงการประหยัด ด้วยการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และขั้นตอนของการดำเนินการโครงการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ: องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณ สร้างสรรค์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและบุคลากรในแต่ละหมู่บ้านอย่างเสมอภาค โดยคำนึงถึงผลที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและธรรมาภิบาลให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้งบประมาณอย่างประหยัดและเกิดความคุ้มค่าและให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเข้ามาตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน

สรุป : การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดี ควรมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) กล่าวคือ เป็นแนวทางสำคัญในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลนั้นๆ การสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความแข็งแกร่งหรือสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ประชาชนในตำบลจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการปกครองในรูปแบบของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นสังคมไทย และกระแสโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ๒) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป เป็นประชากรในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๘,๔๔๖ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๒ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๑ และเป็นเพศชาย มีจำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๙ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช มีจำนวน ๑๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๓ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘ และส่วนใหญ่ประกอบการทำงาน ต่ำกว่า ๕ ปี มีจำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๒

๕.๑.๒ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑). **ด้านหลักนิติธรรม** ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๘

๒). **ด้านหลักคุณธรรม** ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๐

๓). **ด้านหลักความโปร่งใส** ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔

๔). **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗

๕). **ด้านหลักความรับผิดชอบ** ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๙

๖). **ด้านหลักความคุ้มค่า** ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การทำงาน เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชาชนทุกเพศมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือประชาชนทุกวัยมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่เหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันตามระดับการศึกษา

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคืออาชีพที่ประชาชนที่ทำนั้น ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือรายได้ของประชาชนแต่ละคน จึงมีผลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือตำแหน่งงานที่ประชาชนแต่ละคนทำงานอยู่ ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

๕.๑.๔ สรุปข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) หลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดอบรมให้บุคลากรบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจในข้อกฎหมาย หรือข้อบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม

๒) หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสร้างทัศนคติทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรและส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓) หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนในการนำงบประมาณไปใช้จ่าย และการนำงบประมาณไปใช้นั้นให้มีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้

๔) หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดใจกว้างในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ จากประชาชน

๕) หลักความรับผิดชอบ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อนักที่ ถ้าหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นพร้อมที่จะรับการแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์และการให้บริการต่างๆต่อสังคม ควรให้ด้วยความจริงใจ

๖) หลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารงานให้มีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนให้มากที่สุด และจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึงตามความเร่งด่วนของชุมชนนั้นๆ โดยไม่คำนึงถึงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑) หลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญต่อดัชนีกฎหมาย ระเบียบ หลักการที่ใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเป็นธรรมต่อผู้มาใช้บริการ ตลอดจนการให้ความรู้แก่บุคลากร และประชาชนเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับเหล่านั้น

๒) หลักคุณธรรม พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องเป็นธรรมและเสมอภาค และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และในการให้บริการแก่ประชาชน ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้

๓) หลักความโปร่งใส พบว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำเว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะชน ตลอดจนมีการดำเนินที่เป็นไปตามรูปแบบที่จัดให้มีการฝึกอบรมแต่ละหมู่บ้านเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิก อบต. ไปแนะนำเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารลงสู่ประชาชน และอีกส่วนหนึ่งก็มีเอกสารแจ้งไปยังผู้ใหญ่บ้านเพื่อประกาศประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนได้รับทราบกัน

๔) หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมโดยการประสานผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตลอดถึงหน่วยงานราชการในเขต อบต บ้านโคก ให้ภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วมมากในการตัดสินใจ ในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและร่วมจัดทำแผนพัฒนา รวมทั้งให้ประชาชนรับรู้ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นในกิจกรรม และโครงการต่างๆ

๕) หลักความรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ได้แก่การตระหนักในหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชนพร้อมการใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และกล้ายอมรับผลการกระทำที่ผิดพลาด

๖) หลักความคุ้มค่า พบว่า การบริหารการพัฒนาบุคลากรและประชาชนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อการใช้ทรัพยากร พร้อมกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ได้แก่การจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่มุ่งเน้นถึงการประหยัด ด้วยการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังและขั้นตอนของการดำเนินการโครงการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

๑) หลักนิติธรรม เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกระดับ พึงต้องตระหนักอยู่เสมอว่า อำนาจที่ท่านมีอยู่นั้น เป็นอำนาจตามกฎหมาย ซึ่งมาพร้อมกับหน้าที่ในการรับใช้ประชาชน ท่านควรมีการวางแผนการทำงานที่อยู่ในกรอบตัวกฎหมายให้มีความเป็นธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักความถูกต้องและชอบธรรมต่อผู้มาใช้บริการ

๒) หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ตลอดจนเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้มาใช้บริการกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ประชาชนพึงพอใจ

๓) หลักความโปร่งใส ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง การทำงาน ตลอดจนถึงแผนงานและโครงการต่างๆ และในการใช้งบประมาณ ควรมีความชัดเจนในการนำงบประมาณไปใช้จ่ายและการนำไปใช้นั้น ให้มีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ และกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมที่จะตรวจสอบ

๔) หลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนาบุคลากรและประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยเฉพาะส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล รวมถึงการแสดงความคิดเห็น การประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๕) หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารและบุคลากร ควรมีความรับผิดชอบต่อผลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานและพร้อมที่จะแก้ไขในกรณีที่เกิดผลเสียอย่างรวดเร็ว โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของชุมชน รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

๖) หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรทรัพยากรสร้างสรรค์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและบุคลากรในแต่ละหมู่บ้านอย่างเสมอภาค โดยคำนึงถึงผลที่จะได้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและธรรมาภิบาลให้บุคลากรใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดความคุ้มค่าและจัดตั้งคณะกรรมการเข้ามาตรวจสอบการบริหารจัดการเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้เอาใจใส่ มีการให้ความสำคัญในการบริหารงาน ได้ประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ด้วยความเสมอภาค ซึ่งถือว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านมีประเด็นที่สามารถนำมาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑) ด้านหลักนิติธรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการการให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยังสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ธนชัย รัตนไทรแก้ว^๑ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยสรุปว่า โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารโรงเรียนซึ่งอยู่ในแต่ละหลักธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านงานบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านวิชาการตามลำดับ

ซึ่งผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและในแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในหลักความคุ้มค่าในเรื่องของการได้รับรางวัลด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมทางด้านวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ รวมทั้งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ต่ำกว่า ๑๐ ปี และสูงกว่า ๒๐ ปี แตกต่างกัน ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารการจัดการที่ดี

๒) หลักคุณธรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งบุคลากรขององค์การมีศีลธรรมและจริยธรรม ยึดมั่นหลักการ ต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อองค์การและประชาชน มีหลักการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบญจวรรณ วันดีศรี^๒ ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดร้อยเอ็ดมี ธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง

๓. ด้านหลักความโปร่งใส จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ในด้านความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการจัดระบบงาน และข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะชน เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพื่อให้บุคลากรขององค์การ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ สร้างความไว้วางใจระหว่างองค์การและประชาชน ถือเป็นการบริหารงานให้มีความโปร่งใสดังตรงไปตรงมา ทำให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูล

^๑ ธนชัย รัตนไทรแก้ว, “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๔๘).

^๒ เบญจวรรณ วันดีศรี, “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖).

และตรวจสอบความถูกต้องได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **อรรถัย แสงทอง**^๓ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทั้ง ๖ งานของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาใช้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุดทุกงาน และครูผู้สอนก็ใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกเรื่องเช่นกัน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารงานบุคลากรด้วยความโปร่งใส แสดงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานของบุคลากรอย่างชัดเจนเป็นอันดับแรกของการบริหารงานด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ เสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ และการมีส่วนร่วมในการ เสนอความคิดเห็น ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย ออกระเบียบและข้อบังคับตำบล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัชนา ศานติยานนท์**^๔ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการที่ดีเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาในปัจจุบัน จะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติและความโปร่งใสในขณะเดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการมหาลัยในส่วนต่างๆ ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงาน มีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการบริหารงานคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและประชาชนโดยรวม เพราะการบริหารงานด้วยหลักความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญมาก บุคลากรทุกคนขององค์การควรตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ

^๓ อรรถัย แสงทอง, “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๔ รัชนา ศานติยานนท์, “รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย”, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

จเด็จ โพธิ์ศรีทอง^๕ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง ๖ ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านคุณธรรม และด้านความโปร่งใส

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีการเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของงานในทางบวกให้เกิดความคุ้มค่ากับต้นทุน และประโยชน์ที่ได้รับ และการประหยัดทรัพยากรอย่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด รมรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างคุ้มค่า และจัดสรรตำแหน่งบุคลากรอย่างเหมาะสมสามารถปฏิบัติหน้าที่กับงานที่รับผิดชอบ และผู้บริหารระดับสูงมีบทบาทในการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา**^๖ ได้ศึกษาศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่องของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย มีเพียงประชาชนที่มีเพศและรายได้ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

๑) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความจริง เนื่องจาก ผู้บริหารของ

^๕ จเด็จ โพธิ์ศรีทอง, “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^๖ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์*, สาขาวิชานโยบายสาธารณะวิทยาลัย, การบริหารรัฐกิจ, (มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๓).

องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นหัวใจสำคัญในการบริหาร มีการกำหนดกรอบการบริหาร มีการจัดระบบงานเป็นขั้นตอน และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและมีส่วนร่วมทุกมิติ และมีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงาน มีการเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของงานในทางบวกให้เกิดความคุ้มค่ากับต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ชูศักดิ์ อุปนันท์**^๗ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการอำเภออุ้มผาง จังหวัดน่าน” ผลการศึกษาพบว่า ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการอำเภออุ้มผาง ในด้านความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า อยู่ในระดับสูง ข้อมูลเบื้องต้นของข้าราชการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน อายุราชการของข้าราชการ และสังกัดกระทรวงที่แตกต่างกัน จะไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

๒) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความจริงตามความคิดของประชาชน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาล เพราะหลักธรรมาภิบาลถือเป็นปัจจัยในการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง เป็นธรรม และเสมอภาค ตลอดจนอยากเห็นผู้บริหารได้ใช้ความรู้ มีคุณธรรม นำมาซึ่งการวางแผน การตัดสินใจและการปฏิบัติหน้าที่ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นภดล สุรนครินทร์**^๘ ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวกเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีทัศนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัย ด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่

^๗ ชูศักดิ์ อุปนันท์, “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการอำเภออุ้มผาง จังหวัดน่าน”, (กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐).

^๘ นภดล สุรนครินทร์, “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗).

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **สุพจน์ เจริญข้า**^๙ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักหลักการธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง” ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มี เพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาล ๖ หลักมาใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๔) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เนื่องจากประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีแนวความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละสาขาอาชีพ และตามความเป็นอยู่ของตน และก็จะมีความคิดเห็นที่ต่างกันออกไปตามพื้นฐานของการเป็นอยู่ในสภาวะการณ์นั้นๆ ซึ่งจะเป็นตัวที่บ่งชี้ได้อย่างชัดเจนถึงแนวความคิดเห็นของตน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อจำแนกตามอาชีพพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **ภาณุพล ภูษา**^{๑๐} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพต่างกันมีทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าประชาชนที่มีรายได้แต่ละระดับ นั้นจะมีแนวความคิดบนพื้นฐานของสภาพความเป็นจริงและสภาพความเป็นอยู่ของตนเองที่ชัดเจนจากแนวความคิดของประชาชนที่มีรายได้ต่อเนื่องมากหรือน้อยนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาล ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **เสนาะ สภาฟไทย พ.ท.**^{๑๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

^๙ สุพจน์ เจริญข้า, ร.ต.ท., “การบริหารงานตามหลักหลักการธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๐} ภาณุพล ภูษา, “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑} เสนาะ สภาฟไทย, พ.ท., “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียน เสนาธิการทหารบก”, (**วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔).

ตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” พบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มี ระดับรายได้ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน

๖) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระสมนึก อธิปญโญ (กลับน้อม)**^{๑๒} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานการณ์ที่ต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล ของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีการรณรงค์ให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ซึ่งถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานของรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนกว่าหน่วยงานอื่นซึ่งพร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๒. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของ คุณธรรมและจริยธรรม ให้บริการด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาคแก่ทุกฝ่าย โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ความทุกข์ของประชาชนเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ

๓. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย มีแผนในการพัฒนาอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงานและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมและสามารถนำนโยบายนั้นๆ ไปไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้จริง

๔. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการทำงานร่วมกัน ตลอดถึงการดำเนินงาน และโครงการต่างๆ ให้มีความโปร่งใสพร้อมตรวจสอบได้

๕. ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนหรือประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

^{๑๒} พระสมนึก อธิปญโญ (กลับน้อม), “การบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำเอาความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงสามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนในพื้นที่

๒. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้อง มีเป้าหมายและมาตรฐานในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยผู้บริหารควรจะพัฒนาศักยภาพให้แก่ตนเอง โดยเฉพาะภาวะความเป็นผู้นำ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. ควรนำปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการศึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานและมีความชัดเจนมากขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกันในระดับของการบริหาร

๒. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

๓. ควรศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในหัวข้อธรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล

๔. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของ อบต.ในการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ เพื่อการส่งเสริมการใช้หลักธรรมาภิบาลให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กร ในเขตพื้นที่การศึกษาให้กว้างกว่านี้ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. เอกสารปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. รายงานประจำปี ๒๕๔๑. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

_____. รายงานประจำปี ๒๕๔๘. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

_____. รายงานประจำปี ๒๕๔๙-๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ข. เอกสารทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กฤษฎา เพิ่มท้นจิตต์. หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่ ข้อเสนอเชิงวิจักษ์ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการ บริหารแนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ เอ็กสเปอร์เน็ท, พ.ศ. ๒๕๕๐.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย. ปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๗ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, ๒๕๕๒).

กรมการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๔๖.

โกวิทย์ พวงงาม. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ ๓ พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนสำนักงาน. การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) รายงานประจำปี ๒๕๔๑ - ๒๕๔๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๓.

จุมล สวัสดิ์ยากร. หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ, ๒๕๔๒.

เจริญ เจษฎาวัลย์. การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล (Setting good governance standards). กรุงเทพมหานคร : บริษัท พอดี จำกัด, ๒๕๔๕.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช,ศ.ดร. Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สายธาร, ๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชุตีระ ระบอบ และคณะ. **ระเบียบวิธีวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจ - บัณฑิต, ๒๕๕๒.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : เทพ-นรมิต, ๒๕๔๑.
- เชาวนะ ไตรมาศ. **การนำระบบบริหารธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร มุ่งผลสัมฤทธิ์กับการบูรณาการการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางพิสัยความสามารถของคนในองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๗.
- ไชยวัฒน์ คำชู. **การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๕.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. **โครงการพัฒนาที่มีภัยร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม การป้องกันภัยและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น**. สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ : บริษัท พีแอลพี จำกัด, ๒๕๔๔.
- เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. **ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารรัฐกิจ**. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- ถวิลวดี บุรีกุล. **การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี**. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการ - ยกระดับของการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น peoples Audit. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาระบบราชการ, ๒๕๔๗.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. **ปฏิรูประบบราชการเพื่อความอยู่รอด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : บิสมิเตอร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑.
- ธีระพล อรุณกสิกร (บรรณาธิการ). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๒.
- นฤมล ทับจุมพล. **แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง**. (Governance), บรรณาธิการ ม.ร.ว.พยุหะธิสถาน จุมพล, กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. **การปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. **การสร้างธรรมาภิบาล (Good governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๒.
- บุษอริ ยี่หะ. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- ประมวล รุจนเสรี. **“Good Governance การบริหารที่ดีในนายอำเภอในฝัน”**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๔๑.
- _____. **การบริหาร - การจัดการที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษ์ ดินแดง, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, ๒๕๔๒.
- ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคม-ไทย. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ราชบัณฑิต). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์ชุดคำวัด. กรุงเทพมหานคร : เลียงเชียง, ๒๕๔๘.
- พระธรรมโกศาจารย์ ศ., (ประยูร ฐมจิตโต). พุทธวิธีในการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ - ชัยมงคล ไพรัตน์, ๒๕๔๘.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย (Concept in Contemporary Political Science). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- พิทยา บวรวัฒนา. การบริหารเชิงบูรณาการ. นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖.
- พิทยา สุนทรวิภาต. การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๕.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร. แนวคิดยุทธศาสตร์ การบริหารการพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ในยุคโลกาภิวัตน์. พิมพ์ครั้งที่ ๑, ๒๕๕๒.
- ไพโรจน์ พรหมสาสน์. การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ. พัฒนาชุมชน (กรกฎาคม ๒๕๔๑).
- รัชนา ศานติยานนท์. รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- วรภัทร โตธนะเกษม. การสร้าง Good governance ในองค์กร. กสท., อ้างในสถาบันพระปกเกล้า. ทศธรรม : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, พ.ศ. ๒๕๔๒.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย. กรุงเทพมหานคร : โฟร์เพช, ๒๕๔๔.
- สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗, แก้ไข ๒๕๕๓.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ. คู่มืออธิบายและแนวทางปฏิบัติตาม - พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพมหานคร : สิริบุตรการพิมพ์, ๒๕๔๖.
- สำนักงานคณะกรรมการการราชการพลเรือน. คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, (ม.ป.ท., ๒๕๔๒).
- สำนักพัฒนาระบบรูปแบบและโครงสร้าง (สพร.). รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ม.ป.ท., ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุทธิพร บุญส่ง. **คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป, ๒๕๕๐.

สุปรีชา กมลาศน์ พลอากาศโท หม่อมหลวง. **กลยุทธ์การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๕.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. **กฎหมายปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี และ ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๗.

สมพันธ์ เตชะอิก และคนอื่นๆ. **แนวความคิดประชาคมตำบล**. กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๔.

สมยศ นาวิกกร. **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บรรณกิจ, ๒๕๕๔.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๕๗.

อรพินท์ สฟโชคชัย. และคณะ. **แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงาน ส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๕๓.

อุดม เขยกิจวงศ์. **หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา : อบต.ประชาธิปไตยของชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ ๑๙๙๑, ๒๕๕๕.

(๒) วิทยานิพนธ์/ภาคินพนธ์ :

จเด็ด โพธิ์ศรีทอง. “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

ชัยวิทย์ ประเสริฐสุข. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๖.

ชูศักดิ์ อุปนันท์. “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ”, กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๐.

เตือนใจ ฤทธิจักร. “ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์, กระทรวงยุติธรรม”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๐.

ธนนชัย รัตน์ไตรแก้ว. “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๕๘.

ธนิดา ลูติภากร. “การศึกษาเปรียบเทียบความโปร่งใสการบริหารงานของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นภดล สุรนครินทร์. “การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๗.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ ดร. และบุญมี ลี. “ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล”. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สถาบันพระปกเกล้า, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๖.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. “การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖.
- ปทุมรัตน์ ชุตติมาวิทยาคม. “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการเมืองของจังหวัดเชียงราย”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.
- พระจริญ จิรสุโภ (เมืองประทับ). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระสมนึก ชีระปัญโญ (กลับน้อม). “การบริหารราชการส่วนภูมิภาคตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- ภาณุพล ภูเขา. “ทศพิธราชธรรมกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- มัทนา เหลืองนาททองดี. “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย”, **งานวิจัย**. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๔, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๕.
- สยมพร ปญญาคม. “การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) กับหลักพระพุทธศาสนา.” สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุน การ บริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- สุพจน์ เจริญชา. ร.ต.ท. “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- สุภัตรา วิมลสมบัติ. “ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.
- สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เสนาะ สภาพไทย. พ.ท., “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก”, **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๙.
- อภิชาติ โชติชัยवालกุล. “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลกรณีศึกษาในเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี, **รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.
- อรรถัย แสงทอง. “หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษา สถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- อาจพล วงศ์บุษราคัม. “การบริหารงานของกรมชลประทานตามหลักธรรมาภิบาล”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒

(๓) บทความ :

- ธีรยุทธ บุญมี. “**ธรรมรัฐกับการปฏิรูปสังคมไทยในขั้น ๒**”. วารสารกรมประชาสัมพันธ์, ปีที่ ๓ , ๒๕๔๑.
- ธีระรัตน์ กิจจารักษ์, “**เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา**”. บัณฑิตวิทยาลัย : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๔๒.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖, เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๖๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๒.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, **แผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาสามปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๖)**. (มุกดาหาร : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก, ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม ๒๕๕๔).

(๔) บทสัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ ศักดิ์น้อย ชัยบุตร. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ วิสुตา นาโสก. เลขานายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ หนาน แสนจักร. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ จ.ส.อ., ประครอง สะอาดเอี่ยม. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมืองจังหวัดมุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ จรัส อัครศรี. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ เดชประพันธ์ มงคลสุภา. สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมืองจังหวัด
มุกดาหาร, ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ บุญมี ภูมิลา. กำนันประจำตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๖ ตุลาคม
๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ สมาน จันรอง. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒, ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕
ตุลาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ สมศรี สิงห์สุ. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖, ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, ๕
ตุลาคม ๒๕๕๖.

(๕) ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต :

ข้อมูลทะเบียนราษฎร ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด
มุกดาหาร <http://www.oorbortor.net/blog> วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี “**ธรรมาภิบาล**” <http://th.wikipedia.org/wiki/ธรรมาภิบาล>, เข้าถึงเมื่อ
วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. “**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐,**” ออนไลน์.
แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/>, เข้าถึงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕.

แหล่งที่มา อบต บ้านโคก <http://www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=490103>
วันที่สืบค้นข้อมูล วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖.

(๖) ภาษาอังกฤษ :

Campbell, Carbally and Ramseyer. **Introduction to Education Administration**, (Fourthed., Boston :
Allyn and Bacon, Inc., 1962).

Dale, Yoder. **Personnel Principles and Policies**, (fourth printing, Englewood Cliffs :
New Jersey Prentice - Hall, Inc. 1956).

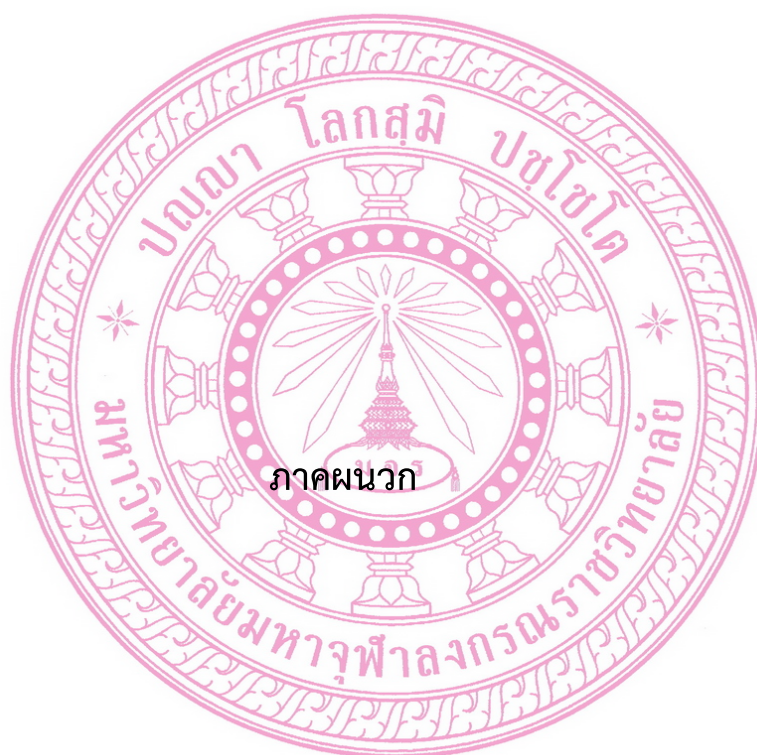
Don, Hellriegel. **Management**. (third edition, Addison - Wesley Publishing Company
.lmc., 1982.

E.N, Chapman. **Supervisor Survival Kit**. second edition. California : Science Research
Associates Inc., 1995.

Morren, Tatiana. “Conceptualizing Civil Society within Good Governance and Social
Capital Policies”. **Master’s Thesis**. Dalhousie University. Canada, 2001.

Price Alan. **Human Resourec Management**. In a Business Context, 2 edition. London:
Thomson Learning, 2004.

Wagner, JA, & Hollenbeck, J.R. **Management of organization behavior**, New Jersey : Prentice – Hall,
1995.

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือและการหาค่า I.O.C.**

- ๑) พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ,รศ. พธ.บ., ศศ.ม., รป.ม.(การจัดการความขัดแย้ง)
ตำแหน่งหน้าที่การงาน รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) พระมหาสม กลุยาโณ,ดร. นธ.เอก, ปธ. ๔, พธ.บ., M.A., Ph.D., (SW.)
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ปก.ศ., พธ.บ., M.A., Ph.D., (Pol.Sc.)
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔) ดร.ยุทธนา ประณีต พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๕) ดร.บุษกร วัฒนบุตร ศศ.บ.(เกียรตินิยมอันดับ ๒),พบ.ม.,D.P.A.
ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๓

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ อาจารย์ พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ,ผศ

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนา พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

นางสาว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๓

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ อาจารย์ พระมหาสม กลยาโน,ดร

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนา พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตรวจ/ก/ล/ล

 ๒๕พ.ค.๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๓

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร. เดิมศักดิ์ ทองอินทร์

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ส่วยพรหม)

ผู้อำนวยการสุทธพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๓๕๖๑/๑๖
ร.เจ.ม.ก.ร.ราชวิทยาลัย
๑๕ ส.ค. ๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๓

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ยุพธนา ปรานิต

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๒๑ ต.ค. ๕๖

(๑๑.๑๑.๕๖)
๑๔ ต.ค. ๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๘๓

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

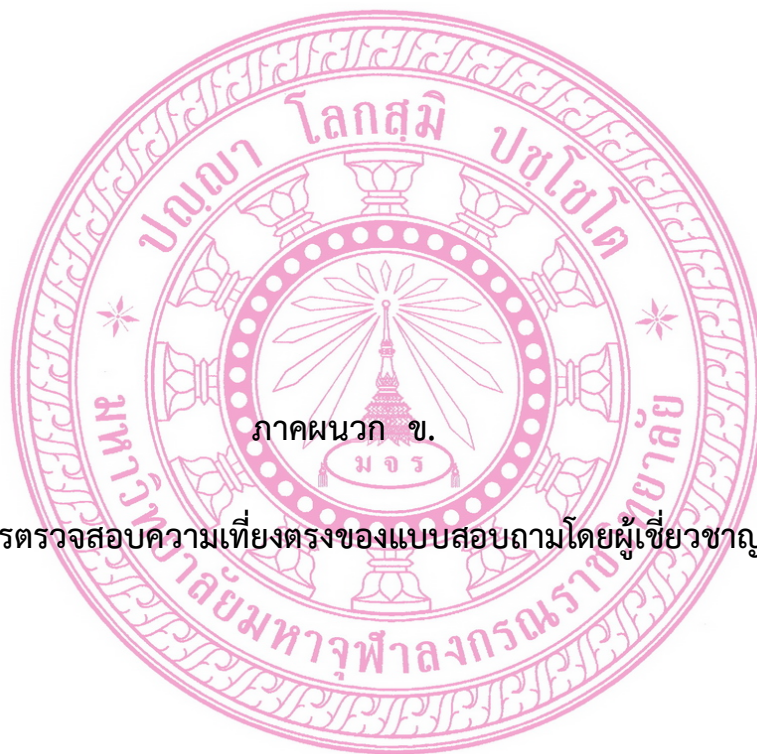
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ได้ทำการตรวจ เสร็จเมื่อวันที่ ๑๔/๘/๕๖

๒๖/๘/๕๖

ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ		ค่าความสอดคล้อง					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
	๑. หลักนิติธรรม (Equity)								
๑.๑	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย ขอบังคับ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบ ขอบังคับต่างๆที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๓	การบริหารงานของ อบต มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและขอบังคับของทางราชการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๔	มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๕	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร อบต. เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๒. หลักคุณธรรม (Integrity)								
๒.๑	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๒	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีมนุษยสัมพันธ์ดีสุภาพอ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๓	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๔	บุคลากรของ อบต ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.๕	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรมและเสมอภาค	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

รายการ		ค่าความสอดคล้อง					รวม	ค่า IOC	ผล แปล
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๓. หลักความโปร่งใส (Transparency)									
๓.๑	การบริหารงานของ อบต. มีการสรุป/เปิดเผยต่อสาธารณะเช่น ประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงานของ อบต. ตลอดถึงแผนงานและโครงการต่างๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๓	การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๔	มีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.๕	ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)									
๔.๑	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.๓	องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.๔	อบต. มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔.๕	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ, ข้อบังคับ ของ อบต.	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

รายการ		ค่าความสอดคล้อง					รวม	ค่า IOC	ผล แปล
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕			
๕. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)									
๕.๑	นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๒	องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๓	การให้บริการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ด้วยความรับผิดชอบตอบสนองความต้องการของชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๔	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.๕	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.หลักความคุ้มค่า (Cost Effectiveness)									
๖.๑	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.๒	มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.๓	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.๔	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖.๕	การบริหารจัดการของ อบต. มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดแก
เลขที่ ๒๒๖
วันที่ ๓ ต.ค. ๒๕๕๖
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยุธยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดแก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของ
ท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ฉันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและ
สนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เรียน นายก อบต.กุดแก

☒ เพื่อโปรดทราบ☐ เพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาววิไลรัตน์ เชื้อขาว)

ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ

(นางสาวจรรยา เกียรติไธ)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกุดแก

๓๑.๙.๕๖

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

☒ ทราบ / ดำเนินการตามแบบสอบถาม☐ อื่นๆ

(นายเบ็ญจ ศรีท้าว)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดแก

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	112.73	254.340	.685	.969
a2	112.77	247.495	.761	.968
a3	112.87	253.637	.745	.968
a4	112.93	253.099	.661	.969
a5	112.70	250.286	.688	.969
b1	112.77	254.047	.611	.969
b2	112.73	255.168	.534	.969
b3	112.73	251.789	.691	.969
b4	112.83	252.144	.710	.968
b5	112.77	249.633	.716	.968
c1	112.73	251.513	.656	.969
c2	112.93	246.478	.856	.968
c3	112.63	255.137	.487	.970
c4	112.90	248.645	.691	.969
c5	112.80	248.166	.680	.969
d1	113.00	248.276	.802	.968
d2	112.70	245.597	.795	.968
d3	113.07	249.720	.769	.968
d4	112.93	249.651	.677	.969
d5	112.97	248.033	.731	.968

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e1	112.83	247.937	.749	.968
e2	112.80	252.372	.667	.969
e3	112.87	255.775	.564	.969
e4	112.77	248.461	.766	.968
e5	112.77	253.357	.644	.969
f1	112.80	246.855	.768	.968
f2	112.93	246.133	.821	.968
f3	112.87	246.395	.754	.968
f4	113.07	248.616	.766	.968
f5	113.07	248.409	.775	.968

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .969

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๒

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ฉันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

4 ต.ค. 56.
 ผอ. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
 ผอ. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน
ตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร

คำชี้แจง :

๑. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไป ใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอมะนัง จังหวัดมุกดาหาร เป็นแบบปลายเปิด

๓. กรุณาตอบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)

นิสิตปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี

☐ ๒๑ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ - ๖๐ ปี

☐ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย-ปวช

☐ ปวส-อนุปริญญา

☐ปริญญาตรี

☐ปริญญาโท

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

๔. อาชีพ

☐ ข้าราชการ

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ เกษตรกร

☐ รับจ้าง

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

๕. รายได้ / เดือน

☐ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

☐ ๑๐,๐๐๐ - ๑๔,๐๐๐ บาท

☐ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

☐ ตั้งแต่ ๒๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

๖. ประสบการณ์การทำงาน

☐ ต่ำกว่า ๕ ปี

☐ ๕ - ๑๐ ปี

☐ ๑๑ - ๑๕ ปี

☐ ๑๖ - ๒๐ ปี

☐ มากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

- ๕ หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด
๔ หมายถึง มีการปฏิบัติมาก
๓ หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง
๒ หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย
๑ หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. หลักนิติธรรม (Equity)						
๑.๑	บุคลากรของ อบต. ปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย ใช้อำนาจ					
๑.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับระเบียบ ใช้อำนาจต่างๆ ที่จะส่งผลบังคับใช้กับชุมชน					
๑.๓	การบริหารงานของ อบต. มีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมายและใช้อำนาจของทางราชการ					
๑.๔	มีการปรับปรุงกฎหมายระเบียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ					
๑.๕	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย					
๒. หลักคุณธรรม (Integrity)						
๒.๑	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม					
๒.๒	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพอ่อนโยน และมีเมตตาจิตพร้อมให้บริการ					
๒.๓	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมและจริยธรรม					
๒.๔	บุคลากรของ อบต. ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม					
๒.๕	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานโดยยึดหลักความถูกต้อง เป็นธรรมและเสมอภาค					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๓. หลักความโปร่งใส (Transparency)						
๓.๑	การบริหารงานของ อบต. มีการสรุป/เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ					
๓.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบการทำงานของ อบต. ตลอดจนแผนงานและโครงการต่างๆ					
๓.๓	การจัดเก็บภาษีกระทำอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและเป็นธรรม					
๓.๔	มีการประกาศให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในการได้รับสวัสดิการต่างๆ					
๓.๕	ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนมีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					
๔. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)						
๔.๑	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชน					
๔.๒	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระที่จะเสนอความคิดเห็นและสามารถแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาร่วมกัน					
๔.๓	องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน					
๔.๔	องค์การบริหารส่วนตำบล มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน					
๔.๕	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภา เพื่อกำหนดนโยบาย, การออกระเบียบ, ข้อบังคับ ของ อบต.					
๕. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)						
๕.๑	นำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม					
๕.๒	องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน					
๕.๓	การให้บริการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ด้วยความรับผิดชอบต่อสนองความต้องการของชุมชน					
๕.๔	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายในการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างชัดเจน					

ข้อที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๕.๕	บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย					
๖.หลักความคุ้มค่า (Cost Effectiveness)						
๖.๑	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมและชุมชน					
๖.๒	มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง					
๖.๓	การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมกับภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ของ อบต.					
๖.๔	การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับ					
๖.๕	การบริหารจัดการของ อบต. มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน					

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค โปรดให้ข้อเสนอแนะในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ให้มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และพัฒนาการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดียิ่งขึ้น

๑. ด้านหลักนิติธรรม (Equity)

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๒. ด้านหลักคุณธรรม (Integrity)

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๓. ด้านหลักความโปร่งใส (Transparency)

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๔. ด้านหลักการมีส่วนร่วม (Participation)

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๕. ด้านหลักความรับผิดชอบ (Accountability)

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๖. ด้านหลักความคุ้มค่า (Cost Effectiveness)

ปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

ขอเจริญพรขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบ

สอบถามที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมฺโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตเคราะห้จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห้จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

๑. 4๓.๕๖
๓๒ ๑๓๓๖๖ ๕๕๗๓
๓๖๓ ๑๓๓๖๖ ๕๕๗๓ ๓๓๓๓๓๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๐๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายหนาน แสนจักร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

นายหนาน แสนจักร
รองนายก อบจ.มุกดาหาร
วันที่ ๑๑.๑๑.๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางวิชุดา นาโสก เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมฺโม รหัสประจำตัวนิติ ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

วิชุดา นาโสก

138 ม.8 ต.บ้านโคก อ.มือง จ.มุกดาหาร

ที่ ศธ ๖๑๐๕๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่เยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

รับ
๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓
๒๑๐๓ นิสิต
๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓
4๓๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมฺโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๑๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะขึ้นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ร.ต.อ. น.ส. ๐๖๔๕
ร.ต.อ. น.ส. ๐๖๔๕
๔. ๗๗๗๗ พ.ศ. ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๕ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังนก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายเดชประพันธ์ มงคลสุภา สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

นางเดชประพันธ์ มงคลสุภา

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน กำนันตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมฺโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๓๗ มยุรี สุเมธ

วันที่ 4 ตุลาคม 2556

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านบ้านโคก หมู่ ๒ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะจะเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

4. ๗๓๐๘ ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๕๗๓

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ธยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๑ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านบ้านสงเปือย หมู่ ๖ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระอัครเดช ฉายา จรณธมฺโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๐๑ นิสิตปริญญาโท
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สู่ะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

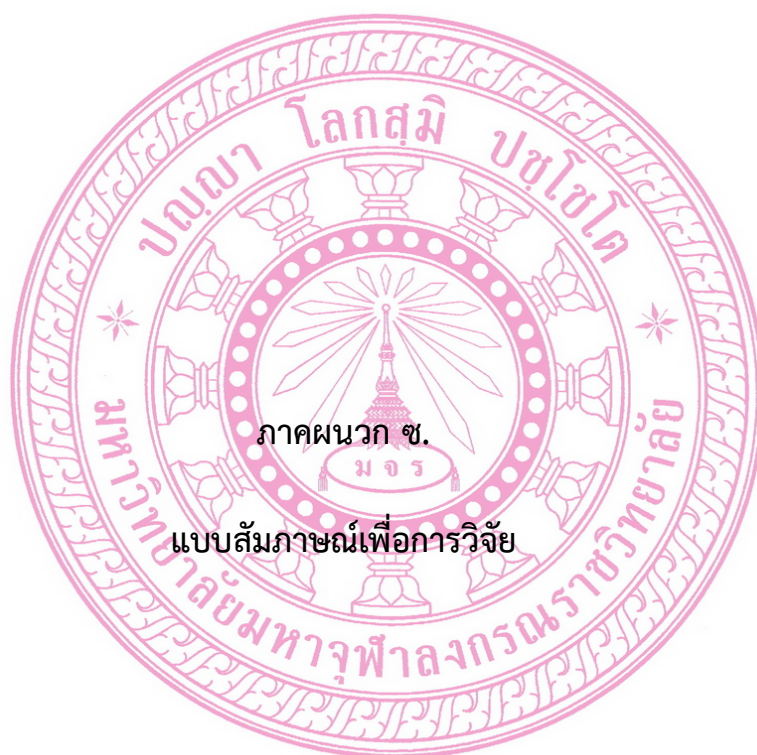
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

นายสมชาย ลือศิริ

ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๖

4 ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณารอกข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตามสภาพความเป็นจริง

๑. ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ตำแหน่ง.....
๒. วิธีการสัมภาษณ์ ☐ จดบันทึก ☐ บันทึกเสียง/วิดีโอ ☐ อื่นๆ ระบุ.....
๓. สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....สถานที่.....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แบ่งออกเป็น ๖ ข้อ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บริหารมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและมีความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และแนวทางเพื่อให้เกิดการพัฒนา อย่างไร

๒. ผู้บริหารมีนโยบายหรือแนวทางที่จะส่งเสริมบุคลากรของ อบต. ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมบนพื้นฐานของคุณธรรมโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรมกับผู้มาใช้บริการอย่างไร

๓. องค์การบริหารส่วนตำบล มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะชนที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ตลอดถึงแผนงานและโครงการต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความโปร่งใส อย่างไร

๔. องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการแก้ปัญหา อย่างไร

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนในการใช้งบประมาณในการบริหารงานส่วนตำบล อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพอย่างไร

๖. ถ้าการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดปัญหา อุปสรรค หรือเผชิญกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในการบริหารงานขององค์การ จนนำไปสู่ผลกระทบ ต่อหน่วยงาน อบต. ท่านจะมีวิธีการจัดการปัญหาดังกล่าว อย่างไรบ้าง

ขอเจริญพรขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ที่ให้ความร่วมมือ
ในการให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อผู้วิจัย	:	พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์)
วันเดือนปีเกิด	:	วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๑
สถานที่เกิด	:	บ้านโพนสะอาด ตำบลโพนสะหวัน อำเภอโกสอน จังหวัดสกลนคร
อุปสมบทเมื่อ	:	๒๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๔ ณ วัดศรีมงคลใต้ ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐ โดยมี พระครูประจักษ์ บุญญาทร เจ้าคณะอำเภอเมืองมุกดาหาร เป็นพระอุปัชฌาย์
สังกัดวัด	:	วัดอุดมธรรมคุณ ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
สังกัด	:	มหานิกาย
การศึกษาแผนกธรรม	:	สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอก ณ สำนักเรียนคณะจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ.๒๕๕๔
การศึกษาสายสามัญ	:	ปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ (เอกภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (รุ่น ๕๗) พ.ศ. ๒๕๕๕ หลักสูตรวิชาชีพ ช่างซ่อมคอมพิวเตอร์ ช่างอุตสาหกรรม แผนก วิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร (รุ่น ๑๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๖
ประสบการณ์ทำงาน	:	เป็นรองประธาน ชมรมภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นหัวหน้าแผนก สวัสดิการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นกรรมการควบคุมสอบธรรมศึกษาชั้น ตรี-โท-เอก ณ โรงเรียน นาวาราชกิจพิทยานุสรณ์ ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัด มุกดาหาร พ.ศ.๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ เป็นกรรมการควบคุมสอบธรรมศึกษาชั้น ตรี-โท-เอก ณ โรงเรียน มหารณพาราม แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖
เข้าศึกษา	:	๑๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๕
สำเร็จการศึกษา	:	๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	วัดกระจิง แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐ โทรศัพท์. ๐๙๐-๓๕๘-๘๓๗๘, ๐๘๒-๘๓๘-๕๕๔๗ E-mail : Akaradeth_1995@hotmail.com